

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej

Skrócone śródroczne
skonsolidowane sprawozdanie finansowe
za okres 6 miesięcy zakończony
30 czerwca 2016 roku

Spis treści

Wstęp	3
Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe	6
1. Śródroczny skonsolidowany rachunek zysków i strat	6
2. Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	8
3. Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	9
4. Śródroczne sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	10
5. Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	13
Informacje uzupełniające do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	15
1. Informacje o PZU i Grupie PZU	15
2. Skład Zarządu, Rady Nadzorczej i Dyrektorzy Grupy PZU	27
3. Podstawowe zasady (polityka) rachunkowości	29
4. Kluczowe szacunki i osądy	38
5. Korekty błędów lat ubiegłych	38
6. Znaczące zdarzenia mające wpływ na istotną zmianę struktury pozycji sprawozdania finansowego	38
7. Noty uzupełniające do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	39
8. Aktywa i zobowiązania warunkowe	75
9. Zarządzanie kapitałem własnym	76
10. Sprawozdawczość dotycząca segmentów	76
11. Emisje, wykupy i spłaty dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych	85
12. Niespłacenienie lub naruszenie istotnych postanowień umowy kredytu lub pożyczki	85
13. Udzielenie przez PZU lub jednostki zależne poręczeń kredytu lub pożyczki lub udzielenie gwarancji	85
14. Dywidendy	86
15. Sprawy sporne	86
16. Pozostałe informacje	91

Wstęp

Oświadczenie o zgodności

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej (odpowiednio „skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe” oraz „Grupa PZU”) sporządzono zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa” zatwierdzonego przez Komisję Unii Europejskiej oraz zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu w sprawie informacji bieżących i okresowych.

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe powinno być czytane łącznie ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy PZU za 2015 rok.

Okres objęty skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzono za okres 6 miesięcy od 1 stycznia do 30 czerwca 2016 roku.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej.

Waluta funkcjonalna i prezentacji

Walutą funkcjonalną i prezentacji PZU jest polski złoty. Walutą funkcjonalną spółek mających siedzibę na Ukrainie jest hrywna ukraińska, natomiast spółek z siedzibą na Litwie, Łotwie i w Szwecji jest euro.

O ile nie zaznaczono inaczej, wszystkie kwoty przedstawione w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wykazane są w tysiącach złotych.

Kursy walut

Dane finansowe zagranicznych jednostek zależnych przelicza się na polskie złote:

- aktywa i zobowiązania – po średnim kursie ustalonym przez NBP obowiązującym na koniec okresu sprawozdawczego;
- pozycje rachunku zysków i strat oraz innych całkowitych dochodów – po średniej arytmetycznej średnich kursów ustalanych przez NBP na daty kończące każdy miesiąc okresu sprawozdawczego.

Waluta	1 stycznia – 30 czerwca 2016	1 stycznia – 30 czerwca 2015	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015
euro	4,3805	4,1341	4,4255	4,2615
hrywna ukraińska	0,1535	0,1729	0,1603	0,1622

Założenie kontynuowania działalności

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzono przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez jednostki Grupy PZU w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. w okresie co najmniej 12 miesięcy po zakończeniu okresu sprawozdawczego. Na dzień podpisania skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdzono istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez jednostki Grupy PZU w okresie 12 miesięcy po zakończeniu okresu sprawozdawczego na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia dotychczasowej działalności.

Działalność zaniechana

W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2016 roku jednostki Grupy PZU nie zaniechały prowadzenia jakiegokolwiek istotnego rodzaju działalności.

Sezonowość lub cykliczność działalności

Działalność Grupy PZU nie podlega istotnej sezonowości lub cykliczności.

Słowniczek pojęć

Poniżej wyjaśniono najważniejsze pojęcia i skróty użyte w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Nazwy spółek

AAS Balta – Apdrošināšanas Akciju Sabiedrība Balta.

Alior Bank – Alior Bank SA.

CM Medica – Centrum Medyczne Medica sp. z o.o.

EMC – EMC Instytut Medyczny SA.

Gamma – Centrum Medyczne Gamma sp. z o.o.

Grupa Kapitałowa Alior Banku – Alior Bank wraz z jednostkami zależnymi: Alior Services sp. z o.o., Centrum Obrotu Wierzytelnościami sp. z o.o., Alior Leasing sp. z o.o., Meritum Services ICB SA, Money Makers TFI SA, New Commerce Services sp. z o.o., Absource sp. z o.o.

Grupa Kapitałowa Armatura – Armatura Kraków SA wraz z jednostkami zależnymi: Armatoora SA, Aquaform SA, Aquaform Badprodukte GmbH, Aquaform Ukraine TOW, Aquaform Romania SRL, Morehome.pl sp. z o.o.

Link4 – Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna.

Proelmed – Przedsiębiorstwo Usług Medycznych PROELMED sp. z o.o.

PTE PZU – Powszechne Towarzystwo Emerytalne PZU SA.

PZU, jednostka dominująca – Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna.

PZU CO – PZU Centrum Operacji Spółka Akcyjna.

PZU Ukraine – PrJSC IC PZU Ukraine.

PZU Ukraine Life – PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance.

PZU Życie – Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna.

SKOK – Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa.

SU Krystynka – Sanatorium Uzdrowskowie „Krystynka” sp. z o.o.

TFI PZU – Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA.

TUW PZUW – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.

Pozostałe definicje

BFG – Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

GOOZPDO – główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych w rozumieniu MSSF 8 – Segmenty operacyjne.

IBNR – ang. *Incurring But Not Reported* lub II rezerwa – rezerwa na szkody i wypadki zaistniałe i niezgłoszone.

Jednostkowe sprawozdanie finansowe PZU za 2015 rok – roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej za 2015 rok, sporządzone zgodnie z PSR, podpisane przez Zarząd PZU 14 marca 2016 roku.

KNF – Komisja Nadzoru Finansowego.

MSSF – Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzone przez Komisję Europejską, które na 30 czerwca 2016 roku zostały opublikowane i weszły w życie.

NBP – Narodowy Bank Polski.

PGK – Podatkowa Grupa Kapitałowa zawiązana na mocy umowy podpisanej 25 września 2014 roku pomiędzy 13 spółkami Grupy PZU: PZU, PZU Życie, Link4, PZU CO, PZU Pomoc SA, Ogrodowa-Inwestycje Sp. z o.o., Ipsilon Sp. z o.o., PZU Asset Management SA, TFI PZU, PZU Zdrowie SA, PZU Finanse Sp. z o.o., Omicron SA, Omicron Bis SA. PGK powołana została na okres 3 lat – od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2017 roku. Spółką dominującą i reprezentującą PGK jest PZU.

PSR – ustawa z 29 września 1994 roku o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2016 roku poz. 1047) oraz przepisy wydane na jej podstawie.

Rozporządzenie CRR – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 575/2013 z 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

Rozporządzenie w sprawie informacji bieżących i okresowych – Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (t.j. Dz. U. z 2014 roku, poz. 133).

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe – skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku.

UKNF – Urząd Komisji Nadzoru Finansowego.

Ustawa o BFG – ustawa z 14 grudnia 1994 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (tj. Dz. U. z 2014 roku, poz. 1866).

Ustawa o działalności ubezpieczeniowej – ustawa z 11 września 2015 roku o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1844).

Ustawa o podatku od instytucji finansowych – ustawa z 15 stycznia 2016 roku o podatku od niektórych instytucji finansowych (Dz. U. z 2016 roku, poz. 68).

Ustawa o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych – ustawa z 5 listopada 2009 roku o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (tj. Dz. U. z 2013 roku, poz. 1450).

ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe

1. Śródroczny skonsolidowany rachunek zysków i strat

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	Nota	1 kwietnia - 30 czerwca 2016	1 stycznia - 30 czerwca 2016	1 kwietnia - 30 czerwca 2015 (przekształcone) ¹⁾	1 stycznia - 30 czerwca 2015 (przekształcone) ¹⁾
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	7.1	5 061 383	9 861 987	4 445 623	9 126 450
Udział reasekuratorów w składce ubezpieczeniowej przypisanej brutto		(88 450)	(142 349)	(22 861)	(92 391)
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto		4 972 933	9 719 638	4 422 762	9 034 059
Zmiana stanu rezerwy składki ubezpieczeniowej netto		(304 441)	(734 220)	14 111	(290 146)
Składki zarobione netto		4 668 492	8 985 418	4 436 873	8 743 913
Przychody z tytułu prowizji i opłat	7.2	206 078	391 002	54 752	103 196
Przychody netto z inwestycji	7.3	988 637	1 903 315	398 771	845 321
Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji	7.4	(379 707)	(470 449)	65 158	182 942
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	7.5	(135 580)	23 208	(402 298)	57 710
Pozostałe przychody operacyjne	7.6	211 731	415 814	202 722	345 991
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych		(3 134 121)	(6 230 576)	(2 977 320)	(6 084 855)
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych		36 313	66 140	16 817	78 494
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	7.7	(3 097 808)	(6 164 436)	(2 960 503)	(6 006 361)
Koszty z tytułu prowizji i opłat	7.8	(75 107)	(126 613)	-	-
Koszty odsetkowe	7.8	(197 184)	(396 811)	(26 449)	(61 876)
Koszty akwizycji	7.10	(635 364)	(1 252 674)	(577 702)	(1 130 808)
Koszty administracyjne	7.10	(635 986)	(1 252 969)	(414 046)	(822 062)
Pozostałe koszty operacyjne	7.11	(585 133)	(1 004 908)	(312 314)	(638 980)
Zysk z działalności operacyjnej		333 069	1 049 897	464 964	1 618 986
Udział w wynikach finansowych netto jednostek wycenianych metodą praw własności		(555)	(977)	(215)	(32)
Zysk brutto		332 514	1 048 920	464 749	1 618 954
Podatek dochodowy	7.13	(102 298)	(259 076)	(84 562)	(297 427)
Zysk netto, w tym:		230 216	789 844	380 187	1 321 527
- zysk przypisywany właścicielom jednostki dominującej		166 171	659 540	380 261	1 321 593
- zyski (straty) przypisywane właścicielom udziałów niekontrolujących		64 045	130 304	(74)	(66)

¹⁾ Informacje o powodach przekształcenia danych i ich wpływie na skonsolidowany rachunek zysków i strat przedstawiono w punkcie 3.3.

Śródroczny skonsolidowany rachunek zysków i strat (kontynuacja)

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	Nota	1 kwietnia - 30 czerwca 2016	1 stycznia - 30 czerwca 2016	1 kwietnia - 30 czerwca 2015 (przekształcone) ¹⁾	1 stycznia - 30 czerwca 2015 (przekształcone) ¹⁾
Zysk netto przypisywany właścicielom jednostki dominującej		166 171	659 540	380 261	1 321 593
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych	7.12	863 473 794	863 473 794	863 519 490 ²⁾	863 519 490 ²⁾
Podstawowy i rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w złotych)	7.12	0,19	0,76	0,44 ²⁾	1,53 ²⁾

¹⁾ Informacje o powodach przekształcenia danych i ich wpływie na skonsolidowany rachunek zysków i strat przedstawiono w punkcie 3.3.

²⁾ Dane porównywalne przekształcono uwzględniając nową liczbę akcji, po przeprowadzeniu splitu akcji PZU.

2. Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	Nota	1 kwietnia - 30 czerwca 2016	1 stycznia - 30 czerwca 2016	1 kwietnia - 30 czerwca 2015	1 stycznia - 30 czerwca 2015
Zysk netto		230 216	789 844	380 187	1 321 527
Inne całkowite dochody	7.13	(17 986)	(27 352)	(20 634)	(45 057)
Podlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat		(17 902)	(27 391)	(24 807)	(49 534)
Wycena instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży		(50 431)	(57 818)	(55 424)	(26 470)
Różnice kursowe z przeliczenia		41 465	41 059	30 624	(23 057)
Inne całkowite dochody jednostek wycenianych metodą praw własności		-	-	(7)	(7)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych netto		(8 936)	(10 632)	-	-
Niepodlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat		(84)	39	4 173	4 477
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do nieruchomości inwestycyjnych		(93)	30	4 137	4 441
Inne całkowite dochody jednostek wycenianych metodą praw własności		9	9	36	36
Dochody całkowite netto, razem		212 230	762 492	359 553	1 276 470
- dochody całkowite przypisywane właścicielom jednostki dominującej		166 493	645 266	359 617	1 276 547
- dochody całkowite przypisywane właścicielom udziałów niekontrolujących		45 737	117 226	(64)	(77)

3. Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

Aktywa	Nota	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015 (przekształcone) ¹⁾
Wartość firmy	7.14	1 553 140	1 531 681
Wartości niematerialne		1 348 008	1 393 168
Inne aktywa	7.15	753 856	698 964
Odroczone koszty akwizycji		1 258 529	1 154 742
Szacowane regresy i odzyski		116 346	114 229
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	7.16	1 011 361	1 096 852
Rzeczowe aktywa trwałe		1 208 856	1 299 788
Nieruchomości inwestycyjne		1 343 783	1 171 721
Jednostki wyceniane metodą praw własności	7.17	53 094	54 065
Aktywa finansowe		93 909 618	89 228 583
Utrzymywane do terminu wymagalności	7.18.1,7.22	17 281 793	17 370 126
Dostępne do sprzedaży	7.18.2, 7.22	11 047 027	7 744 689
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	7.18.3, 7.22	20 778 937	20 648 403
Pochodne instrumenty zabezpieczające	7.18.7	53 661	139 578
Pożyczki	7.18.4, 7.22	44 748 200	43 325 787
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		444 947	369 445
Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych	7.20, 7.22	6 755 190	3 270 793
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		18 537	67 295
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych		1 708 065	2 439 863
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	7.23	1 461 897	1 506 048
Aktywa, razem		112 945 227	105 397 237

Kapitały i zobowiązania	Nota	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015 (przekształcone) ¹⁾
Kapitały			
Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej			
Kapitał podstawowy		86 352	86 352
Pozostałe kapitały		10 917 259	10 141 607
Niepodzielony wynik		767 588	2 695 760
Zysk z lat ubiegłych		108 048	353 405
Zysk netto		659 540	2 342 355
Udziały niekontrolujące		3 829 453	2 194 068
Kapitały, razem		15 600 652	15 117 787
Zobowiązania			
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	7.24	41 701 717	41 280 321
Rezerwy na świadczenia pracownicze		128 189	117 398
Inne rezerwy	7.25	106 039	108 109
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		560 192	509 157
Zobowiązania finansowe	7.26	47 198 454	44 694 449
Inne zobowiązania	7.27	7 592 134	3 500 733
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		57 850	69 283
Zobowiązania, razem		97 344 575	90 279 450
Kapitały i zobowiązania, razem		112 945 227	105 397 237

¹⁾ Dane na 31 grudnia 2015 roku zostały przekształcone w związku ze sporządzeniem ostatecznego rozliczenia nabycia Alior Banku. Rozliczenie to nie powodowało zmian danych za okresy przed dniem objęcia kontroli nad Alior Bankiem, którym jest 31 grudnia 2015 roku. Z tego względu nie zaprezentowano danych na 1 stycznia 2015 roku. Dodatkowe informacji na temat rozliczenia zaprezentowano w punkcie 1.4.1.1.

4. Śródroczne sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	Kapitał podstawowy	Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej								Razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny, razem
		Pozostałe kapitały					Niepodzielony wynik					
		Akcje własne	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	Różnice kursowe z przeliczenia	Zysk z lat ubiegłych	Zysk netto			
Stan na 1 stycznia 2016 roku	86 352	-	9 947 292	240 677	22	(4 404)	(41 980)	2 695 760	-	12 923 719	2 194 068	15 117 787
Wycena instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	-	-	-	(55 856)	-	-	-	-	-	(55 856)	(14 290)	(70 146)
Transakcje zabezpieczające przepływy pieniężne	-	-	-	496	-	-	-	-	-	496	1 200	1 696
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-	-	41 047	-	-	41 047	12	41 059
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do inwestycyjnych	-	-	-	30	-	-	-	-	-	30	-	30
Inne całkowite dochody wycenianych metodą praw własności	-	-	-	-	-	9	-	-	-	9	-	9
Inne całkowite dochody netto, razem	-	-	-	(55 330)	-	9	41 047	-	-	(14 274)	(13 078)	(27 352)
Zysk (strata) netto	-	-	-	-	-	-	-	-	659 540	659 540	130 304	789 844
Całkowite dochody razem	-	-	-	(55 330)	-	9	41 047	-	659 540	645 266	117 226	762 492
Pozostałe zmiany, w tym:	-	(1 480)	797 737	(10 951)	4 620	-	-	(2 587 712)	-	(1 797 786)	1 518 159	(279 627)
Podział wyniku finansowego	-	-	786 641	-	4 620	-	-	(2 587 389)	-	(1 796 128) ¹⁾	-	(1 796 128) ¹⁾
Emisja akcji przez jednostki zależne (Alior Bank)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 518 159	1 518 159
Sprzedaż przeszacowanych nieruchomości	-	-	11 274	(10 951)	-	-	-	(323)	-	-	-	-
Transakcje na akcjach własnych	-	(1 480)	(178)	-	-	-	-	-	-	(1 658)	-	(1 658)
Stan na 30 czerwca 2016 roku	86 352	(1 480)	10 745 029	174 396	4 642	(4 395)	(933)	108 048	659 540	11 771 199	3 829 453	15 600 652

¹⁾ Dywidenda uchwalona przez Walne Zgromadzenie PZU. Dodatkowe informacje na ten temat przedstawiono w punkcie 14.

Śródroczne sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym (kontynuacja)

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	Kapitał podstawowy	Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej							Razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny, razem	
		Pozostałe kapitały					Niepodzielony wynik					
		Akcje własne	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	Różnice kursowe z przeliczenia	Zysk z lat ubiegłych				Zysk netto
Stan na 1 stycznia 2015 roku	86 352	(110)	9 678 921	248 543	66	(6 179)	(35 450)	3 194 193	-	13 166 336	1 292	13 167 628
Wycena instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	-	-	-	2 492	-	-	-	-	-	2 492	-	2 492
Inne całkowite dochody jednostek wycenianych metodą praw własności	-	-	-	871	-	45	1	-	-	917	-	917
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-	-	(6 559)	-	-	(6 559)	(15)	(6 574)
Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	-	-	-	-	-	1 730	-	-	-	1 730	-	1 730
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do inwestycyjnych	-	-	-	7 201	-	-	-	-	-	7 201	-	7 201
Inne całkowite dochody netto, razem	-	-	-	10 564	-	1 775	(6 558)	-	-	5 781	(15)	5 766
Zysk (strata) netto	-	-	-	-	-	-	-	-	2 342 355	2 342 355	(159)	2 342 196
Całkowite dochody razem	-	-	-	10 564	-	1 775	(6 558)	-	2 342 355	2 348 136	(174)	2 347 962
Pozostałe zmiany, w tym:	-	110	268 371	(18 430)	(44)	-	28	(2 840 788)	-	(2 590 753)	2 192 950	(397 803)
Podział wyniku finansowego	-	-	248 262	-	(44)	-	-	(2 838 771)	-	(2 590 553)	-	(2 590 553)
Zmiany w składzie Grupy PZU i transakcje z udziałowcami niekontrolującymi	-	-	(388)	-	-	-	28	-	-	(360)	2 192 950	2 192 590
Sprzedaż przeszacowanych nieruchomości	-	-	20 447	(18 430)	-	-	-	(2 017)	-	-	-	-
Transakcje na akcjach własnych	-	110	50	-	-	-	-	-	-	160	-	160
Stan na 31 grudnia 2015 roku	86 352	-	9 947 292	240 677	22	(4 404)	(41 980)	353 405	2 342 355	12 923 719	2 194 068	15 117 787

Śródroczne sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym (kontynuacja)

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	Kapitał podstawowy	Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej								Razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny, razem
		Pozostałe kapitały						Niepodzielony wynik				
		Akcje własne	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	Różnice kursowe z przeliczenia	Zysk z lat ubiegłych	Zysk netto			
Stan na 1 stycznia 2015 roku	86 352	(110)	9 678 921	248 543	66	(6 179)	(35 450)	3 194 193	-	13 166 336	1 292	13 167 628
Wycena instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	-	-	-	(26 470)	-	-	-	-	-	(26 470)	-	(26 470)
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-	-	(23 046)	-	-	(23 046)	(11)	(23 057)
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do inwestycyjnych	-	-	-	4 441	-	-	-	-	-	4 441	-	4 441
Inne całkowite dochody jednostek wycenianych metodą praw własności	-	-	-	-	-	36	(7)	-	-	29	-	29
Inne całkowite dochody netto, razem	-	-	-	(22 029)	-	36	(23 053)	-	-	(45 046)	(11)	(45 057)
Zysk (strata) netto	-	-	-	-	-	-	-	-	1 321 593	1 321 593	(66)	1 321 527
Całkowite dochody razem	-	-	-	(22 029)	-	36	(23 053)	-	1 321 593	1 276 547	(77)	1 276 470
Pozostałe zmiany, w tym:	-	-	247 838	(4 348)	-	-	-	(2 834 133)	-	(2 590 643)	(332)	(2 590 975)
Podział wyniku finansowego	-	-	243 202	-	-	-	-	(2 833 771)	-	(2 590 569)	-	(2 590 569)
Zmiany w składzie Grupy PZU i transakcje z udziałowcami niekontrolującymi	-	-	(74)	-	-	-	-	-	-	(74)	(332)	(406)
Sprzedaż przeszacowanych nieruchomości	-	-	4 710	(4 348)	-	-	-	(362)	-	-	-	-
Stan na 30 czerwca 2015 roku	86 352	(110)	9 926 759	222 166	66	(6 143)	(58 503)	360 060	1 321 593	11 852 240	883	11 853 123

5. Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	1 stycznia - 30 czerwca 2016	1 stycznia - 30 czerwca 2015 <i>(przekształcone)¹⁾</i>
Zysk brutto	1 048 920	1 618 954
Korekty	1 067 711	(626 343)
Zmiana stanu należności od klientów z tytułu kredytów	(3 271 843)	-
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu depozytów	4 134 960	-
Zmiana wyceny aktywów wycenianych w wartości godziwej	(23 208)	(57 710)
Przychody odsetkowe	(564 069)	(635 299)
Zrealizowane zyski/straty z działalności lokacyjnej i odpisy z tytułu utraty wartości	470 449	(182 942)
Wynik z tytułu różnic kursowych	5 669	(85 912)
Zmiana stanu odroczonej kosztów akwizycji	(103 787)	(184 965)
Amortyzacja wartości niematerialnych i rzeczowych aktywów trwałych	218 140	188 847
Zmiana stanu udziału reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	85 491	45 451
Udział reasekuratorów w składce ubezpieczeniowej przypisanej brutto	142 349	92 391
Zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	421 396	567 489
Zmiana stanu należności	(181 115)	186 258
Zmiana stanu zobowiązań	40 800	(29 451)
Przepływy z tytułu kontraktów inwestycyjnych	(90 205)	(329 773)
Nabycia i odkupienia jednostek uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych	55 375	349 829
Podatek dochodowy zapłacony	(232 689)	(389 593)
Pozostałe korekty	(40 002)	(160 963)
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	2 116 631	992 611
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wpływy	479 714 609	342 498 692
- zbycie nieruchomości inwestycyjnych	40 140	28 313
- wpływy z nieruchomości inwestycyjnych	135 307	121 116
- zbycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowych aktywów trwałych	9 990	2 592
- zbycie udziałów i akcji	1 859 627	1 805 431
- realizacja dłużnych papierów wartościowych	64 001 392	23 458 296
- zamknięcie transakcji z przyrzeczeniem odsprzedaży	193 406 816	177 487 405
- zamknięcie lokat terminowych w instytucjach kredytowych	171 323 998	102 175 847
- realizacja pozostałych lokat	48 405 558	36 826 270
- odsetki otrzymane	507 505	550 033
- dywidendy otrzymane	10 246	20 042
- środki pieniężne nabyte w transakcjach połączenia jednostek i z tytułu zmiany zakresu konsolidacji	-	537
- pozostałe wpływy z lokat	14 030	22 810

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych (kontynuacja)

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	1 stycznia - 30 czerwca 2016	1 stycznia - 30 czerwca 2015 <i>(przekształcone)</i>
Wydatki	(481 844 551)	(340 412 528)
- nabycie nieruchomości inwestycyjnych	(137 848)	(136 718)
- wydatki na utrzymanie nieruchomości inwestycyjnych	(79 996)	(95 408)
- nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowych aktywów trwałych	(152 906)	(149 694)
- nabycie udziałów i akcji	(1 863 104)	(2 367 633)
- nabycie udziałów i akcji w jednostkach zależnych	(343 871)	(31 151)
- zmniejszenie stanu środków pieniężnych z tytułu zmiany zakresu konsolidacji	-	(215 307)
- nabycie dłużnych papierów wartościowych	(67 410 149)	(22 467 298)
- otwarcie transakcji z przyrzeniem odsprzedaży	(192 254 246)	(177 226 856)
- otwarcie lokat terminowych w instytucjach kredytowych	(170 946 955)	(100 554 087)
- nabycie pozostałych lokat	(48 654 510)	(37 163 147)
- pozostałe wydatki na lokaty	(966)	(5 229)
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(2 129 942)	2 086 164
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Wpływy	177 680 153	167 272 145
- wpływy z tytułu emisji akcji przez jednostki zależne (w części opłaconej przez udziałowców niekontrolujących)	1 502 141	-
- wpływy z tytułu kredytów i pożyczek	38 675	31 966
- wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	264 078	-
- otwarcie transakcji z przyrzeniem odkupu	175 875 259	167 240 179
Wydatki	(178 411 025)	(170 079 476)
- dywidendy wypłacone właścicielom kapitału własnego jednostki dominującej	-	(1 468 017)
- spłata kredytów i pożyczek	(2 076)	(126 364)
- zamknięcie transakcji z przyrzeniem odkupu	(178 387 443)	(168 482 423)
- odsetki od kredytów i pożyczek	(2 149)	(2 447)
- odsetki od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	(19 329)	-
- pozostałe wydatki finansowe	(28)	(225)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(730 872)	(2 807 331)
Przepływy pieniężne netto, razem	(744 183)	271 444
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	2 439 863	324 007
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	12 385	3 538
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu, w tym:	1 708 065	598 989
- o ograniczonej możliwości dysponowania	67 423	58 992

¹⁾ Informacje o powodach przekształcenia zaprezentowano w punkcie 3.3.1.

Informacje uzupełniające do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

---

1. Informacje o PZU i Grupie PZU

1.1 PZU

Jednostką dominującą w Grupie PZU jest PZU – spółka akcyjna z siedzibą w Warszawie przy Al. Jana Pawła II 24.

PZU jest wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym dla Miasta Stołecznego Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, do rejestru przedsiębiorców pod numerem KRS 0000009831.

Podstawowym przedmiotem działalności PZU według Polskiej Klasyfikacji Działalności są pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe (PKD 65.12), a według Europejskiej Klasyfikacji Działalności – ubezpieczenia rzeczowe (EKD 6603).

1.2 Spółki Grupy PZU

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				30 czerwca 2016	31 grudnia 2015	
Jednostki objęte konsolidacją						
1	Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA	Warszawa	nd.	nd.	nd.	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. http://www.pzu.pl/
2	Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie SA	Warszawa	18.12.1991	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia na życie. http://www.pzu.pl/grupa-pzu/pzu-zycie
3	Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń SA	Warszawa	15.09.2014	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. http://www.link4.pl/
4	Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych	Warszawa	20.11.2015	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. http://tuwpzuw.pl/
5	Lietuvos Draudimas AB	Wilno (Litwa)	31.10.2014	99,98%	99,98%	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. http://www.ld.lt/
6	Apdrošināšanas Akciju Sabiedrība Balta	Ryga (Łotwa)	30.06.2014	99,99%	99,99%	Ubezpieczenia majątkowe. http://www.balta.lv/
7	PrJSC IC PZU Ukraine	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe. http://www.pzu.com.ua/
8	PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia na życie. http://www.pzu.com.ua/
9	UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas	Wilno (Litwa)	26.04.2002	99,34%	99,34%	Ubezpieczenia na życie. https://pzugd.lt/
Jednostki objęte konsolidacją – Grupa Kapitałowa Alior Banku						
10	Alior Bank SA ¹⁾	Warszawa	18.12.2015	29,22%	23,96% ²⁾	Usługi bankowe. https://www.aliorbank.pl/
11	Alior Services sp. z o.o. ¹⁾	Warszawa	18.12.2015	29,22%	23,96% ²⁾	Pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych.
12	Centrum Obrotu Wierzytelnościami sp. z o.o. ¹⁾	Kraków	18.12.2015	29,22%	23,96% ²⁾	Obrót wierzytelnościami.
13	Alior Leasing sp. z o.o. ¹⁾	Wrocław	18.12.2015	29,22%	23,96% ²⁾	Usługi leasingowe. https://www.aliorbank.pl/wlasna-dzialalnosc/alior-leasing.html
14	Meritum Services ICB SA ¹⁾	Gdańsk	18.12.2015	29,22%	23,96% ²⁾	Usługi informatyczne.
15	Money Makers TFI SA ¹⁾	Warszawa	18.12.2015	17,68% ³⁾	14,49% ^{2) 3)}	Usługi asset management i zarządzanie subfunduszami Alior SFIO. http://www.moneymakers.pl
16	New Commerce Services sp. z o.o. ¹⁾	Warszawa	18.12.2015	29,22%	23,96% ²⁾	Działalność pomocnicza.
17	Absource sp. z o.o.	Kraków	04.05.2016	29,22%	nd.	Działalność usługowa w zakresie informatyki.

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				30 czerwca 2016	31 grudnia 2015	
Jednostki objęte konsolidacją – pozostałe jednostki						
18	Powszechne Towarzystwo Emerytalne PZU SA	Warszawa	08.12.1998	100,00%	100,00%	Zarządzanie funduszami emerytalnymi. http://www.pzu.pl/grupa-pzu/pte-pzu
19	PZU Centrum Operacji SA	Warszawa	30.11.2001	100,00%	100,00%	Działalność pomocnicza związana z ubezpieczeniami i funduszami emerytalnymi.
20	Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA	Warszawa	30.04.1999	100,00%	100,00%	Tworzenie, reprezentowanie i zarządzanie funduszami inwestycyjnymi. http://www.pzu.pl/grupa-pzu/tfi-pzu
21	PZU Pomoc SA	Warszawa	18.03.2009	100,00%	100,00%	Usługowa działalność assistance. http://www.pzu.pl/grupa-pzu/pzu-pomoc
22	PZU Finance AB (publ.)	Sztokholm (Szwecja)	02.06.2014	100,00%	100,00%	Usługi finansowe.
23	PZU Finanse sp. z o.o.	Warszawa	08.11.2013	100,00%	100,00%	Usługi finansowo-księgowe.
24	Tower Inwestycje sp. z o.o.	Warszawa	27.08.1998	100,00%	100,00%	Pozostała działalność usługowa.
25	Ogrodowa-Inwestycje sp. z o.o.	Warszawa	15.09.2004	100,00%	100,00%	Nabywanie, eksploatacja, wynajem i zbywanie nieruchomości. http://www.ogrodowainwestycje.pl/
26	PZU Zdrowie SA ⁴⁾	Warszawa	02.09.2011	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. http://www.pzu.pl/pzu-zdrowie
27	Centrum Medyczne Medica sp. z o.o.	Płock	09.05.2014	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. http://cmmedica.pl/
28	Specjalistyczna Przychodnia Przemysłowa Prof-Med sp. z o.o.	Włocławek	12.05.2014	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. http://cmprofmed.pl/
29	Sanatorium Uzdrowiskowe „Krystynka” sp. z o.o.	Ciechocinek	09.05.2014	99,09%	99,09%	Usługi szpitalne, rehabilitacyjne, sanatoryjne. http://www.sanatoriumkrystynka.pl/
30	Przedsiębiorstwo Świadczeń Zdrowotnych i Promocji Zdrowia ELVITA – Jaworzno III sp. z o.o.	Jaworzno	01.12.2014	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. http://www.elvita.pl/
31	Przedsiębiorstwo Usług Medycznych PROELMED sp. z o.o.	Łaziska Górne	01.12.2014	57,00%	57,00%	Usługi medyczne. http://www.proelmed.pl/
32	Rezo-Medica sp. z o.o.	Płock	23.04.2015	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. http://rezo-medica.pl/
33	Centrum Medyczne Gamma sp. z o.o.	Warszawa	08.09.2015	60,46%	60,46%	Usługi medyczne. http://www.cmgamma.pl/
34	Medicus w Opolu sp. z o.o.	Opole	30.09.2015	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. http://medicus.opole.pl/
35	Centrum Medyczne Cordis sp. z o.o. ⁵⁾	Poznań	01.02.2016	100,00%	nd.	Usługi medyczne. http://www.cordis.com.pl/
36	Arm Property sp. z o.o.	Kraków	26.11.2014	100,00%	100,00%	Kupno i sprzedaż nieruchomości.

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				30 czerwca 2016	31 grudnia 2015	
Jednostki objęte konsolidacją - pozostałe jednostki – ciąg dalszy						
37	Ipsilon sp. z o.o.	Warszawa	02.04.2009	100,00%	100,00%	Usługowa działalność assistance oraz usługi medyczne.
38	PZU Asset Management SA	Warszawa	12.07.2001	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
39	Omicron SA	Warszawa	13.09.2011	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
40	Omicron BIS SA	Warszawa	28.08.2014	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
41	Sigma BIS SA	Warszawa	12.12.2014	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
42	LLC SOS Services Ukraine	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	Usługi assistance.
43	L4C sp. z o.o.	Warszawa	15.09.2014	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
Jednostki objęte konsolidacją - Grupa Kapitałowa Armatura						
44	Armatura Kraków SA	Kraków	07.10.1999	100,00%	100,00%	Dystrybucja produktów Grupy Armatura, administracja i zarządzanie grupą kapitałową. http://www.grupa-armatura.pl/
45	Armatoora SA	Nisko	10.12.2008	100,00%	100,00%	Produkcja i sprzedaż grzejników oraz baterii sanitarnych.
46	Aquaform SA	Środa Wlkp.	15.01.2015	100,00%	100,00%	Produkcja i sprzedaż wyposażenia łazienkowego.
47	Aquaform Badprodukte GmbH	Anhausen (Niemcy)	15.01.2015	100,00%	100,00%	Sprzedaż hurtowa.
48	Aquaform Ukraine TOW	Żytomierz (Ukraina)	15.01.2015	100,00%	100,00%	Sprzedaż hurtowa.
49	Aquaform Romania SRL	Prejmer (Rumunia)	15.01.2015	100,00%	100,00%	Sprzedaż hurtowa.
50	Morehome.pl sp. z o.o.	Środa Wlkp.	15.01.2015	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
Jednostki objęte konsolidacją – fundusze inwestycyjne						
51	PZU SFIO Universum	Warszawa	15.12.2009	nd.	nd.	Lokowanie środków zebranych od uczestników funduszu.
52	PZU FIZ Dynamiczny	Warszawa	27.01.2010	nd.	nd.	j.w.
53	PZU FIZ Sektora Nieruchomości ⁶⁾	Warszawa	01.07.2008	nd.	nd.	j.w.
54	PZU FIZ Sektora Nieruchomości 2 ⁶⁾	Warszawa	21.11.2011	nd.	nd.	j.w.

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				30 czerwca 2016	31 grudnia 2015	
Jednostki objęte konsolidacją - fundusze inwestycyjne – ciąg dalszy						
55	PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 1	Warszawa	12.12.2012	nd.	nd.	j.w.
56	PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 2	Warszawa	19.11.2012	nd.	nd.	j.w.
57	PZU FIZ Surowcowy	Warszawa	03.09.2015	nd.	nd.	j.w.
58	PZU FIO Globalny Obligacji Korporacyjnych	Warszawa	30.05.2016	nd.	nd.	j.w.
59	PZU Sejf+	Warszawa	30.09.2015	nd.	nd.	j.w.
60	PZU Dłużny Rynków Wschodzących	Warszawa	20.11.2006	nd.	nd.	j.w.
61	PZU Akcji Rynków Wschodzących	Warszawa	20.11.2006	nd.	nd.	j.w.
62	PZU Akcji Spółek Dywidendowych	Warszawa	20.11.2006	nd.	nd.	j.w.
63	PZU FIO Gotówkowy	Warszawa	01.07.2005	nd.	nd.	j.w.
64	PZU FIZ Akcji Focus	Warszawa	10.12.2015	nd.	nd.	j.w.
Jednostki stowarzyszone						
65	GSU Pomoc Górniczy Klub Ubezpieczonych SA	Tychy	08.06.1999	30,00%	30,00%	Obsługa ubezpieczeń.
66	EMC Instytut Medyczny SA	Wrocław	18.06.2013	28,31%	28,31%	Ochrona zdrowia ludzkiego, prace badawczo-rozwojowe w dziedzinie nauk medycznych i farmacji.

¹⁾ Informacje o nabyciu Alior Banku SA wraz z jednostkami powiązаныmi zaprezentowano w punkcie 1.4.1.1.

²⁾ Udział Grupy PZU w kapitale zakładowym Alior Banku i głosach na Walnym Zgromadzeniu określony na podstawie liczby akcji znajdujących się w posiadaniu PZU (I i II transza), PZU Życie oraz konsolidowanych funduszy inwestycyjnych. Wartość nie uwzględnia akcji nabytych przez PZU w ramach III transzy transakcji opisanej w punkcie 1.4.1.1.

³⁾ Jednostka bezpośrednio zależna od Alior Banku, w której posiada on 60,49%. W konsekwencji Zarząd PZU uznaje, że Grupa PZU sprawuje nad jednostką kontrolę.

⁴⁾ 30 czerwca 2016 roku zarejestrowano przejęcie spółki Nasze-Zdrowie sp. z o.o. przez PZU Zdrowie SA. Dodatkowe informacje na ten temat przedstawiono w punkcie 1.1.1.

⁵⁾ Informacje o nabyciu Centrum Medycznego Cordis sp. z o.o. zaprezentowano w punkcie 1.4.1.2.

⁶⁾ Na 30 czerwca 2016 roku fundusze PZU FIZ Sektora Nieruchomości i PZU FIZ Sektora Nieruchomości 2 prowadziły swoją działalność inwestycyjną poprzez zależne spółki prawa handlowego (objęte konsolidacją) mające charakter jednostek specjalnego przeznaczenia, których liczba wynosiła odpowiednio dla każdego funduszu: 24 i 11 (31 grudnia 2015 roku: 24 i 11).

Na 30 czerwca 2016 roku poza jednostkami wymienionymi w tabeli Grupa PZU posiadała 100% udziałów w spółce Syta Development sp. z o.o. w likwidacji, nad którą kontrolę sprawuje likwidator niezależny od Grupy PZU i z tej przyczyny spółka nie podlegała konsolidacji. Wartość tych udziałów w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy PZU wynosiła zero.

1.3 Udziały niekontrolujące

W tabeli poniżej przedstawiono spółki zależne, w których występują lub występowały udziały niekontrolujące:

Nazwa jednostki	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015
Alior Bank ¹⁾	70,78%	70,78% ²⁾
Gamma	39,54%	39,54%
Proelmed	43,00%	43,00%
SU Krystynka	0,91%	0,91%
UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas	0,66%	0,66%
Lietuvos Draudimas AB	0,02%	0,02%
AAS Balta	0,01%	0,01%

¹⁾ Alior Bank posiada jednostki zależne: Alior Services sp. z o.o., Centrum Obrotu Wierzytelnościami sp. z o.o., Alior Leasing sp. z o.o., Meritum Services ICB SA, Money Makers TFI SA (udział niekontrolujący w tej jednostce wynosi 82,32%), New Commerce Services sp. z o.o., Absource sp. z o.o. (od 4 maja 2016 roku).

²⁾ Wartość udziału niekontrolującego Alior Banku zaprezentowano z uwzględnieniem III transzy transakcji opisanej w punkcie 1.4.1.1.

Wartość bilansowa udziału niekontrolującego Alior Banku na 30 czerwca 2016 roku wyniosła: 3 823 479 tys. zł (na 31 grudnia 2015 roku: 2 188 489 tys. zł). Wzrost tej wartości od 31 grudnia 2015 roku jest efektem podwyższenia kapitału zakładowego Alior Banku, o którym mowa w punkcie 1.5.

Poniżej przedstawiono skrócone informacje finansowe (oparte o ostatecznie ustaloną wartość godziwą na moment objęcia kontroli) dotyczące Grupy Kapitałowej Alior Banku ujęte w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Aktywa	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015
Wartości niematerialne	561 227	581 706
Inne aktywa	200 885	109 378
Rzeczowe aktywa trwałe	218 312	228 955
Aktywa finansowe	44 006 247	35 766 790
Dostępne do sprzedaży	9 041 458	4 866 713
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	402 487	390 569
Pochodne instrumenty zabezpieczające	53 661	139 578
Pożyczki	34 508 641	30 369 930
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	412 293	349 440
Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych	375 958	484 862
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	892 396	2 089 579
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	696	888
Aktywa, razem	46 668 014	39 611 598

Kapitały i zobowiązania	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015
Kapitały		
Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej		
Kapitał podstawowy	1 292 577	727 075
Pozostałe kapitały	4 352 990	2 479 793
Niepodzielony wynik	(243 401)	(114 769)
Udziały niekontrolujące	1 139	1 240
Kapitały, razem	5 403 305	3 093 339
Zobowiązania		
Rezerwy na świadczenia pracownicze	15 235	26 269
Inne rezerwy	10 283	8 731
Zobowiązania finansowe	40 471 052	35 921 048
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	18 787	21 776
Inne zobowiązania	749 352	540 435
Zobowiązania, razem	41 264 709	36 518 259
Kapitały i zobowiązania, razem	46 668 014	39 611 598

Ze względu na objęcie kontroli nad Alior Bankiem i objęcie go konsolidacją od 18 grudnia 2015 roku w skonsolidowanym rachunku zysków i strat, skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów oraz skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych nie ujęto danych za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2015 roku.

Rachunek zysków i strat	1 stycznia - 30 czerwca 2016
Przychody z tytułu prowizji i opłat	275 104
Przychody netto z inwestycji	1 343 438
Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji	(322 511)
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	45 205
Pozostałe przychody operacyjne	46 087
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(111 685)
Koszty odsetkowe	(350 951)
Koszty administracyjne ¹⁾	(494 861)
Pozostałe koszty operacyjne ²⁾	(183 956)
Zysk z działalności operacyjnej ^{1) 2)}	245 870
Zysk brutto ^{1) 2)}	245 870
Podatek dochodowy	(61 426)
Zysk netto ^{1) 2)}	184 444

¹⁾ Pomniejszone o 5 035 tys. zł z tytułu rozliczenia zobowiązania z tytułu niekorzystnych (rodzących obciążenia) umów najmu nieruchomości rozpoznanego w wyniku transakcji przejęcia Alior Banku.

²⁾ W tym 22 790 tys. zł kosztów z tytułu amortyzacji wartości niematerialnych (relacji z klientami posiadającymi rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe) nabytych w transakcji przejęcia Alior Banku.

Sprawozdanie z całkowitych dochodów	1 stycznia - 30 czerwca 2016
Zysk netto	184 444
Inne całkowite dochody – podlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat	(18 495)
Wycena instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	(7 863)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych netto	(10 632)
Dochody całkowite netto, razem	165 949

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	1 stycznia - 30 czerwca 2016
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	1 531 608
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(5 140 718)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	2 405 828
Przepływy pieniężne netto, razem	(1 203 282)

W okresie sprawowania kontroli nad Alior Bankiem przez Grupę PZU, Alior Bank nie wypłacił dywidendy.

1.4 Zmiany zakresu konsolidacji i struktury Grupy PZU

1.4.1. Transakcje połączenia jednostek gospodarczych

Rozliczenie transakcji połączenia jednostek gospodarczych przeprowadzane jest metodą przejęcia, zgodnie z MSSF 3 – „Połączenia jednostek”. Jego zastosowanie wymaga m. in. zidentyfikowania jednostki przejmującej, ustalenia dnia przejęcia, ujęcia i wyceny możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań wycenionych w wartości godziwej na dzień przejęcia oraz wszelkich udziałów niekontrolujących w jednostce przejmowanej oraz ujęcia i wyceny wartości firmy.

Szczegółowe zasady rachunkowości dotyczące rozliczania transakcji przejęcia zaprezentowano w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej za 2015 rok.

1.4.1.1. Nabycie akcji Alior Banku

Na podstawie podpisanej 30 maja 2015 roku przedwstępnej umowy sprzedaży akcji Alior Banku, PZU nabył 17 818 473 akcje Alior Banku od Alior Lux S.à.r.l. & Co. S.C.A („Sprzedający 1”) oraz 500 000 akcji Alior Banku od Alior Polska sp. z o.o. („Sprzedający 2”), tj. łącznie 18 318 473 akcje stanowiące około 25,19% kapitału zakładowego Alior Banku oraz ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Alior Banku.

Cena za jedną akcję wyniosła 89,25 zł, a łączna cena za nabywane akcje 1 634 924 tys. zł.

12 października 2015 roku nastąpiło rozliczenie nabycia pierwszej, 18 grudnia 2015 roku – drugiej, a 11 marca 2016 roku trzeciej transzy akcji Alior Banku. W okresie od 12 października 2015 roku do 18 grudnia 2015 roku Grupa PZU nie sprawowała kontroli nad Alior Bankiem lecz wywierała znaczący wpływ, w rezultacie czego był on w tym okresie uznawany za jednostkę stowarzyszoną. W wyniku nabycia drugiej transzy Grupa PZU objęła kontrolę nad Alior Bankiem, w związku z czym od 18 grudnia 2015 roku został on objęty konsolidacją. Konsolidacją objęto także jednostki zależne od Alior Banku: Alior Services sp. z o.o., Centrum Obrotu Wierzytelnościami sp. z o.o., Alior Leasing sp. z o.o., Meritum Services ICB SA, Money Makers TFI SA, New Commerce Services sp. z o.o.

W wyniku nabycia trzech transz PZU posiadał bezpośrednio 18 318 473 akcje Alior Banku stanowiące 25,19% kapitału zakładowego Alior Banku oraz ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Alior Banku. Dodatkowo pośrednio, poprzez PZU Życie oraz kontrolowane fundusze inwestycyjne, PZU posiada 4,03% kapitału zakładowego Alior Banku oraz ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Alior Banku.

Ostateczne rozliczenie nabycia akcji Alior Banku

Rozliczenie nabycia akcji Alior Banku na dzień objęcia kontroli przeprowadzono na podstawie danych sporządzonych na 31 grudnia 2015 roku. Nie wystąpiły istotne różnice danych księgowych pomiędzy 18 grudnia 2015 roku (dzień objęcia kontroli) a 31 grudnia 2015 roku.

Skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe zawiera ostateczną wartość godziwą nabytych aktywów i zobowiązań (w szczególności portfela kredytowego).

W trakcie kalkulacji wartości firmy zaktualizowano wartości księgowe aktywów i zobowiązań Alior Banku do wartości godziwej oraz zidentyfikowano wartości niematerialne oraz zobowiązania, niewykazywane do tej pory przez Alior Bank:

- znak towarowy;
- relacje z klientami;
- zobowiązania z tytułu niekorzystnych (rodzących obciążenia) umów najmu nieruchomości.

Sposób ustalenia wartości godziwej znaku towarowego i relacji z klientami przedstawiono w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy PZU za 2015 rok.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Wycenę portfela kredytowego do wartości godziwej przeprowadzono metodą dochodową polegającą na dyskontowaniu przyszłych przepływów pieniężnych z wycenianego składnika kredytów.

Portfel klientów indywidualnych

Na potrzeby wyceny portfel klientów indywidualnych podzielono na trzy grupy produktowe – kredyty hipoteczne, pożyczki i pozostałe kredyty.

Kredyty pracujące – klienci indywidualni

Dla kredytów pracujących wartość bieżącą przepływów pieniężnych określono jako sumę kontraktowych rat kapitałowych i odsetkowych (zgodnie z kontraktowymi stopami marżowymi i niezapadłą częścią kapitału) z uwzględnieniem wskaźnika nadpłat, zdyskontowaną uśrednioną bazową stopą referencyjną, powiększoną o marżę efektywnej stopy procentowej na nowo udzielanych kredytach.

Jako uśrednioną referencyjną stopę bazową (WIBOR, LIBOR) przyjęto średnią obliczoną na bazie dziennej dla odpowiednich indeksów za okres trzech miesięcy poprzedzający dzień, na który dokonano rozliczenia nabycia Alior Banku.

Jako referencyjne efektywne stopy procentowe, zastosowane do dyskontowania harmonogramowych przepływów przyjęto średnie wartości ważone niezapadłym kapitałem dla nowej sprzedaży z I kwartału 2016 roku (który uznano za najrzetelniej odzwierciedlający oferowane przez Alior Bank warunki sprzedaży na 31 grudnia 2015 roku). Efektywne stopy procentowe wyznaczono w podziale na walutę, grupę produktową i scoring klientów.

W celu uwzględnienia w modelu przedpłat rat kredytowych dokonywanych przez klientów wykorzystano model ekonomicznych okresów życia. Wskaźnik przedpłat uwzględniano jedynie w przypadku pożyczek oraz kredytów hipotecznych, uznając że w pozostałych produktach jest to zjawisko nieistotne.

Kredyty pracujące – klienci biznesowi

Założenia stosowane do wyceny portfela klientów biznesowych były analogiczne, jak dla klientów indywidualnych z poniższymi wyjątkami:

- przy wyznaczaniu referencyjnych efektywnych stóp procentowych zamiast scoringu klientów uwzględniano wielkość przedsiębiorstwa;
- nie uwzględniano wskaźnika przedpłat, uznając to za nieistotne.

Dla próby największych klientów pod względem wartości całkowitej niezapadłego kapitału przeprowadzono indywidualną analizę warunków cenowych ustalonych w zawartych umowach oraz warunków cenowych, które zostałyby zaoferowane tym samym klientom na 31 grudnia 2015 roku. Ze względu na dużą zależność marży oferowanej klientom biznesowym od ratingu klienta przeprowadzono dodatkową analizę obejmującą zmiany ratingów od momentu udzielenia kredytu do 31 grudnia 2015 roku. Na jej podstawie stwierdzono, że dla kluczowych klientów biznesowych nie nastąpiły istotne zmiany oceny ratingów. Biorąc pod uwagę sytuację finansową i ekonomiczną klientów na 31 grudnia 2015 roku oraz panujące wówczas warunki rynkowe, stwierdzono, że warunki cenowe oferowanych produktów nie różniłyby się istotnie od warunków cenowych ustalonych w zawartych umowach.

Poza indywidualną oceną największych klientów przeprowadzono analizę efektywnych stóp procentowych dla całego portfela klientów biznesowych. Analiza wskazała, że marże stosowane dla tego portfela są stabilne i średnie marże całego portfela według stanu na 31 grudnia 2015 roku nie odbiegają od marż osiąganych na nowej sprzedaży w I kwartale 2016 roku.

W efekcie analiz określono, że wartość godziwa portfela kredytów oferowanych klientom biznesowym nie odbiega istotnie od wartości bilansowej wykazywanej w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Alior Banku.

Kredyty bez określonych harmonogramów spłat

Dla kredytów bez określonych harmonogramów spłat oraz kredytów, dla których nie wyznaczono stopy referencyjnej (ze względu na brak sprzedaży porównywalnych produktów w I kwartale 2016 roku) przyjęto, że wartość godziwa jest równa ich wartości bilansowej.

Kredyty niepracujące

Na podstawie analiz cen sprzedaży portfeli kredytów niepracujących stwierdzono, że wartości tych portfeli wynikające z modeli stosowanych przez Alior Bank nie odbiegają istotnie od wartości rynkowych, co zostało potwierdzone poprzez weryfikację *backtesting'u* modeli scoringowych oraz analizę LGD i portfela dostępnego do sprzedaży na 31 grudnia 2015 roku. W efekcie przyjęto, że wartość godziwa tych kredytów jest równa ich wartości bilansowej.

Zobowiązania z tytułu niekorzystnych (rodzących obciążenia) umów najmu

W celu określenia wartości godziwej zobowiązania z tytułu niekorzystnych (rodzących obciążenia) umów najmu nieruchomości dokonano analizy standardowych stawek rynkowych najmu w poszczególnych lokalizacjach. Następnie porównano te stawki z kwotami wynikającymi z zawartych umów najmu na moment ustalenia wartości godziwej. Ze względu na dużą liczbę umów analiza została przeprowadzona na próbkę umów, zawartych w różnych latach. Różnice otrzymane na przebadanej próbie zostały następnie ekstrapolowane na cały portfel umów zawartych w danym roku. Przy ustaleniu wartości godziwej nie zakładano renegotjacji lub zerwania umów najmu przed określonym w umowie terminem (w szczególności dla umów, gdzie umowna stawka czynszu odbiegała od oszacowanej stawki rynkowej). Na podstawie najmowanej powierzchni, lokalizacji nieruchomości, okresu trwania najmu oraz różnicy między stawką rynkową a stawką faktycznie płaconą określono przepływy pieniężne wraz z momentem ich wystąpienia w okresie projekcji. Tak określone przepływy zostały zdyskontowane na dzień wyceny stopą wolną od ryzyka. Wartość zdyskontowanych przepływów pieniężnych stanowi wartość godziwą zobowiązania na moment wyceny.

Poniżej zaprezentowano ostateczne rozliczenie transakcji na podstawie wartości godziwej nabytych aktywów i zobowiązań.

Wartość godziwa przyjętych aktywów i zobowiązań na moment objęcia kontroli	Rozliczenie prowizoryczne (w tys. zł)	Korekta	Rozliczenie ostateczne (w tys. zł)
Wartości niematerialne	281 706	-	281 706
Rzeczowe aktywa trwałe	228 955	-	228 955
Aktywa finansowe	35 844 054	(77 264) ¹⁾	35 766 790
Pozostałe należności	484 862	-	484 862
Środki pieniężne	2 089 579	-	2 089 579
Inne aktywa	439 450	20 256 ²⁾	459 706
Zidentyfikowane w trakcie przejęcia nowe wartości niematerialne, w tym:	300 000	-	300 000
- znak towarowy	100 000	-	100 000
- relacje z klientami	200 000	-	200 000
Aktywa łącznie	39 668 606	(57 008)	39 611 598
Zobowiązania finansowe	35 921 048	-	35 921 048
Pozostałe zobowiązania	567 863	29 348	597 211
- w tym zobowiązanie z tytułu niekorzystnych (rodzących obciążenia) umów najmu nieruchomości	-	29 348	29 348
Udziały niekontrolujące	1 240	-	1 240
Wartość godziwa nabytych aktywów netto	3 178 455	(86 356)	3 092 099

¹⁾ Kwota korekty wynika z ostatecznego ustalenia wartości godziwej portfela należności kredytowych Alior Banku.

²⁾ Kwota korekty wynika z ustalenia wartości aktywa z tytułu podatku odroczonego dotyczącego wyceny należności kredytowych oraz rozpoznanego zobowiązania z tytułu niekorzystnych (rodzących obciążenia) umów najmu.

Kalkulacja wartości firmy	Rozliczenie prowilozyczne (w tys. zł)	Korekta	Rozliczenie ostateczne (w tys. zł)
Przekazana zapłata (II i III transza) – środki pieniężne	988 316	-	988 316
Wartość udziałów niekontrolujących (70,78% udziału w wartości godziwej aktywów netto Alior Banku)	2 249 609	(61 120)	2 188 489
Wartość godziwa akcji posiadanych na moment objęcia kontroli	661 099	-	661 099
Wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania aktywów netto Alior Banku	(3 178 455)	86 356	(3 092 099)
Wartość firmy	720 569	25 236	745 805

Wartość firmy nie będzie pomniejszała dochodu do opodatkowania.

1.4.1.2. Nabycie udziałów Centrum Medycznego Cordis sp. z o.o.

1 lutego 2016 roku PZU Zdrowie SA nabyło 7 312 udziałów spółki CM Cordis sp. z o.o. stanowiących 100% kapitału zakładowego CM Cordis sp. z o.o. i upoważniających do 100% głosów na zgromadzeniu wspólników o wartości nominalnej 50 zł każdy.

Od dnia objęcia kontroli, tj. od 1 lutego 2016 roku CM Cordis sp. z o.o. objęto konsolidacją.

1.4.1.3. Przejęcia SKOK przez Alior Bank

W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2016 roku Alior Bank dokonał przejęcia dwóch SKOK. Z dniem przejęcia Alior Bank wszedł we wszystkie prawa i obowiązki przejmowanych kas (na podstawie art. 74c ust. 4 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych).

Przejęcia nie wiązały się z przekazaniem zapłaty przez Alior Bank. Proces ten przebiegał przy wsparciu finansowym udzielonym przez BFG na podstawie art. 20g Ustawy o BFG. Alior Bank otrzyma od BFG wsparcie w formie dotacji na pokrycie różnicy pomiędzy wartością przejmowanych praw majątkowych a zobowiązań z tytułu środków gwarantowanych na rachunkach deponentów. Wstępnie oszacowaną wartość dotacji wykazano w pozycji „Inne aktywa”.

Przejęcie Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej im. Stefana Kard. Wyszyńskiego

26 stycznia 2016 roku KNF podjęła decyzję o przejęciu Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej im. Stefana Kard. Wyszyńskiego („SKOK Wyszyńskiego”) przez Alior Bank. 27 stycznia 2016 roku Alior Bank objął zarząd majątkiem SKOK Wyszyńskiego, a od 1 marca 2016 roku przejął SKOK Wyszyńskiego.

Rozliczenie nabycia SKOK Wyszyńskiego

Wartość godziwa przejętych aktywów i zobowiązań na moment objęcia kontroli	(w tys. zł)
Aktywa finansowe	111 515
Inne aktywa	1 617
Aktywa łącznie	113 132
Zobowiązania wobec klientów gwarantowane przez BFG	164 385
Pozostałe zobowiązania	2 747
Wartość godziwa nabytych aktywów netto	(54 000)

Kalkulacja wartości firmy	(w tys. zł)
Cena zapłacona	-
Wartość godziwa nabytych aktywów netto	(54 000)
Szacowana dotacja z BFG	52 534
Wartość firmy	1 466

W części nie objętej dotacją BFG (głównie zobowiązania handlowe) wygenerowana została wartość firmy, która została odpisana jednorazowo w koszty.

Przejęcie Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w Knurowie

26 kwietnia 2016 roku KNF podjęła decyzję o przejęciu Powszechnej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej w Knurowie („Powszechna SKOK”) przez Alior Bank. Z dniem 27 kwietnia 2016 roku zarząd majątkiem Powszechnej SKOK objął Alior Bank. 1 czerwca 2016 roku Powszechna SKOK została przejęta przez Alior Bank, jako bank przejmujący.

Prowizoryczne rozliczenie nabycia Powszechnej SKOK

Do dnia publikacji skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie został zakończony proces rozliczenia nabycia Powszechnej SKOK.

Prowizoryczna wartość godziwa przyjętych aktywów i zobowiązań na moment objęcia kontroli	(w tys. zł)
Aktywa finansowe	25 573
Inne aktywa	403
Aktywa łącznie	25 976
Zobowiązania wobec klientów gwarantowane przez BFG	35 507
Pozostałe zobowiązania	6 582
Prowizoryczna wartość godziwa nabytych aktywów netto	(16 113)

Kalkulacja wartości firmy	(w tys. zł)
Cena zapłacona	-
Wartość godziwa nabytych aktywów netto	(16 113)
Szacowana dotacja z BFG	9 531
Wartość firmy	6 582

W części nie objętej dotacją BFG (głównie zobowiązania handlowe) wygenerowana została wartość firmy, która została odpisana jednorazowo w koszty.

1.4.2. Zmiany w zakresie konsolidowanych funduszy inwestycyjnych

Od 30 maja 2016 roku objęto konsolidacją nowo utworzony fundusz PZU FIO Globalny Obligacji Korporacyjnych.

1.4.3. Wykreślenie Międzyzakładowego Pracowniczego Towarzystwa Emerytalnego SA

9 czerwca 2016 roku nastąpiło wykreślenie Międzyzakładowego Pracowniczego Towarzystwa Emerytalnego SA z Krajowego Rejestru Sądowego.

1.4.4. Sprzedaż Armatury Tower sp. z o.o.

16 czerwca 2016 roku Armatura Kraków sprzedała całość udziałów w Armaturze Tower sp. o.o., stanowiącej wspólne przedsięwzięcie. Stratę ze sprzedaży Armatury Tower sp. z o.o. w kwocie 8 tys. zł. wykazano w pozycji „Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji” skonsolidowanego rachunku zysków i strat.

1.4.5. Połączenia jednostek pod wspólną kontrolą

13 maja 2016 roku Walne Zgromadzenie PZU Zdrowie SA podjęło uchwałę o połączeniu PZU Zdrowie SA (jednostka przejmująca) i Nasze-Zdrowie sp. z o.o. (jednostka przejmowana), której PZU Zdrowie SA było jedynym udziałowcem. Przejęcie nastąpiło poprzez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej na spółkę przejmującą. 30 czerwca 2016 roku połączenie zarejestrowano w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Transakcja nie miała wpływu na skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

1.5 Podwyższenie kapitału zakładowego Alior Banku

Na podstawie uchwały nr 3 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Alior Banku (jednostki zależnej od PZU) z 5 maja 2016 roku w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego poprzez emisję akcji serii I w ramach subskrypcji zamkniętej przeprowadzonej w drodze oferty publicznej, ustalenia 23 maja 2016 roku jako dnia prawa poboru akcji serii I, przekazania Radzie Nadzorczej Alior Banku kompetencji do wyrażenia zgody na zawarcie umowy o subemisję, dematerializacji oraz ubiegania się o dopuszczenie praw poboru, praw do akcji oraz akcji serii I do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW oraz zmiany statutu, a także upoważnienia Rady Nadzorczej Alior Banku do ustalenia tekstu jednolitego statutu, nastąpiło podwyższenie kapitału zakładowego Alior Banku o 56 550 249 akcji zwykłych na okaziciela serii I o wartości nominalnej 10 zł każda i cenie emisyjnej 38,90 zł. 24 czerwca 2016 roku nastąpiła rejestracja akcji w Krajowym Rejestrze Sądowym, a 27 czerwca 2016 roku przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych.

Grupa PZU objęła 16 525 801 akcji, stanowiących 29,22% akcji nowej emisji (proporcjonalnie do dotychczas posiadanego udziału). W efekcie udział Grupy PZU w kapitale zakładowym i głosach na Walnym Zgromadzeniu Alior Banku nie uległ zmianie.

2. Skład Zarządu, Rady Nadzorczej i Dyrektorzy Grupy PZU

2.1 Skład Zarządu jednostki dominującej

Od 1 stycznia 2016 roku w skład Zarządu PZU wchodził:

- Dariusz Krzewina – p. o. Prezesa Zarządu PZU;
- Przemysław Dąbrowski – Członek Zarządu PZU;
- Rafał Grodzicki – Członek Zarządu PZU;
- Tomasz Tarkowski – Członek Zarządu PZU.

19 stycznia 2016 roku Tomasz Tarkowski oraz Rafał Grodzicki złożyli rezygnację z pełnienia funkcji Członków Zarządu PZU z dniem 19 stycznia 2016 roku.

19 stycznia 2016 roku Rada Nadzorcza PZU powołała w skład Zarządu PZU Michała Krupińskiego, Rogera Hodgkiss, Beatę Kozłowską-Chyłę, Roberta Pietryszyna oraz Pawła Surówkę.

18 marca 2016 roku Przemysław Dąbrowski złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Zarządu PZU z dniem 18 marca 2016 roku.

19 marca 2016 roku Paweł Surówka złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Zarządu PZU z dniem 19 marca 2016 roku.

19 marca 2016 roku Rada Nadzorcza PZU powołała z dniem 22 marca 2016 roku w skład Zarządu PZU Sebastiana Klimka i Macieja Rapkiewicza powierzając im funkcję Członka Zarządu PZU.

13 maja 2016 roku Robert Pietryszyn złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Zarządu PZU z dniem 13 maja 2016 roku.

13 maja 2016 roku Rada Nadzorcza PZU powołała z dniem 14 maja 2016 roku w skład Zarządu PZU Andrzeja Jaworskiego, powierzając mu funkcję Członka Zarządu PZU.

Powołania następują na okres wspólnej kadencji, która rozpoczęła się 1 lipca 2015 roku i która obejmuje trzy kolejne pełne lata obrotowe. Pierwszym pełnym rokiem obrotowym kadencji jest rok 2016.

23 czerwca 2016 roku Dariusz Krzewina złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Zarządu PZU z dniem 23 czerwca 2016 roku.

Od 23 czerwca 2016 roku do dnia przekazania niniejszego raportu okresowego w skład Zarządu PZU wchodzili:

- Michał Krupiński – Prezes Zarządu PZU;
- Roger Hodgkiss – Członek Zarządu PZU;
- Andrzej Jaworski – Członek Zarządu PZU;
- Sebastian Klimek – Członek Zarządu PZU;
- Beata Kozłowska-Chyła – Członek Zarządu PZU;
- Maciej Rapkiewicz – Członek Zarządu PZU.

2.2 Skład Rady Nadzorczej jednostki dominującej

Od 1 stycznia 2016 roku w skład Rady Nadzorczej PZU wchodzili:

- Zbigniew Ćwiąkalski – Przewodniczący Rady;
- Paweł Kaczmarek – Wiceprzewodniczący Rady;
- Dariusz Filar – Sekretarz Rady;
- Zbigniew Derdziuk – Członek Rady;
- Dariusz Kacprzyk – Członek Rady;
- Jakub Karnowski – Członek Rady;
- Aleksandra Magaczewska – Członek Rady;
- Alojzy Nowak – Członek Rady;
- Maciej Piotrowski – Członek Rady.

7 stycznia 2016 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PZU („NWZ PZU”) odwołało ze składu Rady Nadzorczej PZU Zbigniewa Ćwiąkalskiego, Zbigniewa Derdziuka, Macieja Piotrowskiego, Dariusza Kacprzyka, Jakuba Karnowskiego, Aleksandrę Magaczewską oraz Dariusza Filara.

Tego samego dnia NWZ PZU powołało w skład Rady Nadzorczej: Marcina Chludzińskiego, Marcina Gargasa, Eligiusza Krześniaka, Jerzego Paluchniaka, Piotra Paszkę, Radosława Potrzeszcza, Macieja Zaborowskiego. Uchwały o odwołaniu i powołaniu członków Rady Nadzorczej weszły w życie z dniem podjęcia.

1 lipca 2016 roku Jerzy Paluchniak złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej PZU z dniem 1 lipca 2016 roku.

1 lipca 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PZU („ZWZ PZU”) powołało z dniem 2 lipca 2016 roku w skład Rady Nadzorczej PZU Piotra Walkowiaka.

7 lipca 2016 roku Minister Skarbu Państwa Rzeczypospolitej Polskiej działając na podstawie §20 ust. 7 Statutu PZU powołał na Członka Rady Nadzorczej PZU Jerzego Paluchniaka.

4 sierpnia 2016 roku Piotr Walkowiak złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej PZU z dniem 4 sierpnia 2016 roku.

Od 4 sierpnia 2016 roku do dnia przekazania niniejszego raportu okresowego w skład Rady Nadzorczej PZU wchodził:

- Paweł Kaczmarek – Przewodniczący Rady;
- Marcin Gargas – Wiceprzewodniczący Rady;
- Maciej Zaborowski – Sekretarz Rady;
- Marcin Chludziński – Członek Rady;
- Eligiusz Krześniak – Członek Rady;
- Alojzy Nowak – Członek Rady;
- Jerzy Paluchniak – Członek Rady;
- Piotr Paszko – Członek Rady;
- Radosław Potrzebacz – Członek Rady.

2.3 Dyrektorzy Grupy PZU

Oprócz Członków Zarządu kluczowym personelem kierowniczym w Grupie PZU są także Dyrektorzy Grupy PZU, którzy wchodzi także w skład Zarządu PZU Życie.

Od 1 stycznia 2016 roku Dyrektorami Grupy PZU byli:

- Tobiasz Bury;
- Przemysław Henschke;
- Sławomir Niemierka.

Z dniem 29 stycznia 2016 roku ze stanowiska Dyrektora Grupy PZU odwołano Tobiasza Burego oraz Przemysława Henschke a powołano Tomasza Karusewicza. Od 15 lutego 2016 roku na stanowisko Dyrektora Grupy PZU powołano Romana Pałaca, a od 25 marca 2016 roku Aleksandrę Agatowską.

Od 25 marca 2016 roku do dnia przekazania niniejszego raportu okresowego Dyrektorami Grupy PZU byli:

- Aleksandra Agatowska;
- Tomasz Karusewicz;
- Sławomir Niemierka;
- Roman Pałac.

3. Podstawowe zasady (polityka) rachunkowości

Szczegółowe zasady (polityka) rachunkowości zostały zaprezentowane w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej za 2015 rok, podpisanym przez Zarząd PZU w dniu 14 marca 2016 roku („Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU za 2015 rok”).

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU za 2015 rok dostępne jest na stronie internetowej PZU pod adresem www.pzu.pl w zakładce „Relacje inwestorskie”.

Zasady rachunkowości zastosowane do sporządzenia skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z zasadami, które zastosowano przy sporządzeniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy PZU za 2015 rok.

Jednostki Grupy PZU prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie ze standardami rachunkowości przyjętymi w kraju siedziby danej jednostki:

- w Polsce – wg PSR, z wyjątkiem Grupy Kapitałowej Alior Banku, Grupy Kapitałowej Armatura oraz CM Medica, prowadzących księgi wg MSSF;
- za granicą – wg MSSF.

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty wprowadzone w celu doprowadzenia danych finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF.

3.1 Nabycia jednostek zależnych

Nabycia jednostek zależnych przez Grupę PZU rozlicza się metodą nabycia. W przypadku każdego nabycia jednostki ustalana jest jednostka przejmująca oraz dzień przejęcia, którym jest dzień objęcia kontroli nad nabywaną jednostką. W dniu przejęcia ujmuje się, osobno od wartości firmy, możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa, przejęte zobowiązania oraz wszelkie niekontrolujące udziały w nabytej jednostce.

W dniu przejęcia możliwe do zidentyfikowania aktywa i przejęte zobowiązania wycenia się w wartości godziwej.

3.2 Zmiany zasad rachunkowości, szacunków, błędy lat poprzednich

3.2.1. Zmiany w stosowanych MSSF

3.2.1.1. Standardy i interpretacje oraz zmiany standardów wchodzące w życie od 1 stycznia 2016 roku

Nazwa standardu/interpretacji	Data wejścia w życie dla rocznych okresów rozpoczynających się od dnia	Rozporządzenie zatwierdzające standard lub interpretację	Komentarz
Zmiana do MSR 16 i MSR 41 – Rośliny produkcyjne	1 stycznia 2016	2113/2015	Zmiana wprowadza definicję aktywów produkcyjnych i usuwa je z zakresu stosowania MSR 41 przenosząc je do MSR 16, co będzie skutkowało zmianą metody wyceny. Zmiana nie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.
Zmiany do MSSF 11 – Rozliczenie nabycia udziału we wspólnej działalności	1 stycznia 2016	2173/2015	Zmiana precyzuje, że nabywcy udziałów we wspólnych operacjach powinni stosować wszystkie zasady dotyczące rachunkowości przejęć wynikające z MSSF 3 i innych MSSF, które nie stoją w sprzeczności z MSSF 11 oraz ujawniać informacje wymagane w tych standardach. Zmiana nie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy PZU.
Zmiany do MSR 16 i MSR 38 – wyjaśnienie dopuszczalnych metod amortyzacji	1 stycznia 2016	2231/2015	Zmiana precyzuje, że przyjęcie metod amortyzacji opartych na przychodach generowanych przez aktywa nie jest właściwe. Zmiana nie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy PZU.
Zmiany do MSSF 2012-2014	1 stycznia 2016	2343/2015	Zmiany do MSSF 5 – dodanie wskazówek dotyczących reklasyfikacji aktywów z przeznaczonych do sprzedaży do przeznaczonych do dystrybucji do właścicieli i odwrotnie oraz przypadków zaprzestania klasyfikacji aktywów przeznaczonych do dystrybucji do właścicieli. Zmiany do MSSF 7 – dodanie wskazówek dotyczących ujawnień związanych z umowami obsługi aktywów oraz wyjaśnień zastosowania zmian do MSSF 7 dotyczących kompensat w skróconych śródrocznych sprawozdaniach finansowych. Zmiana do MSR 19 – wyjaśnienie, że obligacje korporacyjne wysokiej jakości wykorzystywane w szacowaniu stopy dyskontowej używanej w kalkulacji świadczeń po okresie zatrudnienia powinny być denominowane w tej samej walucie, w której będą wypłacane świadczenia (a zatem aktywność rynku na te obligacje powinna być oceniana na poziomie waluty). Zmiany do MSR 34 – uszczegółowienie pojęć. Zmiana nie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy PZU.
Zmiany do MSR 1 – Inicjatywa dotycząca ujawnień	1 stycznia 2016	2406/2015	Dodanie wymogów dotyczących uporządkowanego układu sprawozdania finansowego, wprowadzenie wymogu uzgadniania się sum pośrednich zawartych w rachunku zysków i strat i sprawozdaniu z całkowitych dochodów oraz w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, dodatkowo dodanie wskazówek dotyczących istotności, szczegółowości prezentacji i zasad rachunkowości. Zmiana skutkowała niewielkimi modyfikacjami w układzie podstawowych tabel skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy PZU.
Zmiana do MSR 27 – metoda praw własności w jednostkowym sprawozdaniu finansowym	1 stycznia 2016	2441/2015	Zmiana zezwala jednostkom na stosowanie metody praw własności do wyceny inwestycji w jednostki zależne, stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia w jednostkowych sprawozdaniach finansowych. Zmiana nie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.

3.2.1.2. Standardy i interpretacje oraz zmiany standardów wydane, jeszcze nieobowiązujące

Następujące standardy i interpretacje oraz zmiany standardów wydano, ale jeszcze nie obowiązują:

- Niezatwierdzone przez Komisję Europejską:

Nazwa standardu/interpretacji	Data wydania przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości	Data wejścia w życie dla rocznych okresów rozpoczynających się od dnia (wg Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości)	Komentarz
MSSF 9 - Instrumenty finansowe	24 lipca 2014	1 stycznia 2018	<p>Standard zastępuje MSR 39 i określa wymogi w zakresie ujmowania i wyceny, utraty wartości, zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych oraz rachunkowości zabezpieczeń.</p> <p>Standard wprowadza nowe podejście do klasyfikacji aktywów finansowych, która uzależniona jest od charakterystyki przepływów pieniężnych oraz modelu biznesowego związanymi z danymi aktywami. Standard ujednolica także model utraty wartości w stosunku do wszystkich instrumentów finansowych. Nowy model oczekiwanej straty z tytułu utraty wartości wymaga szybszego uznawania oczekiwanych strat kredytowych.</p> <p>Standard wprowadza zreformowany model rachunkowości zabezpieczeń, z rozszerzonymi wymaganiami ujawnień o działalności zarządzania ryzykiem.</p> <p>Z uwagi na różne daty wejścia w życie MSSF 9 oraz MSSF 4 Faza II, dotyczącego kontraktów ubezpieczeniowych (standard wejdzie w życie nie wcześniej niż w 2020 roku) rozważa się możliwość zastosowania różnych podejść mających na celu wyeliminowanie z rachunku zysków i strat istotnych zmienności wynikających z szybszego zastosowania zmian w wycenie aktywów finansowych w porównaniu do adekwatnych zmian w wycenie kontraktów ubezpieczeniowych. Rada rozważa następujące podejścia na okres przejściowy (pomiędzy 1 stycznia 2018 roku a datą wejścia w życie nowego MSSF 4):</p> <ul style="list-style-type: none"> Przejrzyste wydzielenie z rachunku wyników różnicy w wycenie aktywów finansowych związanych z działalnością ubezpieczeniową według MSSF 9 i według MSR 39 i zaprezentowanie jej w innych całkowitych dochodach; W przypadku grup kapitałowych prowadzących zarówno działalność ubezpieczeniową, jak i bankową – możliwość stosowania MSR 39 do wyceny wszystkich aktywów finansowych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w przypadku gdy działalność ubezpieczeniowa jest dominująca (co najmniej $\frac{3}{4}$ zobowiązań grupy kapitałowej stanowią zobowiązania ubezpieczeniowe). W przypadku gdy działalność ubezpieczeniowa nie jest dominująca wszystkie aktywa finansowe w sprawozdaniu skonsolidowanym muszą być wycenione zgodnie z MSSF 9; Możliwość jednoczesnego stosowania w sprawozdaniu skonsolidowanym wyceny według MSR 39 dla aktywów finansowych związanych z działalnością ubezpieczeniową oraz MSSF 9 dla pozostałych aktywów finansowych. <p>Po objęciu Alior Banku konsolidacją – Grupa PZU nie spełnia kryterium umożliwiającego zastosowanie drugiego</p>

Nazwa standardu/interpretacji	Data wydania przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości	Data wejścia w życie dla rocznych okresów rozpoczynających się od dnia (wg Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości)	Komentarz
			z zaprezentowanych uproszczeń. Z uwagi na odległy termin wejścia w życie MSSF 9 oraz brak finalnego kształtu zmian do MSSF 4 w zakresie rozwiązań przejściowych nie dokonano oszacowań wpływu zastosowania MSSF 9 na całkowite dochody i kapitały własne Grupy PZU.
MSSF 14 – Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe	30 stycznia 2014	1 stycznia 2016 ¹⁾	<p>Umożliwienie podmiotom stosującym MSSF po raz pierwszy, a które obecnie ujmują odroczone salda z działalności regulowanej zgodnie z ich poprzednimi, ogólnie przyjętymi zasadami rachunkowości, kontynuację ujmowania tych sald po przejściu na MSSF.</p> <p>Zmiana nie dotyczy Grupy PZU.</p>
MSSF 15 – Przychody z tytułu umów z klientami	28 maja 2014 oraz zmiany z 11 września 2015 i wyjaśnienia z 12 kwietnia 2016 roku	1 stycznia 2018 ²⁾	<p>MSSF 15 określa, w jaki sposób i kiedy ujmuje się przychody, jak i wymaga dostarczenia bardziej szczegółowych ujawnień. Standard zastępuje MSR 18 „Przychody”, MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną” oraz wiele interpretacji związanych z ujmowaniem przychodów. Standard ma zastosowanie do prawie wszystkich umów z klientami (główne wyjątki dotyczą umów leasingowych, instrumentów finansowych oraz umów ubezpieczeniowych). Fundamentalną zasadą nowego standardu jest ujmowanie przychodów w taki sposób, aby odzwierciedlić transfer towarów lub usług na rzecz klientów oraz w takiej kwocie, która odzwierciedla wysokość wynagrodzenia (tj. płatność), do którego spółka spodziewa się uzyskać prawo w zamian za towary lub usługi. Standard dostarcza również wytycznych ujmowania transakcji, które nie były szczegółowo regulowane przez dotychczasowe standardy (np. przychody z usług czy modyfikacja umów), jak i obszerniejsze wyjaśnienia na temat ujmowania umów wieloelementowych.</p> <p>Z uwagi na odległy termin wejścia w życie oraz brak zastosowania w odniesieniu do ubezpieczeniowych podmiotów Grupy PZU nie oszacowano potencjalnego wpływu zastosowania nowego standardu na całkowite dochody i kapitały własne.</p>

Nazwa standardu/interpretacji	Data wydania przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości	Data wejścia w życie dla rocznych okresów rozpoczynających się od dnia (wg Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości)	Komentarz
MSSF 16 – Leasing	13 stycznia 2016	1 stycznia 2019	<p>MSSF 16 zastępuje MSR 17 <i>Leasing</i> oraz związane z tym standardem interpretacje. W odniesieniu do leasingobiorców nowy standard eliminuje rozróżnienie pomiędzy leasingiem finansowym oraz operacyjnym. Ujęcie leasingu operacyjnego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej spowoduje rozpoznanie nowego składnika aktywów – prawa do użytkowania przedmiotu leasingu – oraz nowego zobowiązania – zobowiązania do dokonania płatności z tytułu leasingu. Prawa do użytkowania aktywów w leasingu podlegać będą umorzeniu natomiast od zobowiązania naliczane będą odsetki. Spowoduje to powstanie większych kosztów w początkowej fazie leasingu, nawet w przypadku gdy jego strony uzgodniły stałe opłaty roczne.</p> <p>Ujęcie umów leasingu u leasingodawcy w większości przypadków pozostanie niezmienione w związku z utrzymanym podziałem na umowy leasingu operacyjnego oraz finansowego.</p> <p>Z uwagi na odległy termin wejścia w życie i niedawną datę publikacji nowego standardu nie oszacowano jeszcze wpływu jego zastosowania na całkowite dochody i kapitały własne.</p>
Zmiany do MSR 7 – Inicjatywa dotycząca ujawnień	29 stycznia 2016	1 stycznia 2017	<p>Zmiany przewidują przedstawianie ujawnień umożliwiających ocenę zmian wartości zobowiązań powstałych w ramach działalności finansowej (zarówno wynikających z przepływów pieniężnych, jak i zmian o charakterze niepieniężnym).</p> <p>Zastosowanie wymogów będzie wymagało zamieszczenia dodatkowych ujawnień w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy PZU.</p>
Zmiany do MSR 12 – Rozpoznanie aktywów z tytułu podatku odroczonego od niezrealizowanych strat	19 stycznia 2016	1 stycznia 2017	<p>Zmiany wyjaśniają m. in., że niezrealizowane straty powiązane z instrumentami dłużnymi wycenianymi w wartości godziwej, dla których wartością podatkową jest ich początkowy koszt, mogą powodować powstanie ujemnych różnic przejściowych.</p> <p>Zmiana nie będzie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.</p>
Zmiany do MSSF 2 – Klasyfikacja i wycena płatności w formie akcji	20 czerwca 2016	1 stycznia 2018	<p>Zmiana zawiera wskazówki ujednocające wymogi rachunkowości dla transakcji płatności w formie akcji rozliczanych w środkach pieniężnych, które przyjmują takie samo podejście jak w przypadku transakcji płatności w formie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych, wyjątek w MSSF 2 oraz wyjaśnienia sytuacji, kiedy płatność w formie akcji rozliczanych w środkach pieniężnych zmienia się w płatności w formie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych z powodu zmiany warunków umownych.</p> <p>Zmiana nie będzie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.</p>

Nazwa standardu/interpretacji	Data wydania przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości	Data wejścia w życie dla rocznych okresów rozpoczynających się od dnia (wg Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości)	Komentarz
Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 – Sprzedaż lub przeniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem	11 września 2014	Odroczony na nieokreślony czas	<p>Główną konsekwencją zmiany jest rozpoznanie całości zysku lub straty w sytuacji gdy transakcja dotyczy zorganizowanego biznesu (niezależnie od tego, czy jest on umiejscowiony w jednostce zależnej czy nie), natomiast częściowe zyski lub straty rozpoznaje się, gdy transakcja dotyczy poszczególnych aktywów, które nie tworzą zorganizowanego biznesu, nawet jeżeli znajdują się w jednostce zależnej.</p> <p>Zmiana nie będzie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.</p>
Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 28 – Jednostki inwestycyjne: Zastosowanie zwolnienia z konsolidacji	18 grudnia 2014	1 stycznia 2016	<p>MSSF 10 - Dodanie dodatkowych wskazówek nakazujących jednostkom inwestycyjnym obowiązkową konsolidację zależnych jednostek nieinwestycyjnych świadczących usługi związane z inwestycjami; dodanie wskazówek dotyczących braku obowiązku sporządzania sprawozdań skonsolidowanych przez jednostki dominujące niższego szczebla zależne od jednostek inwestycyjnych.</p> <p>MSR 28 – dodanie wskazówek dotyczących zastosowania wyceny metodą praw własności przez inwestora niebędącego jednostką inwestycyjną w odniesieniu do stowarzyszonej jednostki inwestycyjnej lub joint-venture.</p> <p>Zmiana nie będzie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.</p>

¹⁾ Komisja Europejska wstrzymała proces zatwierdzania do czasu opublikowania ostatecznej wersji standardu.

²⁾ 28 kwietnia 2015 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości głosowała za przesunięciem daty wejścia w życie o rok, do 1 stycznia 2018 roku.

Podsumowując, Grupa PZU nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę PZU zasady rachunkowości, z wyjątkiem MSSF 9 i MSSF 15, których wpływu na stosowane przez Grupę PZU zasady rachunkowości jeszcze nie oceniono.

3.3 Objaśnienie różnic między wcześniej publikowanym sprawozdaniem a skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym

3.3.1. Zmiana układu skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

W celu ujęcia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy PZU danych finansowych Grupy Kapitałowej Alior Banku, objętej konsolidacją od 18 grudnia 2015 roku dokonano zmian prezentacyjnych w układzie skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych.

W skonsolidowanym rachunku zysków i strat:

- wydzielono nową linię „Koszty odsetkowe”, w której są wykazywane m. in. koszty odsetkowe od depozytów terminowych i rachunków bieżących, transakcji z przyrzeczeniem odkupu czy wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych, wykazywane do tej pory w linii „Koszty finansowe”. Do tej pozycji zostały także przeniesione koszty odsetkowe dotyczące kontraktów inwestycyjnych o gwarantowanych i ustalonych warunkach, wykazywane do tej pory w linii „Zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych”;
- usunięto linię „Zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych” – kwoty wykazywane w tej linii zostały przeniesione w zależności od sposobu wyceny kontraktu według efektywnej stopy procentowej lub wartości godziwej odpowiednio do „Kosztów odsetkowych” oraz „Zmiany netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej”;
- usunięto linię „Koszty finansowe” – koszty odsetkowe wykazywane w tej linii zostały przeniesione do pozycji „Koszty odsetkowe” natomiast różnice kursowe do pozycji „Przychody netto z inwestycji”.

W skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych działalność operacyjną zaprezentowano metodą pośrednią, zamiast dotychczas stosowanej metody bezpośredniej.

3.3.2. Zmiana prezentacji koasekuracji solidarnej

W celu zapewnienia większej przejrzystości ujęcia transakcji koasekuracji solidarnej w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz skonsolidowanym rachunku zysków i strat kwoty potencjalnych wypłat odszkodowań w części przypadającej na pozostałych koasekuratorów zostały zaprezentowane jako zobowiązania warunkowe, zamiast jak dotychczas jako inne aktywa i pozostałe rezerwy, rozpoznawane w korespondencji z pozostałymi przychodami operacyjnymi i pozostałymi kosztami operacyjnymi.

Dane za okresy porównywalne zostały odpowiednio skorygowane.

3.3.3. Zmiana prezentacji zobowiązań z tytułu pożyczek papierów wartościowych

W celu zwiększenia przejrzystości skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązania z tytułu pożyczonych papierów wartościowych w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zostały zaprezentowane w pozycji „Zobowiązania finansowe”, a nie jak do tej pory jako „Inne zobowiązania”.

3.3.4. Rozliczenie nabycia akcji Alior Banku

W związku z zakończeniem procesu ostatecznego rozliczenia nabycia akcji Alior Banku dokonano retrospektywnego przekształcenia danych na 31 grudnia 2015 roku. Dodatkowe informacje związane z tym rozliczeniem przedstawiono w punkcie 1.4.1.1.

3.3.5. Wpływ różnic na skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Aktywa	31 grudnia 2015 <i>(zatwierdzone)</i>	Korekta	31 grudnia 2015 <i>(przekształcone)</i>
Wartość firmy	1 506 445	25 236 ¹⁾	1 531 681
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	349 189	20 256 ¹⁾	369 445
Aktywa finansowe - pożyczki	43 403 051	(77 264) ¹⁾	43 325 787
Aktywa, razem	105 429 009	(31 772) ¹⁾	105 397 237

Kapitały i zobowiązania	31 grudnia 2015 <i>(zatwierdzone)</i>	Korekta	31 grudnia 2015 <i>(przekształcone)</i>
Udziały niekontrolujące	2 255 188	(61 120) ¹⁾	2 194 068
Kapitały, razem	15 178 907	(61 120)	15 117 787
Zobowiązania finansowe	44 487 823	206 626 ²⁾	44 694 449
Inne zobowiązania	3 678 011	29 348 ¹⁾ (206 626) ²⁾	3 500 733
Zobowiązania, razem	90 250 102	29 348	90 279 450
Kapitały i zobowiązania, razem	105 429 009	(31 772)	105 397 237

Wybrane pozycje skonsolidowanego rachunku zysków i strat	1 stycznia - 30 czerwca 2015 <i>(historyczne)</i>	Korekta	1 stycznia - 30 czerwca 2015 <i>(przekształcone)</i>
Przychody netto z inwestycji	805 595	39 726 ³⁾	845 321
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	69 219	(11 509) ³⁾	57 710
Pozostałe przychody operacyjne	369 462	(23 471) ⁴⁾	345 991
Koszty odsetkowe	-	(61 876) ³⁾	(61 876)
Zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych	(15 632)	15 632 ³⁾	pozycja usunięta
Pozostałe koszty operacyjne	(662 451)	23 471 ⁴⁾	(638 980)
Zysk z działalności operacyjnej	1 637 013	(18 027)	1 618 986
Koszty finansowe	(18 027)	18 027 ³⁾	pozycja usunięta
Zysk brutto	1 618 954	-	1 618 954

¹⁾ Zmiana opisana w punktach 3.3.4 i 1.4.1.1.

²⁾ Zmiana opisana w punkcie 3.3.3.

³⁾ Zmiana opisana w punkcie 3.3.1.

⁴⁾ Zmiana opisana w punkcie 3.3.2.

4. Kluczowe szacunki i osądy

Kluczowe szacunki i osądy zostały zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy PZU za 2015 rok.

5. Korekty błędów lat ubiegłych

W okresie 6 miesięcy od 1 stycznia do 30 czerwca 2016 roku nie dokonano korekt błędów lat ubiegłych.

6. Znaczące zdarzenia mające wpływ na istotną zmianę struktury pozycji sprawozdania finansowego

6.1 Podział wyniku finansowego PZU za rok 2015

30 czerwca 2016 roku Walne Zgromadzenie PZU podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku netto za rok 2015. Zagadnienie zostało opisane w punkcie 14.

6.2 Najważniejsze dywidendy wypłacane pomiędzy spółkami Grupy PZU

6.2.1. Dywidenda z PZU Życie do PZU

30 czerwca 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PZU Życie („ZWZ PZU Życie”) podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku PZU Życie za rok obrotowy 2015 w kwocie 1 677 124 tys. zł w następujących sposób:

- przeznaczenie na dywidendę dla jednego akcjonariusza, tj. PZU kwoty 1 450 000 tys. zł;
- przeznaczenie na kapitał zapasowy kwoty 222 124 tys. zł;
- przeznaczenie na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych kwoty 5 000 tys. zł.

Zważywszy na wypłatę 31 grudnia 2015 roku zaliczki na poczet dywidendy przewidywanej na koniec roku obrotowego 2015 w kwocie 625 000 tys. zł, pozostała do wypłaty część dywidendy wynosi 825 000 tys. zł. Dzień dywidendy dla tej części został ustalony na dzień, w którym odbyło się ZWZ PZU Życie, a dzień wypłaty na 19 października 2016 roku.

6.2.2. Dywidenda z PTE PZU do PZU Życie

22 kwietnia 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PTE PZU podjęło decyzję o wypłacie dywidendy w kwocie 66 109 tys. zł. Dywidenda została wypłacona 6 czerwca 2016 roku.

6.2.3. Dywidenda z TFI PZU do PZU

28 czerwca 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie TFI PZU podjęło decyzję o wypłacie dywidendy w kwocie 18 671 tys. zł. Dywidenda została wypłacona 15 lipca 2016 roku.

7. Noty uzupełniające do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

7.1 Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto

Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	1 kwietnia - 30 czerwca 2016	1 stycznia - 30 czerwca 2016	1 kwietnia - 30 czerwca 2015	1 stycznia - 30 czerwca 2015
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	3 048 225	5 893 128	2 409 668	5 073 799
W ubezpieczeniach bezpośrednich	3 037 396	5 876 313	2 388 643	5 041 578
W ubezpieczeniach pośrednich	10 829	16 815	21 025	32 221
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto w ubezpieczeniach na życie	2 013 158	3 968 859	2 035 955	4 052 651
Składki indywidualne	801 312	1 551 773	844 567	1 682 452
Składki ubezpieczeń grupowych	1 211 846	2 417 086	1 191 388	2 370 199
Składki przypisane brutto, razem	5 061 383	9 861 987	4 445 623	9 126 450

Składki przypisane brutto w bezpośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (wg klas rachunkowych określonych w dziale II załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej)	1 kwietnia - 30 czerwca 2016	1 stycznia - 30 czerwca 2016	1 kwietnia - 30 czerwca 2015	1 stycznia - 30 czerwca 2015
Następstwa wypadków i choroba (grupa 1 i 2)	133 553	273 580	124 425	283 563
Komunikacyjne - odpowiedzialność cywilna (grupa 10)	1 134 770	2 059 319	830 888	1 614 403
Komunikacyjne pozostałe (grupa 3)	820 407	1 572 897	657 113	1 296 289
Morskie, lotnicze i transportowe (grupy 4, 5, 6, 7)	17 270	54 692	18 945	37 449
Od ognia i innych szkód majątkowych (grupy 8 i 9)	611 599	1 262 302	478 137	1 205 336
Odpowiedzialność cywilna (grupy 11,12,13)	175 118	386 584	159 283	382 580
Kredyt i gwarancje (grupy 14,15)	17 402	33 807	20 807	39 215
Świadczenie pomocy (grupa 18)	96 345	181 988	83 985	155 286
Ochrona prawna (grupa 17)	1 575	3 438	411	758
Pozostałe (grupa 16)	29 357	47 706	14 649	26 699
Razem	3 037 396	5 876 313	2 388 643	5 041 578

7.2 Przychody z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat	1 kwietnia - 30 czerwca 2016	1 stycznia - 30 czerwca 2016	1 kwietnia - 30 czerwca 2015	1 stycznia - 30 czerwca 2015
Działalność bankowa	137 137	275 100	-	-
Prowizje maklerskie	12 972	30 429	-	-
Obsługa kart płatniczych, kredytowych	24 672	49 155	-	-
Wynagrodzenia z tytułu pośrednictwa sprzedaży ubezpieczeń	28 621	49 959	-	-
Kredyty i pożyczki	14 235	27 872	-	-
Obsługa rachunków bankowych	26 311	51 673	-	-
Przelewy	9 376	18 274	-	-
Operacje kasowe	5 868	10 938	-	-
Skupione wierzytelności	2 145	4 068	-	-
Gwarancje, akredytywy, inkaso, promesy	3 578	7 213	-	-
Pozostałe prowizje	9 359	25 519	-	-
Ubezpieczenia emerytalne	32 449	56 383	30 395	56 750
Prowizje z tytułu opłat manipulacyjnych	1 360	2 716	1 267	2 615
Prowizje z tytułu zarządzania aktywami otwartego funduszu emerytalnego	22 991	45 569	26 132	51 139
Pozostałe	8 098	8 098	2 996	2 996
Przychody z tytułu opłat dotyczących kontraktów inwestycyjnych na rachunek i ryzyko klienta	1 773	3 202	2 503	4 918
Przychody i opłaty od funduszy oraz towarzystw funduszy inwestycyjnych	34 428	56 026	21 854	41 528
Pozostałe prowizje	291	291	-	-
Przychody z tytułu prowizji i opłat, razem	206 078	391 002	54 752	103 196

7.3 Przychody netto z inwestycji

Przychody netto z inwestycji	1 kwietnia - 30 czerwca 2016	1 stycznia - 30 czerwca 2016	1 kwietnia - 30 czerwca 2015	1 stycznia - 30 czerwca 2015
Przychody odsetkowe, w tym:	933 352	1 830 437	369 016	697 175
Kredyty bankowe	563 127	1 098 654	-	-
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	42 859	77 821	10 313	31 507
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	204 587	404 469	249 306	482 141
Pożyczki	77 458	156 835	108 517	181 664
Skupione wierzytelności	5 880	11 889	-	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające	29 751	64 519	-	-
Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych	3 971	5 927	38	413
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	5 719	10 323	842	1 450
Przychody z dywidend, w tym:	35 783	36 941	38 016	38 415
Aktywa finansowe zakwalifikowane do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy w momencie pierwszego rozpoznania	24 688	24 914	22 769	23 073
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	10 478	10 478	14 447	14 484
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	617	1 549	800	858
Przychody z tytułu nieruchomości inwestycyjnych	61 065	116 815	51 232	100 103
Różnice kursowe, w tym:	4 787	(5 669)	(23 846)	85 912
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	2 670	2 787	1 792	(1 154)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	13 582	7 898	13 617	2 831
Pożyczki	22 492	17 001	(768)	5 339
Rozrachunki, w tym rozrachunki z tytułu umów ubezpieczeniowych	31 902	7 780	11 385	1 877
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	13 392	2 526	2 107	37 293
Zobowiązania finansowe	(127 705)	(139 096)	(52 707)	33 789
Pozostałe	48 454	95 435	728	5 937
Pozostałe, w tym:	(46 350)	(75 209)	(35 647)	(76 284)
Koszty działalności inwestycyjnej	(4 908)	(13 414)	(8 206)	(15 893)
Koszty utrzymania nieruchomości inwestycyjnych	(31 915)	(59 061)	(34 336)	(73 862)
Pozostałe	(9 527)	(2 734)	6 895	13 471
Przychody netto z inwestycji, razem	988 637	1 903 315	398 771	845 321

7.4 Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji

Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji	1 kwietnia - 30 czerwca 2016	1 stycznia - 30 czerwca 2016	1 kwietnia - 30 czerwca 2015	1 stycznia - 30 czerwca 2015
Wynik netto z realizacji inwestycji	(154 239)	(65 812)	75 551	208 448
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania, w tym:	(1 904)	(21 736)	24 711	77 343
Instrumenty kapitałowe	37 146	(34 829)	29 405	1 179
Dłużne papiery wartościowe	(39 050)	13 093	(4 694)	76 164
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	(179 530)	(117 621)	84 671	156 963
Instrumenty kapitałowe	2 045	(39 379)	6 666	26 498
Dłużne papiery wartościowe	1 277	32 467	(12 646)	(7 489)
Instrumenty pochodne	(182 852)	(110 709)	90 651	137 954
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, w tym:	13 271	63 081	(17 353)	8
Instrumenty kapitałowe	93	113	8	33
Dłużne papiery wartościowe	13 178	62 968	(17 361)	(25)
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności, w tym:	-	-	(945)	(1 003)
Dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności	-	-	(945)	(1 003)
Pożyczki	18 461	19 826	161	185
Należności łącznie z należnościami z tytułu umów ubezpieczeniowych	(13 009)	(19 171)	(13 987)	(25 795)
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	-	-	23	(51)
Nieruchomości inwestycyjne	8 223	9 311	(1 730)	798
Pozostałe	249	498	-	-
Odpisy z tytułu utraty wartości	(225 468)	(404 637)	(10 393)	(25 506)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, w tym:	-	(6 975)	-	-
Instrumenty dłużne	-	(6 975)	-	-
Pożyczki	(190 340)	(350 816)	(6 104)	(7 039)
Dłużne papiery wartościowe	(22 561)	(22 561)	(6 083)	(6 083)
Należności od klientów z tytułu kredytów	(167 779)	(328 255)	-	-
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	-	-	(21)	(956)
Należności łącznie z należnościami z tytułu umów ubezpieczeniowych	(27 080)	(38 798)	(4 265)	(17 079)
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	-	-	(24)	(1 388)
Wartość firmy przejętych SKOK	(8 048)	(8 048)	-	-
Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji, razem	(379 707)	(470 449)	65 158	182 942

7.5 Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej

Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	1 kwietnia - 30 czerwca 2016	1 stycznia - 30 czerwca 2016	1 kwietnia - 30 czerwca 2015	1 stycznia - 30 czerwca 2015
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania, w tym:	(176 899)	(38 252)	(210 627)	17 638
Instrumenty kapitałowe	(281 310)	(213 043)	(61 417)	141 256
Dłużne papiery wartościowe	100 244	178 126	(171 215)	(110 106)
Wycena zobowiązań wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	(651)	(6 863)	15 118	(2 003)
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (<i>unit-linked</i>)	4 818	3 528	6 887	(11 509)
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	(36 960)	(12 920)	(199 534)	39 890
Instrumenty kapitałowe	(118 237)	(95 121)	(94 702)	80 405
Dłużne papiery wartościowe	107 867	134 993	(9 073)	6 527
Instrumenty pochodne	(26 590)	(52 792)	(95 759)	(47 042)
Nieruchomości inwestycyjne	76 592	72 693	7 863	182
Pozostałe	1 687	1 687	-	-
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej, razem	(135 580)	23 208	(402 298)	57 710

7.6 Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	1 kwietnia - 30 czerwca 2016	1 stycznia - 30 czerwca 2016	1 kwietnia - 30 czerwca 2015	1 stycznia - 30 czerwca 2015
Przychody za zarządzanie majątkiem osób trzecich	3 691	6 687	-	-
Prowizje z tytułu pełnienia czynności komisarza awaryjnego	1 833	3 843	1 675	3 751
Rozwiązanie rezerw	6 367	9 731	1 786	2 176
Rozwiązanie odpisów z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	-	4 676	-	-
Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach reasekuratorów	3 426	16 007	6 672	12 536
Przychody ze sprzedaży wyrobów, towarów i usług przez spółki nieubezpieczeniowe	113 154	205 672	114 630	196 719
Przychody z tytułu likwidacji bezpośredniej w imieniu innych zakładów ubezpieczeń	53 403	106 711	48 016	80 550
Odsetki za nieterminowe uregulowanie należności z ubezpieczeń bezpośrednich i reasekuracji biernej	4 899	13 302	12 710	25 688
Pozostałe	24 958	49 185	17 233	24 571
Pozostałe przychody operacyjne, razem	211 731	415 814	202 722	345 991

7.7 Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	1 kwietnia - 30 czerwca 2016	1 stycznia - 30 czerwca 2016	1 kwietnia - 30 czerwca 2015	1 stycznia - 30 czerwca 2015
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	1 714 940	3 314 414	1 576 492	2 898 856
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	(36 247)	(66 051)	(16 724)	(78 366)
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach na życie	1 419 181	2 916 162	1 400 828	3 185 999
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach na życie	(66)	(89)	(93)	(128)
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, razem	3 097 808	6 164 436	2 960 503	6 006 361

7.8 Koszty z tytułu prowizji i opłat

Koszty z tytułu prowizji i opłat	1 kwietnia - 30 czerwca 2016	1 stycznia - 30 czerwca 2016	1 kwietnia - 30 czerwca 2015	1 stycznia - 30 czerwca 2015
Prowizje maklerskie	824	1 512	-	-
Koszty transakcji kartowych i bankomatowych, w tym koszty wydanych kart	17 809	32 865	-	-
Ubezpieczenia produktów bankowych	6 379	12 294	-	-
Prowizje za udostępnianie bankomatów	5 092	10 351	-	-
Prowizje z tytułu umów na wykonywanie określonych czynności	2 953	5 212	-	-
Koszty rekompensat, nagród dla klientów bankowych	6 269	11 412	-	-
Prowizje wypłacane agentom w działalności bankowej	7 787	12 574	-	-
Usługi assistance dla klientów bankowych	728	2 007	-	-
Koszty pozyskania klientów bankowych	1 768	3 965	-	-
Pozostałe prowizje	25 498	34 421	-	-
Koszty z tytułu prowizji i opłat, razem	75 107	126 613	-	-

7.9 Koszty odsetkowe

Koszty odsetkowe	1 kwietnia - 30 czerwca 2016	1 stycznia - 30 czerwca 2016	1 kwietnia - 30 czerwca 2015	1 stycznia - 30 czerwca 2015
Depozyty terminowe	106 421	213 085	-	-
Depozyty bieżące	8 391	16 012	-	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające	23 399	52 385	-	-
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	11 291	22 347	17 588	39 277
Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe	43 136	84 878	8 037	16 011
Kredyty bankowe zaciągnięte przez spółki z Grupy PZU	1 083	2 081	439	2 435
Kontrakty inwestycyjne o gwarantowanych i ustalonych warunkach	949	1 484	408	4 123
Pozostałe	2 514	4 539	(23)	30
Koszty odsetkowe, razem	197 184	396 811	26 449	61 876

7.10 Koszty administracyjne, akwizycji i likwidacji szkód według rodzaju

Koszty administracyjne, akwizycji i likwidacji szkód według rodzaju	1 kwietnia - 30 czerwca 2016	1 stycznia - 30 czerwca 2016	1 kwietnia - 30 czerwca 2015	1 stycznia - 30 czerwca 2015
Zużycie materiałów i energii	44 431	95 863	21 363	54 775
Usługi obce	163 173	321 250	181 258	340 711
Podatki i opłaty	15 503	30 219	14 637	32 884
Koszty pracownicze	586 903	1 150 956	429 271	809 330
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	35 367	72 962	21 544	40 757
Amortyzacja wartości niematerialnych	36 704	75 334	24 556	46 824
Inne, w tym:	636 067	1 289 727	626 154	1 203 320
- prowizje z działalności bezpośredniej	480 195	977 724	464 994	910 416
- reklama	45 019	68 320	42 728	66 387
- wynagrodzenia osób obsługujących ubezpieczenia grupowe w zakładach pracy	(2 867)	50 407	52 645	105 803
- pozostałe	113 720	193 276	65 787	120 714
Zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(36 978)	(105 471)	(134 336)	(185 320)
Koszty administracyjne, akwizycji i likwidacji szkód, razem	1 481 170	2 930 840	1 184 447	2 343 281

7.11 Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne	1 kwietnia - 30 czerwca 2016	1 stycznia - 30 czerwca 2016	1 kwietnia - 30 czerwca 2015	1 stycznia - 30 czerwca 2015
Amortyzacja wartości niematerialnych nabytych w transakcjach przejęcia spółek	21 861	44 532	47 096	106 675
Koszty z tytułu likwidacji bezpośredniej w imieniu innych zakładów ubezpieczeń	54 484	110 519	49 270	83 251
Utworzenie rezerw	3 306	12 091	4 871	8 988
Utworzenie odpisów na aktywa niefinansowe	56 642	63 994	778	813
Koszty podstawowej działalności spółek nie prowadzących działalności ubezpieczeniowej ani bankowej	131 532	245 901	92 500	197 192
Wydatki z tytułu działalności prewencyjnej	25 800	46 731	17 033	42 971
Obowiązkowe opłaty na rzecz instytucji rynku ubezpieczeniowego i bankowego	18 179	40 614	17 026	36 028
Koszty usług informatycznych	11 696	24 773	141	169
Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny	13 435	27 880	10 373	20 019
Bankowy Fundusz Gwarancyjny	18 394	37 302	-	-
Opłata na rzecz Komendy Głównej Straży Pożarnej oraz Związku Ochotniczych Straży Pożarnych	1 746	22 406	2 784	24 728
Podatek od instytucji finansowych	102 994	170 311	-	-
Pozostałe	125 064	157 854	70 442	118 146
Pozostałe koszty operacyjne, razem	585 133	1 004 908	312 314	638 980

7.12 Zysk na jedną akcję

Zysk na jedną akcję	1 kwietnia - 30 czerwca 2016	1 stycznia - 30 czerwca 2016	1 kwietnia - 30 czerwca 2015	1 stycznia - 30 czerwca 2015
Zysk netto przypisywany właścicielom jednostki dominującej	166 171	659 540	380 261	1 321 593
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych	863 473 794	863 473 794	863 519 490 ¹⁾	863 519 490 ¹⁾
Liczba akcji wyemitowanych	863 523 000	863 523 000	863 523 000 ¹⁾	863 523 000 ¹⁾
Liczba akcji własnych (w posiadaniu jednostek zależnych od PZU)	(49 206)	(49 206)	(3 510) ¹⁾	(3 510) ¹⁾
Podstawowy i rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w złotych)	0,19	0,76	0,44 ¹⁾	1,53 ¹⁾

¹⁾ Dane porównywalne przekształcono uwzględniając nową liczbę akcji, po przeprowadzeniu splitu akcji PZU.

W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2016 roku nie wystąpiły transakcje ani zdarzenia powodujące rozwodnienie zysku przypadającego na jedną akcję.

7.13 Podatek dochodowy

Łączna kwota podatku bieżącego i odroczonego	1 kwietnia - 30 czerwca 2016	1 stycznia - 30 czerwca 2016	1 kwietnia - 30 czerwca 2015	1 stycznia - 30 czerwca 2015
Ujętego w rachunku zysków i strat	(102 298)	(259 076)	(84 562)	(297 427)
- podatek bieżący	(210 265)	(270 014)	(116 309)	(374 234)
- podatek odroczony	107 967	10 938	31 747	76 807
Ujętego w innych całkowitych dochodach (podatek odroczony)	12 279	14 464	11 386	6 181
Inne całkowite dochody netto	(90 019)	(244 612)	(73 176)	(291 246)

Podatek dochodowy dotyczący składników innych całkowitych dochodów	1 kwietnia - 30 czerwca 2016	1 stycznia - 30 czerwca 2016	1 kwietnia - 30 czerwca 2015	1 stycznia - 30 czerwca 2015
Inne całkowite dochody brutto	(30 265)	(41 816)	(32 020)	(51 238)
Podatek dochodowy	12 279	14 464	11 386	6 181
Wycena instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży i transakcje zabezpieczające przepływy pieniężne	12 261	14 464	12 356	7 222
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do inwestycyjnych	18	-	(970)	(1 041)
Inne całkowite dochody netto	(17 986)	(27 352)	(20 634)	(45 057)

7.14 Wartość firmy

Wartość firmy	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015 <i>(przekształcone)</i>
Alior Bank	745 805	745 805
Lietuvos Draudimas AB	372 568	358 766
Segment ubezpieczeń masowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (Link4)	221 377	221 377
Oddział Lietuvos Draudimas AB w Estonii	116 625	112 303
AAS Balta	39 722	38 251
Spółki medyczne	51 497	49 633
Pozostałe	5 546	5 546
Wartość firmy, razem	1 553 140	1 531 681

W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2016 roku nie zidentyfikowano przesłanek uzasadniających sporządzenie testów na utratę wartości. W konsekwencji w tym okresie, podobnie jak i w 2015 roku nie dokonano żadnych odpisów z tytułu utraty wartości wartości firmy.

7.15 Inne aktywa

Inne aktywa	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015
Rozliczenia z tytułu reasekuracji	292 429	339 463
Odroczone koszty informatyczne	32 245	31 581
Zarachowane należności z tytułu bezpośredniej likwidacji szkód	43 150	41 582
Zapasy	132 548	125 260
Pozostałe składniki aktywów	253 484 ¹⁾	161 078
Inne aktywa, razem	753 856	698 964

¹⁾ W tym 62 065 tys. zł oszacowanej dotacji z BFG związanej z przejęciami SKOK przez Alior Bank, opisanymi w punkcie 1.4.1.3.

7.16 Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych

Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015
Rezerwa składek	312 857	339 255
Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia, w tym:	523 932	579 173
- na szkody zgłoszone	484 630	527 773
- na szkody niezgłoszone (IBNR)	19 146	28 973
- na koszty likwidacji szkód	20 156	22 427
Rezerwa na skapitalizowaną wartość rent	174 572	178 424
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych, razem	1 011 361	1 096 852

7.17 Jednostki wyceniane metodą praw własności

Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015
Nazwa jednostki	EMC Instytut Medyczny SA		GSU Pomoc Górniczy Klub Ubezpieczonych SA	
Charakter relacji PZU z jednostką	Jednostka stowarzyszona - niestrategiczna		Jednostka stowarzyszona - niestrategiczna	
Siedziba jednostki	Wrocław		Tychy	
Udział w kapitale jednostki	28,31%	28,31%	30,00%	30,00%
Udział w głosach jednostki	25,44%	25,44%	30,00%	30,00%
Metoda wyceny w sprawozdaniu skonsolidowanym	Metoda praw własności		Metoda praw własności	
Standard rachunkowości stosowany przez jednostkę	MSSF		PSR	
Wartość bilansowa zaangażowania w jednostce	52 515	53 479	579	575
Wartość godziwa zaangażowania w jednostce	45 092	55 283	Brak – jednostka nienotowana	
Wartość dywidend otrzymanych od jednostki	-	-	-	8
Podstawowe informacje finansowe				
Aktywa, w tym:	243 632	252 378	3 160	2 882
Aktywa krótkoterminowe, w tym:	43 801	54 529	2 770	2 424
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	8 924	16 350	2 595	2 397
Aktywa długoterminowe	199 831	197 849	390	458
Kapitały własne	149 564	152 873	1 928	1 915
Zobowiązania, w tym:	94 068	99 505	1 232	967
Zobowiązania krótkoterminowe, w tym:	49 253	56 497	1 232	967
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe	14 083	21 934	-	-
Zobowiązania długoterminowe, w tym:	44 815	43 008	-	-
Długoterminowe zobowiązania finansowe	27 181	19 760	-	-
Przychody z działalności podstawowej	134 471	258 070	838	2 056
Amortyzacja	6 871	13 141	68	154
Przychody odsetkowe	22	280	40	76
Koszty odsetkowe	911	1 969	-	-
Podatek dochodowy	414	551	16	21
Całkowite dochody, w tym:	(3 310)	(4 337)	14	(18)
Wynik finansowy netto, w tym:	(3 363)	(4 498)	14	(18)
Wynik finansowy netto z działalności kontynuowanej	(3 363)	(4 498)	14	(18)
Wynik finansowy netto z działalności zaniechanej	-	-	-	-
Inne całkowite dochody	53	161	-	-

Nie istnieją ograniczenia (np. wynikające z ustaleń w zakresie pożyczek, wymogów regulacyjnych lub umów) możliwości transferu środków przez jednostki stowarzyszone oraz wspólne przedsięwzięcie w postaci dywidend pieniężnych.

7.18 Aktywa finansowe

W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2016 roku nie dokonano reklasyfikacji aktywów finansowych pomiędzy grupami wykazywanymi w wartości godziwej a grupami wykazywanymi wg kosztu lub zamortyzowanego kosztu.

Ze względu na zmianę celu wykorzystania aktywów od 1 stycznia 2015 roku dokonano przeklasyfikowania części aktywów wykazywanych do tej pory jako aktywa dostępne do sprzedaży do aktywów utrzymywanych do terminu wymagalności. Wartość bilansowa aktywów na moment reklasyfikacji wynosiła 83 620 tys. zł. Wartość bilansowa na 30 czerwca 2016 roku wynosiła 82 392 tys. zł.

Opisane powyżej przeniesienie było jedynym przeklasyfikowaniem tego typu dokonany w 2015 roku.

7.18.1. Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015
Instrumenty, dla których można określić wartość godziwą	17 281 793	17 370 126
Dłużne papiery wartościowe	17 281 793	17 370 126
Rządowe	17 055 618	17 150 858
Oprocentowanie stałe	15 820 170	15 919 711
Oprocentowanie zmienne	1 235 448	1 231 147
Pozostałe	226 175	219 268
Notowane na rynku regulowanym	100 601	96 481
Oprocentowanie stałe	100 601	96 481
Nienotowane na rynku regulowanym	125 574	122 787
Oprocentowanie zmienne	125 574	122 787
Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności, razem	17 281 793	17 370 126

7.18.2. Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży

Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015
Instrumenty, dla których można określić wartość godziwą	11 027 641	7 727 973
Instrumenty kapitałowe	490 196	582 223
Notowane na rynku regulowanym	141 644	195 689
Nienotowane na rynku regulowanym	348 552	386 534
Instrumenty dłużne	10 537 445	7 145 750
Rządowe	7 558 772	6 317 916
Oprocentowanie stałe	5 259 148	4 659 631
Oprocentowanie zmienne	2 299 624	1 658 285
Pozostałe	2 978 673	827 834
Notowane na rynku regulowanym	284 603	245 863
Oprocentowanie stałe	239 340	202 684
Oprocentowanie zmienne	45 263	43 179
Nienotowane na rynku regulowanym	2 694 070	581 971
Oprocentowanie stałe	2 100 000 ¹⁾	-
Oprocentowanie zmienne	594 070	581 971
Instrumenty, dla których nie można określić wartości godziwej	19 386	16 716
Instrumenty kapitałowe	19 386	16 716
Nienotowane na rynku regulowanym	19 386	16 716
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży, razem	11 047 027	7 744 689

¹⁾ Całość salda dotyczy bonów pieniężnych emitowanych przez NBP.

7.18.3. Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015
Instrumenty zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania	12 915 806	13 245 460
Instrumenty kapitałowe	2 530 128	2 384 554
Notowane na rynku regulowanym	2 384 067	2 274 062
Nienotowane na rynku regulowanym	146 061	110 492
Instrumenty dłużne	10 385 678	10 860 906
Rządowe	10 290 332	10 630 780
Oprocentowanie stałe	8 675 705	9 047 572
Oprocentowanie zmienne	1 614 627	1 583 208
Pozostałe	95 346	230 126
Notowane na rynku regulowanym	95 346	230 126
Oprocentowanie stałe	95 346	230 126
Instrumenty przeznaczone do obrotu	7 863 131	7 402 943
Instrumenty kapitałowe	3 753 012	4 077 204
Notowane na rynku regulowanym	954 067	1 052 849
Nienotowane na rynku regulowanym	2 798 945	3 024 355
Instrumenty dłużne	3 188 172	2 352 363
Rządowe	3 114 800	2 278 369
Oprocentowanie stałe	2 908 501	2 228 895
Oprocentowanie zmienne	206 299	49 474
Pozostałe	73 372	73 994
Notowane na rynku regulowanym	223	311
Oprocentowanie zmienne	223	311
Nienotowane na rynku regulowanym	73 149	73 683
Oprocentowanie zmienne	73 149	73 683
Instrumenty pochodne	921 947	973 376
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, razem	20 778 937	20 648 403

7.18.4. Pożyczki

Pożyczki	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015 <i>(przekształcone)</i>
Dłużne papiery wartościowe	2 772 806	2 730 607
Rządowe	5 898	6 801
Oprocentowanie stałe	5 898	6 801
Pozostałe	2 766 908	2 723 806
Nienotowane na rynku regulowanym	2 766 908	2 723 806
Oprocentowanie zmienne	2 766 908	2 723 806
Pozostałe, w tym:	41 975 394	40 595 180
Należności od klientów z tytułu kredytów	33 526 194	30 254 351
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	2 002 437	3 132 740
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	4 779 402 ¹⁾	5 279 044
Pożyczki	1 667 361 ²⁾	1 929 045
Pożyczki, razem	44 748 200	43 325 787

¹⁾ Ponad 59% lokat terminowych w instytucjach kredytowych stanowią lokaty w złotych, a ponad 37% - lokaty w euro. Dla ponad 95% lokat terminowych zapadalności przypada przed 31 grudnia 2016 roku.

²⁾ 100% pożyczek stanowią pożyczki zabezpieczone zastawami na akcjach, poręczeniami, gwarancjami lub zabezpieczeniami rzeczowymi.

Wartość godziwa transakcji z przyrzeczeniem odsprzedaży i lokat terminowych w instytucjach kredytowych nie odbiegała istotnie od ich wartości bilansowych, ze względu na ich krótkoterminowy charakter.

Należności od klientów z tytułu kredytów	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015 <i>(przekształcone)</i>
Segment detaliczny	18 756 136	16 923 391
Kredyty operacyjne	165 482	167 635
Kredyty konsumpcyjne	9 327 786	8 570 665
Kredyty consumer finance	922 964	709 980
Kredyty na zakup papierów wartościowych	123 364	116 655
Kredyty w rachunku karty kredytowej	237 258	225 588
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	7 171 272	6 232 117
Pozostałe kredyty hipoteczne	786 614	872 332
Pozostałe należności	21 396	28 419
Segment biznesowy	14 770 058	13 330 960
Kredyty operacyjne	7 884 574	7 407 498
Kredyty samochodowe	51 471	69 870
Kredyty inwestycyjne	6 079 939	5 454 753
Skupione wierzytelności (faktoring)	533 620	376 403
Pozostałe należności	220 454	22 436
Należności od klientów z tytułu kredytów, razem	33 526 194	30 254 351

7.18.5. Zaangażowanie w dłużne papiery emitowane przez rządy inne niż RP, korporacje i jednostki samorządu terytorialnego

W tabelach poniżej zaprezentowano zaangażowanie spółek Grupy PZU w dłużne papiery emitowane przez rządy inne niż RP, korporacje i jednostki samorządu terytorialnego. Instrumenty finansowe zakwalifikowane do portfeli utrzymywanych do terminu wymagalności oraz pożyczek zaprezentowano jako wyceniane w zamortyzowanym koszcie, natomiast instrumenty finansowe zakwalifikowane jako dostępne do sprzedaży i wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (zarówno zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania, jak i przeznaczone do obrotu) zaprezentowano jako wyceniane w wartości godziwej.

Dłużne papiery emitowane przez rządy inne niż RP

Na 30 czerwca 2016 roku	Waluta	Sposób wyceny	Cena nabycia	Wycena bilansowa	Wycena w wartości godziwej	Odpis z tytułu utraty wartości
Bułgaria	EUR	w wartości godziwej	179 933	192 566	192 566	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	28 525	29 062	29 337	-
Chorwacja	EUR	w zamortyzowanym koszcie	30 334	31 012	31 308	-
	USD	w wartości godziwej	6 092	8 916	8 916	-
Czechy	CZK	w wartości godziwej	89 315	91 741	91 741	-
Hiszpania	EUR	w wartości godziwej	69 075	77 805	77 805	-
Irlandia	EUR	w wartości godziwej	6 878	7 162	7 162	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	7 719	7 633	8 149	-
Litwa	EUR	w wartości godziwej	324 427	351 647	351 647	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	136 403	140 475	146 094	-
	USD	w wartości godziwej	4 849	7 069	7 069	-
Łotwa	EUR	w wartości godziwej	52 658	59 059	59 059	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	19 024	19 822	20 163	-
	USD	w wartości godziwej	31 236	41 468	41 468	-
Niemcy	EUR	w wartości godziwej	209 515	215 682	215 682	-
Rumunia	EUR	w wartości godziwej	55 903	65 842	65 842	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	35 164	35 945	36 533	-
	RON	w wartości godziwej	56 370	58 074	58 074	-
	USD	w wartości godziwej	15 631	23 143	23 143	-

Na 30 czerwca 2016 roku	Waluta	Sposób wyceny	Cena nabycia	Wycena bilansowa	Wycena w wartości godziwej	Odpis z tytułu utraty wartości
Sri Lanka	USD	w wartości godziwej	24 775	24 860	24 860	-
Turcja	USD	w wartości godziwej	133 994	138 624	138 624	-
	EUR	w wartości godziwej	1 087	1 136	1 136	-
	TRY	w wartości godziwej	162 406	164 608	164 608	-
Ukraina	UAH	w wartości godziwej	13 799 ¹⁾	12 042 ¹⁾	12 042 ¹⁾	-
	UAH	w zamortyzowanym koszcie	24 179 ¹⁾	24 266 ¹⁾	24 146 ¹⁾	-
	USD	w wartości godziwej	6 304	6 512	6 512	-
	USD	w zamortyzowanym koszcie	14 766	16 020	16 023	-
Węgry	EUR	w wartości godziwej	123 000	127 545	127 545	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	30 980	31 290	32 108	-
	HUF	w wartości godziwej	84 451	87 569	87 569	-
	USD	w wartości godziwej	7 801	11 748	11 748	-
pozostałe	EUR/USD/GBP	w wartości godziwej	590 865	624 207	624 207	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	8 157	8 259	8 412	-
Razem			2 585 615	2 742 809	2 751 298	-

¹⁾ W przypadku tych obligacji co pół roku następuje spłata nominału obligacji w stałej kwocie 100 UAH (tj. 10% wartości nominalnej jednej obligacji). Cena nabycia pokazuje rzeczywistą zapłaconą cenę i nie uwzględnia dokonywanych spłat nominału.

Na 31 grudnia 2015 roku	Waluta	Sposób wyceny	Cena nabycia	Wycena bilansowa	Wycena w wartości godziwej	Odpis z tytułu utraty wartości
Bułgaria	EUR	w wartości godziwej	24 715	25 664	25 664	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	15 361	15 495	15 465	-
Chorwacja	EUR	w zamortyzowanym koszcie	16 910	17 023	16 806	-
	USD	w wartości godziwej	6 092	8 336	8 336	-
Czechy	CZK	w wartości godziwej	105 555	105 591	105 591	-
Hiszpania	EUR	w wartości godziwej	78 536	76 260	76 260	-
Irlandia	EUR	w wartości godziwej	6 878	6 827	6 827	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	7 433	7 547	7 800	-
Islandia	USD	w wartości godziwej	7 420	10 249	10 249	-
Litwa	EUR	w wartości godziwej	374 017	400 777	400 777	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	137 041	139 542	141 846	-
	USD	w wartości godziwej	4 934	6 944	6 944	-
Łotwa	EUR	w wartości godziwej	55 953	59 991	59 991	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	19 024	19 433	19 065	-
	USD	w wartości godziwej	31 236	40 191	40 191	-
Niemcy	EUR	w wartości godziwej	849 833	841 102	841 102	-
Portugalia	EUR	w wartości godziwej	80 361	78 194	78 194	-
Rumunia	EUR	w wartości godziwej	91 315	101 171	101 171	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	27 179	27 199	27 418	-
	RON	w wartości godziwej	78 063	78 455	78 455	-
	USD	w wartości godziwej	15 631	22 453	22 453	-
Sri Lanka	USD	w wartości godziwej	24 775	23 250	23 250	-
Turcja	USD	w wartości godziwej	99 310	103 164	103 164	-
Ukraina	UAH	w wartości godziwej	12 509 ¹⁾	9 955 ¹⁾	9 955 ¹⁾	-
	UAH	w zamortyzowanym koszcie	13 512 ¹⁾	11 256 ¹⁾	11 322 ¹⁾	-
	USD	w wartości godziwej	3 710	3 645	3 645	-
	USD	w zamortyzowanym koszcie	1 518	1 965	2 071	-
Węgry	EUR	w wartości godziwej	111 052	115 176	115 176	-
Węgry	EUR	w zamortyzowanym koszcie	12 642	12 935	13 074	-
	HUF	w wartości godziwej	157 196	156 924	156 924	-
	USD	w wartości godziwej	7 801	10 718	10 718	-

Na 31 grudnia 2015 roku	Waluta	Sposób wyceny	Cena nabycia	Wycena bilansowa	Wycena w wartości godziwej	Odpis z tytułu utraty wartości
Stany Zjednoczone	USD	w wartości godziwej	160 062	155 685	155 685	-
pozostałe	EUR/USD	w wartości godziwej	63 343	63 526	63 526	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	7 990	8 226	8 297	-
Razem			2 708 907	2 764 869	2 767 412	-

¹⁾ W przypadku tych obligacji co pół roku następuje spłata nominalu obligacji w stałej kwocie 100 UAH (tj. 10% wartości nominalnej jednej obligacji). Cena nabycia pokazuje rzeczywistą cenę, zapłaconą przez spółkę i nie uwzględnia dokonywanych spłat nominalu.

7.18.6. Dłużne papiery emitowane przez korporacje oraz jednostki samorządu terytorialnego

Na 30 czerwca 2016 roku	Sposób wyceny	Cena nabycia	Wycena bilansowa	Wycena w wartości godziwej	Odpis z tytułu utraty wartości
Spółki Indeksu WIG - Banki	w wartości godziwej	170 135	184 742	184 742	-
	w zamortyzowanym koszcie	1 518 434	1 532 657	1 543 880	-
Spółki indeksu WIG - Paliwa	w wartości godziwej	377 686	391 573	391 573	-
	w zamortyzowanym koszcie	700 000	700 629	705 038	-
Spółki Indeksu WIG - Chemia	w zamortyzowanym koszcie	5 838	6 084	6 091	-
Spółki Indeksu WIG - Energia	w zamortyzowanym koszcie	315 000	316 292	314 775	-
Banki krajowe nienotowane	w zamortyzowanym koszcie	20 000	20 244	23 042	-
Banki hipoteczne	w wartości godziwej	41 983	45 263	45 263	-
Banki zagraniczne	w wartości godziwej	3 572	3 519	3 519	-
	w zamortyzowanym koszcie	71 985	76 931	79 078	1 142
Samorządy krajowe	w wartości godziwej	45 632	56 555	56 555	-
	w zamortyzowanym koszcie	50 000	50 858	56 328	-
Spółki Indeksu WIG - Surowce	w wartości godziwej	64 800	64 157	64 157	-
	w zamortyzowanym koszcie	240 992	194 684	189 061	65 398
Pozostałe	w wartości godziwej	331 829	301 582	301 582	18 287
	w zamortyzowanym koszcie	92 932	94 704	95 475	-
Narodowy Bank Polski	w wartości godziwej	2 099 387	2 100 000	2 100 000	-
Razem		6 150 205	6 140 474	6 160 159	84 827

Na 31 grudnia 2015 roku	Sposób wyceny	Cena nabycia	Wycena bilansowa	Wycena w wartości godziwej	Odpis z tytułu utrąty wartości
Spółki Indeksu WIG - Banki	w wartości godziwej	322 868	325 778	325 778	-
	w zamortyzowanym koszcie	1 520 556	1 534 875	1 564 538	-
Spółki indeksu WIG - Paliwa	w wartości godziwej	304 464	309 115	309 115	-
	w zamortyzowanym koszcie	700 000	700 686	710 287	-
Spółki Indeksu WIG - Chemia	w zamortyzowanym koszcie	5 795	5 857	5 872	-
Spółki Indeksu WIG - Energia	w zamortyzowanym koszcie	315 000	316 322	312 776	-
Banki krajowe nienotowane	w zamortyzowanym koszcie	20 000	20 250	22 132	-
Banki hipoteczne	w wartości godziwej	41 983	43 179	43 179	-
Banki zagraniczne	w wartości godziwej	3 710	3 876	3 876	-
	w zamortyzowanym koszcie	71 985	73 999	76 542	1 142
Samorządy krajowe	w wartości godziwej	45 632	56 592	56 592	-
	w zamortyzowanym koszcie	50 000	52 501	59 467	-
Spółki Indeksu WIG - Surowce	w wartości godziwej	51 200	51 367	51 367	-
	w zamortyzowanym koszcie	195 000	151 069	151 139	42 836
Pozostałe	w wartości godziwej	367 487	342 047	342 047	11 630
	w zamortyzowanym koszcie	86 120	87 515	87 466	-
Razem		4 101 800	4 075 028	4 122 173	55 608

7.18.7. Instrumenty pochodne

Instrumenty pochodne - aktywa	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015
Instrumenty pochodne związane ze stopą procentową	799 096	891 266
Instrumenty wykazywane jako transakcje zabezpieczające przepływy pieniężne – instrumenty nienotowane, w tym:	53 661	139 578
- transakcje <i>SWAP</i>	53 661	139 578
Instrumenty wykazywane jako przeznaczone do obrotu, w tym:	745 435	751 688
Instrumenty nienotowane (<i>OTC</i>), w tym:	745 435	751 688
- kontrakty terminowe	18 278	22 168
- transakcje <i>SWAP</i>	713 288	725 722
- opcje <i>call</i> (zakup)	9 685	3 798
- opcje <i>cap floor</i>	4 184	-
Instrumenty pochodne związane z kursami walut – wykazywane jako przeznaczone do obrotu	158 874	170 129
Instrumenty nienotowane (<i>OTC</i>), w tym:	158 874	170 129
- kontrakty terminowe	60 971	54 620
- transakcje <i>SWAP</i>	87 861	106 385
- opcje <i>call</i> (zakup)	10 042	9 124
Instrumenty pochodne związane z cenami papierów wartościowych i towarów – wykazywane jako przeznaczone do obrotu	17 638	51 559
Instrumenty notowane, w tym:	-	131
- opcje <i>put</i> (sprzedaż)	-	131
Instrumenty nienotowane (<i>OTC</i>), w tym:	17 638	51 428
- opcje <i>call</i> (zakup)	17 638	51 428
Instrumenty pochodne - aktywa, razem	975 608	1 112 954

Instrumenty pochodne - zobowiązania	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015
Instrumenty pochodne związane ze stopą procentową	807 788	846 515
Instrumenty wykazywane jako przeznaczone do obrotu, w tym:	807 788	846 515
Instrumenty notowane, w tym:	16 462	20 362
- kontrakty terminowe	16 462	20 362
Instrumenty nienotowane (<i>OTC</i>), w tym:	791 326	826 153
- kontrakty terminowe	17 002	19 905
- transakcje <i>SWAP</i>	760 449	802 450
- opcje <i>put</i> (sprzedaż)	9 683	3 798
- opcje <i>cap floor</i>	4 192	-
Instrumenty pochodne związane z kursami walut – wykazywane jako przeznaczone do obrotu	119 600	63 213
Instrumenty nienotowane (<i>OTC</i>), w tym:	119 600	63 213
- kontrakty terminowe	14 702	7 747
- transakcje <i>SWAP</i>	94 794	46 339
- opcje <i>put</i> (sprzedaż)	10 104	9 127
Instrumenty pochodne związane z cenami papierów wartościowych i towarów – wykazywane jako przeznaczone do obrotu	-	30 756
Instrumenty nienotowane (<i>OTC</i>), w tym:	-	30 756
- opcje <i>put</i> (sprzedaż)	-	30 756
Instrumenty pochodne - zobowiązania, razem	927 388	940 484

7.18.8. Informacje na temat zmian sytuacji gospodarczej i warunków prowadzenia działalności, które mają istotny wpływ na wartość godziwą aktywów i zobowiązań finansowych

7.18.8.1. Rynek kapitałowy

Pierwsze tygodnie 2016 roku były bardzo złe dla rynku akcji, szczególnie w Europie. Polskie indeksy akcyjne wypadły na tle europejskim stosunkowo korzystnie, choć WIG i WIG20 straciły po około 5%. Za spadki na polskim rynku akcji odpowiadała przede wszystkim sytuacja na rynkach globalnych. Ta tendencja spadkowa została przełamana jeszcze w styczniu i indeksy rosły do początku kwietnia. Ceny akcji, poza czynnikami globalnymi, wsparł w tym okresie bardzo dobry odczyt wzrostu gospodarczego za IV kwartał 2015 roku.

Na początku kwietnia powróciły jednak spadki. Przyczynił się do nich zaskakująco niski odczyt dynamiki PKB w I kwartale 2016 roku oraz wzrost prawdopodobieństwa podwyżek stóp procentowych przez Fed w połowie 2016 roku. W Polsce widać było szczególnie osłabienie wycen dużych spółek, związane z ryzykami rynkowymi oraz regulacyjnymi. Zjawisko to dotyczyło szczególnie banków, sieci handlowych czy też spółek z sektora surowcowego i energetycznego. WIG oraz WIG20 na koniec maja 2016 roku spadły poniżej poziomu z końca 2015 roku.

W ciągu ostatnich tygodni I półrocza 2016 roku na rynkach finansowych, szczególnie w Europie, uwidocznił się wpływ potencjalnego zagłosowania obywateli Wielkiej Brytanii za wyjściem z Unii Europejskiej – czyli tak zwanego Brexitu. Ceny akcji spadały, a zmienność rynkowa była bardzo duża. Sam Brexit wstrząsnął rynkami akcji, choć do końca czerwca część strat na giełdach została nadrobiona. Ostatecznie pomiędzy końcem grudnia 2015 roku a końcem czerwca bieżącego roku indeks WIG spadł o 3,7%, a indeks WIG20 o 5,8%.

7.18.8.2. Stopy procentowe i inflacja

Analizując I półrocze 2016 roku, można zauważyć, że zwiększona awersja do ryzyka na rynkach globalnych wpłynęła na wzmożoną zmienność rentowności polskich obligacji skarbowych. Polska krzywa dochodowości uległa spłaszczeniu ze względu na przesunięcie jej krótkiego końca ku górze, co wiązało się między innymi ze zmniejszeniem oczekiwań na

możliwe obniżki stóp procentowych w Polsce przez Radę Polityki Pieniężnej. Szacujemy, że premia za ryzyko dla Polski pozostaje na podwyższonym poziomie. Różnica pomiędzy rentownościami polskich i niemieckich 10-letnich obligacji skarbowych pozostawała przez niemal cały czerwiec powyżej 300 pkt. bazowych. Przekroczyła ona nawet przejściowo poziom 330 pkt. bazowych, co ostatnio miało miejsce we wrześniu 2012 roku.

Po referendum w Wielkiej Brytanii, rentowności w Polsce po początkowym silnym skoku zanotowały spadek. Ostatecznie polska krzywa dochodowości od końca grudnia 2015 roku do końca czerwca 2016 roku przesunęła się do góry o 18 pkt. bazowych dla 1-rocznych skarbowych papierów wartościowych (do 1,66%), 2 punkty bazowe dla 2-letnich obligacji skarbowych oraz o 1 punkt bazowy dla 5-letnich obligacji. Dla obligacji 10-letnich miało miejsce przesunięcie w dół o 3 punkty bazowe do 2,91%.

7.18.8.3. Kursy walut

W I półroczu 2016 roku dolar amerykański osłabił się do euro. Kurs EUR/USD wzrósł z około 1,09 do około 1,11 – czyli o około 2,3%. Złoty tracił do głównych walut światowych. Kurs USD/PLN wzrósł o 2% na koniec czerwca 2016 roku w stosunku do końca 2015 roku. Kursy CHF/PLN oraz EUR/PLN zwiększyły się w analizowanym okresie o odpowiednio 3,3% oraz 3,8%. Walutą, która globalnie bardzo straciła na wartości był funt brytyjski, co było konsekwencją Brexitu.

7.18.9. Zmiany w klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany celu lub wykorzystania tych aktywów

Informacje o zmianie klasyfikacji aktywów finansowych zaprezentowano w punkcie 7.18.

7.19 Wartość godziwa

7.19.1. Opis technik wyceny

7.19.1.1. Dłużne papiery wartościowe

Wartości godziwe dłużnych papierów wartościowych określa się na podstawie dostępnych publicznie kwotowań na aktywnym rynku lub wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny, a w przypadku ich braku – przy wykorzystaniu modeli wyceny odnoszonych do publikowanych notowań instrumentów finansowych, stóp procentowych i indeksów giełdowych.

Wartość godziwą dłużnych papierów wartościowych, dla których nie istnieje aktywny rynek i pożyczek wyznacza się metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Współczynniki dyskontowe określa się w oparciu o krzywą rentowności papierów rządowych przesuniętą o *spread* kredytowy. Jest on wyliczany na dzień emisji w stosunku do ceny emisyjnej i powoduje równoległe przesunięcie krzywej rentowności papierów rządowych o stałą wartość na całej jej długości lub jako różnica pomiędzy rentownościami notowanych dłużnych papierów wartościowych emitentów o podobnym ratingu i działających w podobnych branżach a rentownością obligacji rządowych (w przypadku papierów denominowanych w euro są to obligacje rządu Niemiec) przemnożona przez współczynnik ustalany na dzień emisji, uwzględniający w krzywej dyskontowej ryzyko specyficzne danego emitenta.

7.19.1.2. Kapitałowe aktywa finansowe

Wartości godziwe kapitałowych aktywów finansowych określa się na podstawie dostępnych publicznie kwotowań na aktywnym rynku.

Wartości godziwe jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych określa się według wartości jednostki uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych publikowanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Wycena ta odzwierciedla udział Grupy PZU w aktywach netto tych funduszy.

7.19.1.3. Instrumenty pochodne

Dla instrumentów pochodnych notowanych na aktywnym rynku za wartość godziwą przyjmuje się cenę zamknięcia notowań na dzień bilansowy.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych nienotowanych na aktywnym rynku, w tym kontraktów terminowych (ang. *forward*) oraz kontraktów zamiany oprocentowania typu IRS (ang. *interest rate swap*) określana jest metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Do dyskontowania przepływów pieniężnych używane są stopy procentowe z krzywych dochodowości przypisanych do danego typu instrumentu finansowego i waluty, konstruowanych na podstawie dostępnych danych rynkowych.

Wartość godziwa opcji związanych z lokatami strukturyzowanymi określana jest na podstawie wycen podawanych przez wystawców tych opcji, z uwzględnieniem weryfikacji tych wycen przeprowadzanej przez spółki Grupy PZU, w oparciu o posiadane własne modele wyceny.

7.19.1.4. Należności od klientów z tytułu kredytów

Wartość godziwą należności od klientów (z pominięciem kredytów w rachunku bieżącym) określa się porównując marże osiągnięte na nowo udzielonych kredytach (w miesiącu poprzedzającym datę, na którą sporządza się skonsolidowane sprawozdanie finansowe) z marżami na całym portfelu kredytowym. Jeśli marże na nowo przyznawanych kredytach są wyższe niż marże na dotychczasowym portfelu, wartość godziwa portfela kredytów jest niższa od jego wartości bilansowej.

Należności od klientów z tytułu kredytów zostały zaklasyfikowane w całości do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej ze względu na fakt zastosowania modelu wyceny z istotnymi nieobserwowanymi danymi wejściowymi, czyli bieżącymi marżami osiąganymi na nowo udzielanych kredytach.

7.19.1.5. Zobowiązania finansowe

Zobowiązania wobec klientów

Ze względu na fakt, że depozyty przyjmuje się w ramach bieżącej działalności na bazie dziennej, a więc ich warunki są zbliżone do aktualnych warunków rynkowych identycznych transakcji, a czas do zapadalności tych pozycji jest krótki, uznaje się, że dla zobowiązań wobec klientów o zapadalności do 1 roku wartość godziwa nie odbiega istotnie od wartości bilansowej.

Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz zobowiązania podporządkowane

Wartość godziwą zobowiązań z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych, w tym zobowiązań podporządkowanych, wyznacza się jako wartość bieżącą oczekiwanych płatności w oparciu o bieżące krzywe procentowe oraz bieżący *spread* kredytowy.

Zobowiązania z tytułu kontraktów inwestycyjnych na rachunek i ryzyko klienta

Zobowiązania z tytułu kontraktów inwestycyjnych na rachunek i ryzyko klienta wyceniane są zgodnie z wartością godziwą aktywów stanowiących pokrycie zobowiązań funduszu kapitałowego powiązanego z danym kontraktem inwestycyjnym.

Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych

Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych wyceniane są zgodnie z wartością godziwą składników majątku funduszu inwestycyjnego (wg udziału w aktywach netto funduszu inwestycyjnego).

7.19.2. Hierarchia wartości godziwej

W oparciu o dane wejściowe wykorzystywane przy ustalaniu wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów i zobowiązań, dla których zaprezentowano wartość godziwą, klasyfikowane są do następujących poziomów:

- Poziom I – aktywa i zobowiązania wyceniane na bazie cen notowanych (nieskorygowanych) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów i zobowiązań. Do tego poziomu zaklasyfikowano:
  - płynne notowane dłużne papiery wartościowe;
  - akcje i certyfikaty inwestycyjne notowane na giełdach;
  - instrumenty pochodne notowane na giełdach.
- Poziom II – aktywa i zobowiązania, których wycena opiera się na danych wejściowych innych niż ceny notowane zaliczane do Poziomu I, które są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (bazujący na cenach). Do tego poziomu zaklasyfikowano:
  - notowane dłużne papiery wartościowe wyceniane na podstawie wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny;
  - instrumenty pochodne inne niż notowane na giełdach;
  - jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych;
  - zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych;
  - kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta.
- Poziom III – aktywa, których wycena opiera się na danych wejściowych niemożliwych do zaobserwowania na rynkach (dane wejściowe nieobserwowalne). Do tego poziomu zaklasyfikowano:
  - nienotowane dłużne papiery wartościowe oraz niepłynne notowane dłużne papiery wartościowe (w tym nieskarbowe papiery dłużne emitowane przez podmioty finansowe, jednostki samorządu terytorialnego, podmioty niefinansowe), wyceniane modelami opartymi na zdyskontowanych przepływach pieniężnych;
  - należności od klientów z tytułu kredytów oraz zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów;
  - opcje wbudowane w certyfikaty depozytowe wyemitowane przez Alior Bank oraz opcje zawarte na rynku międzybankowym w celu zabezpieczenia pozycji z tytułu opcji wbudowanych.

W sytuacji gdy do wyceny składnika aktywów lub zobowiązań używane są dane wejściowe klasyfikowane do różnych poziomów hierarchii wartości godziwej, wyceniany składnik przypisuje się do najniższego poziomu, z którego pochodzą dane wejściowe, mające istotny wpływ na całość wyceny.

Na wartość wyceny zakwalifikowanych do poziomu III niepłynnych obligacji i pożyczek istotny wpływ mają historyczne *spready* obserwowane na obligacjach wszystkich serii tego samego emitenta o podobnej charakterystyce co wyceniana seria oraz na pożyczkach tego samego pożyczkobiorcy lub pożyczkobiorcy z tego samego segmentu co wyceniana pożyczka. *Spready* te obserwowane są w dniach emisji nowych serii obligacji, dniach zawierania nowych umów pożyczek oraz dniach transakcji rynkowych, których przedmiotem są wierzytelności wynikające z tych obligacji i pożyczek. Wzrosty obserwowanych historycznych *spreadów* spowodują spadek wartości godziwej, zaś spadek *spreadów* – wyższą wycenę.

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na 30 czerwca 2016	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa				
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	7 654 872	2 660 030	712 739	11 027 641
Instrumenty kapitałowe	141 644	348 552	-	490 196
Dłużne papiery wartościowe	7 513 228	2 311 478	712 739	10 537 445
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania	12 027 183	803 540	85 083	12 915 806
Instrumenty kapitałowe	2 385 714	87 608	56 806	2 530 128
Dłużne papiery wartościowe	9 641 469	715 932	28 277	10 385 678
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - przeznaczone do obrotu	2 361 787	5 372 112	129 232	7 863 131
Instrumenty kapitałowe	955 655	2 797 357	-	3 753 012
Dłużne papiery wartościowe	1 394 891	1 691 372	101 909	3 188 172
Instrumenty pochodne	11 241	883 383	27 323	921 947
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	53 661	-	53 661
Zobowiązania				
Instrumenty pochodne	26 622	891 083	9 683	927 388
Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	-	715 530	-	715 530
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (<i>unit-linked</i>)	-	345 557	-	345 557

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na 31 grudnia 2015 (dane przekształcone) ¹⁾	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa				
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	6 687 993	386 534	653 446	7 727 973
Instrumenty kapitałowe	195 689	386 534	-	582 223
Dłużne papiery wartościowe	6 492 304	-	653 446	7 145 750
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania	13 107 367	84 228	53 865	13 245 460
Instrumenty kapitałowe	2 274 757	84 228	25 569	2 384 554
Dłużne papiery wartościowe	10 832 610	-	28 296	10 860 906
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - przeznaczone do obrotu	3 341 659	3 932 374	128 910	7 402 943
Instrumenty kapitałowe	1 053 043	3 024 161	-	4 077 204
Dłużne papiery wartościowe	2 278 680	-	73 683	2 352 363
Instrumenty pochodne	9 936	908 213	55 227	973 376
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	139 578	-	139 578
Zobowiązania				
Instrumenty pochodne	36 078	869 851	34 555	940 484
Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	-	656 449	-	656 449
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (<i>unit-linked</i>)	-	392 914	-	392 914

¹⁾ Zmiana opisana w punkcie 7.19.4.

Aktywa i zobowiązania, dla których ujawniana jest wartość godziwa na 30 czerwca 2016	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa				
Jednostki wyceniane metodą praw własności - EMC	45 092	-	-	45 092
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	16 532 952	503 172	2 828 633	19 864 757
Pożyczki				
Dłużne papiery wartościowe	-	6 038	2 777 852	2 783 890
Należności od klientów z tytułu kredytów	-	-	33 055 953	33 055 953
Pożyczki	-	-	1 664 024	1 664 024
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec banków	-	420 932	162 808	583 740
Zobowiązania wobec klientów	-	-	37 919 249	37 919 249
Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych	-	-	3 748 995	3 748 995
Zobowiązania podporządkowane (Alior Bank)	-	-	1 027 733	1 027 733

Aktywa i zobowiązania, dla których ujawniana jest wartość godziwa na 31 grudnia 2015 (dane przekształcone) ¹⁾	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa				
Jednostki wyceniane metodą praw własności - EMC	55 283	-	-	55 283
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	17 069 280	-	2 751 050	19 820 330
Pożyczki				
Dłużne papiery wartościowe	-	7 045	2 761 240	2 768 285
Należności od klientów z tytułu kredytów	-	-	30 254 351	30 254 351
Pożyczki	-	-	1 926 664	1 926 664
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec banków	-	475 809	124 831	600 640
Zobowiązania wobec klientów	-	-	33 665 013	33 665 013
Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych	-	-	3 573 225	3 573 225
Zobowiązania podporządkowane (Alior Bank)	-	-	758 560	758 560

¹⁾ Zmiana opisana w punkcie 7.19.4.

7.19.3. Przesunięcia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej

W przypadku zmiany sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań, wynikających np. z utraty (lub uzyskania) dostępności notowań obserwowanych na aktywnym rynku przenosi się takie aktywa lub zobowiązania pomiędzy Poziomami I i II.

Składniki aktywów lub zobowiązań są przenoszone pomiędzy poziomami II i III (odpowiednio między poziomami III i II) gdy:

- następuje zmiana modelu wyceny będąca efektem zastosowania nowych czynników nieobserwowalnych (odpowiednio obserwowalnych) lub
- dotychczas stosowane czynniki, których wpływ na wycenę jest istotny przestają być (odpowiednio stają się) obserwowalne na aktywnym rynku.

Przeniesienia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej dokonywane są na koniec każdego okresu sprawozdawczego wg wartości na ten dzień.

Na 30 czerwca 2016 roku dokonano przeniesienia z poziomu I do II części aktywów finansowych, których wartość godziwa na dzień przeniesienia wyniosła 2 600 261 tys. zł. Informacje o powodach przeniesienia przedstawiono w punkcie 7.19.4.

W 2015 roku nie wystąpiły istotne przeniesienia pomiędzy poziomami I i II (odpowiednio między poziomami II i I).

7.19.4. Zmiany sposobu (metody) ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej

W celu dokładniejszego i wierniejszego określenia wartości godziwej, począwszy od 30 czerwca 2016 roku dla części aktywów finansowych (przede wszystkim dłużnych instrumentów finansowych notowanych na rynkach zagranicznych) wartość godziwą określa się na podstawie wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny, a nie jak do tej pory – kwotowań z rynku międzybankowego. Zmiana źródła wyceny pozwala na uwzględnienie przy szacowaniu wartości godziwej szerszego zakresu informacji o transakcjach i ofertach z wielu rynków, na których dany instrument finansowy jest kwotowany, niż ma to miejsce w przypadku szacowania wartości godziwej na podstawie ceny z rynku międzybankowego.

W wyniku ponownej oceny modeli stosowanych do określania wartości godziwej za pomocą zdyskontowanych przepływów pieniężnych Grupa PZU zdecydowała o zakwalifikowaniu instrumentów wycenianych za pomocą tych modeli do poziomu III wartości godziwej, a nie jak miało to miejsce do tej pory, do poziomu II. Dane za okres porównawczy zostały odpowiednio przekształcone.

W 2015 roku nie dokonywano zmian sposobu (metody) ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej, których wartość byłaby istotna z punktu widzenia skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

7.20 Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych

Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych - wartość bilansowa	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	2 063 816	1 768 263
- należności od ubezpieczających	1 803 437	1 564 151
- należności od pośredników ubezpieczeniowych	173 240	178 813
- inne należności	87 139	25 299
Należności z tytułu reasekuracji	88 168	49 023
Inne należności	4 603 206	1 453 507
Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych (netto)	6 755 190	3 270 793

Zarówno na 30 czerwca 2016 roku, jak i na 31 grudnia 2015 roku wartość godziwa należności nie odbiegała istotnie od ich wartości bilansowej, głównie ze względu na ich krótkoterminowy charakter oraz politykę tworzenia odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

7.20.1. Inne należności

Inne należności	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015
Należności od budżetu, inne niż z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	49 702	45 441
Należności z tytułu rozliczeń kart płatniczych	89 097	148 690
Rozliczenia przewencyjne	44 857	62 111
Należności z tytułu wykonywania czynności komisarza awaryjnego	10 387	9 663
Należności z tytułu transakcji na papierach wartościowych i depozytów zabezpieczających	4 067 644	782 735
Należności z tytułu dostaw i usług	205 746	269 637
Należności z tytułu likwidacji bezpośredniej w imieniu innych zakładów ubezpieczeń	44 885	40 414
Należności od banków	15 925	26 287
Pozostałe	74 963	68 529
Inne należności, razem	4 603 206	1 453 507

W pozycji „Należności z tytułu transakcji na papierach wartościowych i depozytów zabezpieczających” wykazywane są należności związane z zawartymi, lecz nierozliczonymi transakcjami dotyczącymi instrumentów finansowych.

7.21 Utrata wartości aktywów finansowych i należności

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych w okresie 1 stycznia – 30 czerwca 2016	Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	Utworzenie odpisów, ujęte w rachunku zysków i strat	Rozwiązanie odpisów ujęte w rachunku zysków i strat	Usunięcie odpisów z ksiąg rachunkowych (sprzedaż, spisanie, itp.)	Różnice kursowe	Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	45 900	6 975	-	-	(9)	52 866
Instrumenty kapitałowe	45 900	-	-	-	(9)	45 891
Instrumenty dłużne	-	6 975	-	-	-	6 975
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	1 236	-	-	-	47	1 283
Instrumenty dłużne	1 236	-	-	-	47	1 283
Pożyczki	76 526	350 816	-	(22 302)	(10)	405 030
Dłużne papiery wartościowe	42 837	22 561	-	-	-	65 398
Należności od klientów z tytułu kredytów	-	328 255	-	(3 944)	-	324 311
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	892	-	-	-	(10)	882
Pożyczki	32 797	-	-	(18 358)	-	14 439
Należności łącznie z należnościami z tytułu umów ubezpieczeniowych	588 356	69 840	(31 042)	(1 253)	118	626 019
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	562 224	66 058	(27 735)	(808)	98	599 837
Należności z tytułu reasekuracji	6 248	1 667	(2 337)	-	(1)	5 577
Inne należności	19 884	2 115	(970)	(445)	21	20 605
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	10 793	12 914	(2 383)	-	-	21 324
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	1 308	-	-	-	(15)	1 293
Razem	724 119	440 545	(33 425)	(23 555)	131	1 107 815

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych w roku zakończonym 31 grudnia 2015	Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	Utworzenie odpisów, ujęte w rachunku zysków i strat	Rozwiązanie odpisów ujęte w rachunku zysków i strat	Usunięcie odpisów z ksiąg rachunkowych (sprzedaż, spisanie, itp.)	Różnice kursowe	Inne zmiany odpisów	Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	158 163	-	-	(111 972)	(291)	-	45 900
Instrumenty kapitałowe	158 163	-	-	(111 972)	(291)	-	45 900
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	1 235	-	-	-	1	-	1 236
Instrumenty dłużne	1 235	-	-	-	1	-	1 236
Pożyczki	25 020	51 644	-	(64)	(74)	-	76 526
Dłużne papiery wartościowe	10 144	32 693	-	-	-	-	42 837
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	-	947	-	-	(55)	-	892
Pożyczki	14 876	18 004	-	(64)	(19)	-	32 797
Należności łącznie z należnościami z tytułu umów ubezpieczeniowych	593 647	109 679	(110 651)	(3 337)	(1 517)	535	588 356
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	565 901	105 007	(105 951)	(1 626)	(1 233)	126	562 224
Należności z tytułu reasekuracji	5 021	3 059	(4 039)	-	-	2 207	6 248
Inne należności	22 725	1 613	(661)	(1 711)	(284)	(1 798)	19 884
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	17 531	8 531	(15 269)	-	-	-	10 793
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	-	1 389	-	-	(81)	-	1 308
Razem	795 596	171 243	(125 920)	(115 373)	(1 962)	535	724 119

Na dzień objęcia konsolidacją Grupy Kapitałowej Alior Banku należności Alior Banku od klientów z tytułu kredytów zostały wycenione do wartości godziwej, w związku z czym na 31 grudnia 2015 roku nie wykazano żadnych odpisów z tytułu utraty wartości tych aktywów.

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych w okresie 1 stycznia – 30 czerwca 2015	Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	Utworzenie odpisów, ujęte w rachunku zysków i strat	Rozwiązanie odpisów ujęte w rachunku zysków i strat	Usunięcie odpisów z ksiąg rachunkowych (sprzedaż, spisanie, itp.)	Różnice kursowe	Inne zmiany odpisów	Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	158 163	-	-	-	(218)	-	157 945
Instrumenty kapitałowe	158 163	-	-	-	(218)	-	157 945
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	1 235	-	-	-	(19)	-	1 216
Instrumenty dłużne	1 235	-	-	-	(19)	-	1 216
Pożyczki	25 020	7 039	-	-	11	-	32 070
Dłużne papiery wartościowe	10 144	6 083	-	-	-	-	16 227
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	-	956	-	-	28	-	984
Pożyczki	14 876	-	-	-	(17)	-	14 859
Należności łącznie z należnościami z tytułu umów ubezpieczeniowych	593 647	71 445	(54 366)	(425)	(1 167)	(1 679)	607 455
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	565 901	68 961	(52 891)	(147)	(955)	124	580 993
Należności z tytułu reasekuracji	5 021	1 713	(1 238)	-	-	-	5 496
Inne należności	22 725	771	(237)	(278)	(212)	(1 803)	20 966
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	17 531	3 980	(3 541)	-	-	-	17 970
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	-	1 388	-	-	41	-	1 429
Razem	795 596	83 852	(57 907)	(425)	(1 352)	(1 679)	818 085

7.22 Stopień narażenia na ryzyko kredytowe w działalności inwestycyjnej

W tabelach poniżej została zaprezentowana ekspozycja na ryzyko kredytowe aktywów obciążonych ryzykiem kredytowym w poszczególnych kategoriach ratingów Fitch (w przypadku braku ratingu agencji Fitch zastosowano rating agencji Standard&Poors lub Moody's). Ekspozycja na ryzyko kredytowe wynikające z transakcji warunkowych została przedstawiona jako ekspozycja wobec emitenta papierów przyjętych jako zabezpieczenie.

W zestawieniu nie uwzględniono należności od klientów z tytułu kredytów oraz należności z tytułu umów ubezpieczeniowych. Wynikało to w głównej mierze ze znacznego rozproszenia tego portfela aktywów, skutkującego m.in. znacznym udziałem należności od małych podmiotów i osób fizycznych, nie posiadających ratingów.

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
 Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2016 roku
 (w tysiącach złotych)

Aktywa obciążone ryzykiem kredytowym na 30 czerwca 2016 roku	Nota	AAA	AA	A	BBB	BB	Brak ratingu	Aktywa na ryzyko klienta	Razem
Dłużne papiery wartościowe		574 338	22 822	37 873 667	3 201 207	249 943	762 661	1 481 256	44 165 894
- utrzymywane do terminu wymagalności	7.18.1	322	-	16 951 400	233 213	45 907	50 951	-	17 281 793
- dostępne do sprzedaży	7.18.2	-	5 939	9 778 972	353 386	22 412	376 736	-	10 537 445
- wyceniane w wartości godziwej	7.18.3	574 016	16 883	10 299 781	963 760	181 624	56 530	1 481 256	13 573 850
- pożyczki	7.18.4	-	-	843 514	1 650 848	-	278 444	-	2 772 806
Depozyty bankowe i transakcje warunkowe na skarbowych papierach wartościowych	7.18.4	-	-	4 227 098	1 767 325	974	552 857	233 585	6 781 839
Pozostałe pożyczki	7.18.4	-	-	133 422	-	-	1 533 939	-	1 667 361
Instrumenty pochodne	7.18.7	6 111	19 005	523 155	60 282	-	367 055	-	975 608 ¹⁾
Udział reasekuratorów w rezerwach szkodowych netto	7.16	-	338 533	276 331	387	216	83 037	-	698 504
Należności z tytułu reasekuracji	7.20	-	21 692	31 561	309	-	34 606	-	88 168
Razem		580 449	402 052	43 065 234	5 029 510	251 133	3 334 155	1 714 841	54 377 374

¹⁾ W tym 53 661 tys. zł instrumentów pochodnych wykazywanych jako transakcje zabezpieczające przepływy pieniężne.

Aktywa obciążone ryzykiem kredytowym na 31 grudnia 2015	Nota	AAA	AA	A	BBB	BB	Brak ratingu	Aktywa na ryzyko klienta	Razem
Dłużne papiery wartościowe		996 787	7 583	33 389 390	2 930 295	1 005 990	596 027	1 533 680	40 459 752
- utrzymywane do terminu wymagalności	7.18.1	-	-	17 146 791	137 859	79 058	6 418	-	17 370 126
- dostępne do sprzedaży	7.18.2	519 011	-	5 830 345	384 648	94 046	317 700	-	7 145 750
- wyceniane w wartości godziwej	7.18.3	477 776	7 583	10 208 680	422 146	530 646	32 758	1 533 680	13 213 269
- pożyczki	7.18.4	-	-	203 574	1 985 642	302 240	239 151	-	2 730 607
Depozyty bankowe i transakcje warunkowe na skarbowych papierach wartościowych	7.18.4	-	-	4 900 606	2 914 301	6 553	498 917	91 407	8 411 784
Pozostałe pożyczki	7.18.4	-	-	68 096	-	158 805	1 702 144	-	1 929 045
Instrumenty pochodne	7.18.7	-	66 641	762 776	47 499	-	236 038	-	1 112 954 ¹⁾
Udział reasekuratorów w rezerwach szkodowych netto	7.16	-	353 232	310 385	534	-	93 446	-	757 597
Należności z tytułu reasekuracji	7.20	-	8 436	21 677	1 223	-	17 687	-	49 023
Razem		996 787	435 892	39 452 930	5 893 852	1 171 348	3 144 259	1 625 087	52 720 155

¹⁾ W tym 139 578 tys. zł instrumentów pochodnych wykazywanych jako transakcje zabezpieczające przepływy pieniężne.

W tabeli poniżej przedstawiono współczynniki ryzyka kredytowego wykorzystywane przez Grupę PZU do pomiaru ryzyka kredytowego:

Ratingi Standard&Poor's	AAA	AA	A	BBB	BB	Brak ratingu ¹⁾
Współczynnik (%) 30 czerwca 2016	0,72	0,79	1,48	3,89	13,45	25,37
Współczynnik (%) 31 grudnia 2015	0,74	0,82	1,51	4,06	13,74	25,91

¹⁾ W przypadku zaangażowania w pożyczki hipoteczne bez ratingu przyjęto współczynnik w wysokości 2%, co odpowiada współczynnikowi dla najniższego ratingu inwestycyjnego BBB+.

Wielkość ryzyka kredytowego dla aktywów, dla których ryzyko ponosi Grupa PZU na 30 czerwca 2016 roku wynosiła 1 720 021 tys. zł (na 31 grudnia 2015 roku: 1 821 601 tys. zł, a przy zastosowaniu współczynników z 30 czerwca 2016 roku wartość ta wyniosłaby 1 779 040 tys. zł).

7.23 Aktywa przeznaczone do sprzedaży

Aktywa przeznaczone do sprzedaży wg klasyfikacji przed przeniesieniem	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015
Rzeczowe aktywa trwałe	42 767	44 221
Nieruchomości inwestycyjne	1 419 130	1 461 827
Aktywa przeznaczone do sprzedaży, razem	1 461 897	1 506 048

Na 30 czerwca 2016 roku i na 31 grudnia 2015 roku w pozycji „Nieruchomości inwestycyjne” zaprezentowano przede wszystkim nieruchomości przeznaczone do sprzedaży przez fundusze inwestycyjne sektora nieruchomości ze względu na osiągnięcie przewidywanego horyzontu inwestycyjnego (w kwocie odpowiednio 1 337 490 tys. zł i 1 345 100 tys. zł).

7.24 Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	19 804 431	19 278 600
Rezerwa składek	6 409 539	5 642 997
Rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego	141 758	119 183
Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	7 514 393	7 706 360
Rezerwa na skapitalizowaną wartość rent	5 736 260	5 807 892
Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	2 481	2 168
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie	21 897 286	22 001 721
Rezerwa składek	91 725	93 816
Rezerwa ubezpieczeń na życie	16 171 767	16 221 886
Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	564 372	557 680
Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	759	494
Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	365 912	383 888
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	4 702 751	4 743 957
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, razem	41 701 717	41 280 321

Zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

Zmiana stanu rezerwy składki w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	1 stycznia - 30 czerwca 2016			1 stycznia - 31 grudnia 2015			1 stycznia - 30 czerwca 2015		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu	5 642 997	(339 157)	5 303 840	5 133 390	(302 118)	4 831 272	5 133 390	(302 118)	4 831 272
Wzrost rezerw dotyczących polis zawartych w roku bieżącym	4 566 091	(138 297)	4 427 794	5 212 891	(248 995)	4 963 896	3 622 518	(94 547)	3 527 971
Spadek rezerw dotyczących polis zawartych w latach poprzednich	(3 818 995)	165 098	(3 653 897)	(4 689 324)	207 871	(4 481 453)	(3 402 643)	157 749	(3 244 894)
Różnice kursowe w okresie	19 446	(370)	19 076	(13 960)	4 085	(9 875)	(16 950)	3 114	(13 836)
Stan na koniec okresu	6 409 539	(312 726)	6 096 813	5 642 997	(339 157)	5 303 840	5 336 315	(235 802)	5 100 513

Zmiana stanu rezerwy na pokrycie ryzyka niewygasłego (w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych)	1 stycznia - 30 czerwca 2016			1 stycznia - 31 grudnia 2015			1 stycznia - 30 czerwca 2015		
	Brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu	119 183	-	119 183	19 257	-	19 257	19 257	-	19 257
Wzrost rezerw dotyczących polis zawartych w roku bieżącym	109 928	-	109 928	115 696	-	115 696	25 306	(220)	25 086
Spadek rezerw dotyczących polis zawartych w latach poprzednich	(87 761)	-	(87 761)	(15 378)	-	(15 378)	(9 506)	-	(9 506)
Różnice kursowe w okresie	408	-	408	(392)	-	(392)	(363)	(6)	(369)
Stan na koniec okresu	141 758	-	141 758	119 183	-	119 183	34 694	(226)	34 468

Zmiana stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	1 stycznia - 30 czerwca 2016			1 stycznia - 31 grudnia 2015			1 stycznia - 30 czerwca 2015		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu, w tym:	7 706 360	(579 113)	7 127 247	7 258 764	(296 900)	6 961 864	7 258 764	(296 900)	6 961 864
- na szkody zgłoszone	3 146 098	(527 713)	2 618 385	2 704 345	(228 795)	2 475 550	2 704 345	(228 795)	2 475 550
- na szkody nie zgłoszone (IBNR)	2 825 240	(28 973)	2 796 267	2 868 611	(46 259)	2 822 352	2 868 611	(46 259)	2 822 352
- na koszty likwidacji szkód	1 735 022	(22 427)	1 712 595	1 685 808	(21 846)	1 663 962	1 685 808	(21 846)	1 663 962
Wypłacone świadczenia dotyczące szkód zaistniałych w latach poprzednich, w tym:	(1 680 446)	119 801	(1 560 645)	(2 051 618)	51 404	(2 000 214)	(1 326 182)	30 587	(1 295 595)
- wypłacone odszkodowania	(1 455 909)	115 790	(1 340 119)	(1 721 861)	46 959	(1 674 902)	(1 130 985)	28 367	(1 102 618)
- koszty likwidacji szkód	(224 537)	4 011	(220 526)	(329 757)	4 445	(325 312)	(195 197)	2 220	(192 977)
Wzrost (spadek) rezerw, w tym:	1 476 363	(71 525)	1 404 838	2 506 646	(334 282)	2 172 364	1 301 553	(41 423)	1 260 130
- dotyczących szkód zaistniałych w bieżącym roku	1 675 159	(18 309)	1 656 850	2 631 146	(342 841)	2 288 305	1 360 752	(38 871)	1 321 881
- dotyczących szkód zaistniałych w latach poprzednich	(198 796)	(53 216)	(252 012)	(124 500)	8 559	(115 941)	(59 199)	(2 552)	(61 751)
Pozostałe zmiany	-	7 721	7 721	-	(2 904)	(2 904)	-	219	219
Różnice kursowe w okresie	12 116	(816)	11 300	(7 432)	3 569	(3 863)	(10 592)	3 340	(7 252)
Stan na koniec okresu	7 514 393	(523 932)	6 990 461	7 706 360	(579 113)	7 127 247	7 223 543	(304 177)	6 919 366
- na szkody zgłoszone	3 046 656	(484 630)	2 562 026	3 146 098	(527 713)	2 618 385	2 805 223	(252 076)	2 553 147
- na szkody nie zgłoszone (IBNR)	2 750 413	(19 146)	2 731 267	2 825 240	(28 973)	2 796 267	2 725 668	(30 465)	2 695 203
- na koszty likwidacji szkód	1 717 324	(20 156)	1 697 168	1 735 022	(22 427)	1 712 595	1 692 652	(21 636)	1 671 016

Zmiana stanu rezerwy na skapitalizowaną wartość rent w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	1 stycznia - 30 czerwca 2016			1 stycznia - 31 grudnia 2015			1 stycznia - 30 czerwca 2015		
	Brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu	5 807 892	(178 424)	5 629 468	5 997 595	(154 042)	5 843 553	5 997 595	(154 042)	5 843 553
Wypłacone świadczenia dotyczące szkód zaistniałych w latach poprzednich	(144 744)	3 992	(140 752)	(215 114)	5 853	(209 261)	(93 030)	2 562	(90 468)
Wzrost (spadek) rezerw dotyczących szkód zaistniałych w latach poprzednich	9 271	(1 420)	7 851	(115 827)	(26 158)	(141 985)	7 846	(16 163)	(8 317)
Rozliczenie dyskonta w czasie	(7 169)	84	(7 085)	(15 044)	85	(14 959)	(7 522)	43	(7 479)
Wzrost rezerw dotyczących szkód zaistniałych w bieżącym roku	70 775	(1 605)	69 170	166 396	(22)	166 374	115 862	(13)	115 849
Pozostałe zmiany	-	2 810	2 810	(10 098)	(4 146)	(14 244)	-	219	219
Różnice kursowe w okresie	235	(9)	226	(16)	6	(10)	(115)	8	(107)
Stan na koniec okresu	5 736 260	(174 572)	5 561 688	5 807 892	(178 424)	5 629 468	6 020 636	(167 386)	5 853 250

Zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach na życie

Zmiana stanu rezerwy ubezpieczeń na życie, rezerwy na premie i rabaty oraz pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych - umowy ubezpieczeniowe	1 stycznia - 30 czerwca 2016			1 stycznia - 31 grudnia 2015			1 stycznia - 30 czerwca 2015		
	Brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu	16 606 268	-	16 606 268	16 721 639	-	16 721 639	16 721 639	-	16 721 639
Wzrost (spadek) rezerw dotyczący polis zawartych w roku bieżącym	174 274	-	174 274	434 269	-	434 269	230 783	-	230 783
Wzrost (spadek) rezerw dotyczący polis zawartych w latach poprzednich	(244 013)	-	(244 013)	(527 141)	-	(527 141)	(264 108)	-	(264 108)
Zmiany w założeniach wynikające ze zmiany stóp technicznych	569	-	569	498	-	498	-	-	-
Różnice kursowe	1 340	-	1 340	(22 997)	-	(22 997)	(17 986)	-	(17 986)
Stan na koniec okresu	16 538 438	-	16 538 438	16 606 268	-	16 606 268	16 670 328	-	16 670 328

Zmiana stanu rezerw ubezpieczeń na życie brutto - kontrakty <i>unit-linked</i>	1 stycznia - 30 czerwca 2016			1 stycznia - 31 grudnia 2015			1 stycznia - 30 czerwca 2015		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu	4 743 957	-	4 743 957	4 425 556	-	4 425 556	4 425 556	-	4 425 556
Zwiększenia funduszu z tytułu składek	434 493	-	434 493	965 607	-	965 607	562 323	-	562 323
Pobrane opłaty	(45 921)	-	(45 921)	(89 502)	-	(89 502)	(43 550)	-	(43 550)
Przychody z lokat funduszu	(43 872)	-	(43 872)	(3 471)	-	(3 471)	109 520	-	109 520
Zmniejszenia funduszu z tytułu świadczeń, wykupów, itp.	(366 362)	-	(366 362)	(538 013)	-	(538 013)	(242 712)	-	(242 712)
Pozostałe zmiany	(19 544)	-	(19 544)	(16 220)	-	(16 220)	(5 656)	-	(5 656)
Stan na koniec okresu	4 702 751	-	4 702 751	4 743 957	-	4 743 957	4 805 481	-	4 805 481

Zmiana stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	1 stycznia - 30 czerwca 2016			1 stycznia - 31 grudnia 2015			1 stycznia - 30 czerwca 2015		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
RBNP na początek okresu	155 146	(60)	155 086	112 728	-	112 728	112 728	-	112 728
IBNR na początek okresu	402 534	-	402 534	398 859	-	398 859	398 859	-	398 859
Razem RBNP i IBNR na początek okresu	557 680	(60)	557 620	511 587	-	511 587	511 587	-	511 587
Wykorzystanie rezerw szkodowych w ciągu roku	(465 940)	60	(465 880)	(564 032)	-	(564 032)	(483 095)	-	(483 095)
Utworzenie rezerw szkodowych w ciągu roku	472 632	-	472 632	610 125	(60)	610 065	516 704	(17)	516 687
Razem RBNP i IBNR na koniec okresu	564 372	-	564 372	557 680	(60)	557 620	545 196	(17)	545 179
RBNP na koniec okresu	132 841	-	132 841	155 146	(60)	155 086	132 880	(17)	132 863
IBNR na koniec okresu	431 531	-	431 531	402 534	-	402 534	412 316	-	412 316

7.25 Inne rezerwy

Zmiana stanu innych rezerw w okresie 1 stycznia – 30 czerwca 2016	Stan na początek okresu	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Różnice kursowe	Stan na koniec okresu
Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	2 777	-	(1 516)	-	-	1 261
Rezerwa na roszczenia sporne i potencjalne zobowiązania	4 056	964	(27)	-	(340)	4 653
Rezerwa na kary nałożone przez UOKiK ¹⁾	57 880	61	-	-	-	57 941
Rezerwa na koszty zamknięcia projektu Graphtalk	5 614	171	-	-	-	5 785
Rezerwa z tytułu zwrotu przez PTE do ZUS nienależnych prowizji	9 092	-	-	-	-	9 092
Pozostałe	28 690	10 895	(2 748)	(9 731)	201	27 307
Inne rezerwy, razem	108 109	12 091	(4 291)	(9 731)	(139)	106 039

Zmiana stanu innych rezerw w roku zakończonym 31 grudnia 2015	Stan na początek okresu	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Połączenia jednostek	Różnice kursowe	Stan na koniec okresu
Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	9 354	3 760	(6 604)	(3 733)	-	-	2 777
Rezerwa na roszczenia sporne i potencjalne zobowiązania	781	56	-	-	3 219	-	4 056
Rezerwa na kary nałożone przez UOKiK ¹⁾	119 551	3	(50 384)	(11 290)	-	-	57 880
Rezerwa na koszty zamknięcia projektu Graphtalk	22 668	338	(17 392)	-	-	-	5 614
Rezerwa z tytułu zwrotu przez PTE do ZUS nienależnych prowizji	7 234	1 881	(23)	-	-	-	9 092
Pozostałe	31 618	15 409	(16 020)	(9 310)	7 106	(113)	28 690
Inne rezerwy, razem	191 206	21 447	(90 423)	(24 333)	10 325	(113)	108 109

Zmiana stanu innych rezerw w okresie 1 stycznia – 30 czerwca 2015	Stan na początek okresu	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Połączenia jednostek	Różnice kursowe	Stan na koniec okresu
Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	9 354	-	(4 182)	(201)	-	-	4 971
Rezerwa na rozliczenia z tytułu koasekuracji	-	23 471	-	-	-	-	23 471
Rezerwa na roszczenia sporne i potencjalne zobowiązania z tytułu zawartych umów ubezpieczenia	781	36	-	-	-	-	817
Rezerwa na kary nałożone przez UOKiK ¹⁾	119 551	2	-	(1)	-	-	119 552
Rezerwa na koszty zamknięcia projektu Graphtalk	22 668	-	(17 228)	-	-	-	5 440
Rezerwa z tytułu zwrotu przez PTE do ZUS nienależnych prowizji	7 234	-	-	-	-	-	7 234
Pozostałe	31 618	8 950	(6 850)	(1 974)	1 594	(178)	33 160
Inne rezerwy, razem	191 206	32 459	(28 260)	(2 176)	1 594	(178)	194 645

¹⁾ Pozycję „Rezerwa na kary nałożone przez UOKiK” wyjaśniono w punktach 15.2 i 15.3.

7.26 Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015 (przekształcone)
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej	2 537 042	2 196 473
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu	927 388	940 484
Zobowiązania z tytułu pożyczek	548 567	206 626
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (<i>unit-linked</i>)	345 557	392 914
Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	715 530	656 449
Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	44 661 412	42 497 976
Zobowiązania wobec banków	583 157	600 298
Depozyty bieżące	11 011	11 012
Depozyty jednodniowe	200 008	30 701
Depozyty terminowe	47 775	197 826
Emisja bankowych papierów wartościowych (Alior Bank)	20 002	32 666
Kredyty otrzymane	162 958	124 780
Pozostałe zobowiązania	141 403	203 313
Zobowiązania wobec klientów	37 912 227	33 655 744
Depozyty bieżące	13 946 775	12 475 022
Depozyty terminowe	21 259 397	18 529 163
Emisja bankowych papierów wartościowych (Alior Bank)	2 338 098	2 259 230
Pozostałe zobowiązania	367 957	392 329
Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych (PZU)	3 702 001	3 536 546
Zobowiązania podporządkowane (Alior Bank)	1 027 733	758 560
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	1 331 871	3 794 306
Kontrakty inwestycyjne o gwarantowanych i ustalonych warunkach	104 423	152 522
Zobowiązania finansowe, razem	47 198 454	44 694 449

7.26.1. Zobowiązania podporządkowane

Całość salda zobowiązań podporządkowanych dotyczy zobowiązań zaciągniętych przez Alior Bank.

	Wartość nominalna	Oprocentowanie	Data emisji / otrzymania pożyczki	Data wykupu / spłaty pożyczki
Zobowiązania zaliczane do funduszy własnych				
Pożyczka podporządkowana (w tys. euro)	10 000	EURIBOR 3M + marża	12 października 2011	12 października 2019
Obligacje serii F (w tys. zł)	321 700	WIBOR 6M+ marża	26 września 2014	26 września 2024
Obligacje serii G (w tys. zł)	192 950	WIBOR 6M + marża	31 marca 2015	31 marca 2021
Obligacje serii I oraz I1 (w tys. zł)	183 350	WIBOR 6M+ marża	4 grudnia 2015	6 grudnia 2021
Obligacje Meritum Bank (w tys. zł)	67 200	WIBOR 6M+ marża	29 kwietnia 2013	29 kwietnia 2021
Obligacje Meritum Bank (w tys. zł)	80 000	WIBOR 6M+ marża	21 października 2014	21 października 2022
Obligacje serii EUR001 (w tys. euro)	10 000	LIBOR 6M+ marża	4 lutego 2016	4 lutego 2022
Obligacje serii P1A (w tys. zł)	150 000	WIBOR 6M+ marża	27 kwietnia 2016	16 maja 2022
Obligacje serii P1B (w tys. zł)	70 000	WIBOR 6M+ marża	29 kwietnia 2016	16 maja 2024

Zobowiązania podporządkowane, wartość bilansowa	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015
Zobowiązania zaliczane do funduszy własnych	1 027 733	758 560
Pożyczka podporządkowana	44 442	42 818
Obligacje serii F	224 595	224 633
Obligacje serii G	195 499	195 555
Obligacje serii I	114 125	114 145
Obligacje serii I1	33 476	33 482
Obligacje Meritum Bank	147 972	147 927
Obligacje serii EUR001	45 332	-
Obligacje serii P1A	151 609	-
Obligacje serii P1B	70 683	-
Zobowiązania podporządkowane	1 027 733	758 560

Niższa wartość bilansowa zobowiązań podporządkowanych w stosunku do zaprezentowanej powyżej wartości nominalnej wynika z faktu, iż część wyemitowanych przez Alior Bank obligacji została objęta przez konsolidowane fundusze inwestycyjne i podlega eliminacjom w konsolidacji.

7.26.2. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych

	Wartość nominalna (w tys. euro)	Oprocentowanie	Data emisji / otrzymania pożyczki	Data wykupu / spłaty pożyczki
Obligacje PZU Finance AB (publ.)	850 000	1,375%	3 lipca 2014 16 października 2015	3 lipca 2019

Zobowiązania PZU Finance AB (publ.) wynikające z obligacji zostały zabezpieczone gwarancją udzieloną przez PZU, która obejmuje całość zobowiązań emitenta wynikających z emisji (w tym zobowiązanie do zapłaty wartości nominalnej obligacji oraz odsetek od obligacji) udzieloną na rzecz wszystkich obligatariuszy. Nie określono maksymalnej wartości gwarancji, obowiązującej do chwili wygaśnięcia roszczeń obligatariuszy wobec PZU Finance AB (publ.).

7.27 Inne zobowiązania

Inne zobowiązania	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015 <i>(przekształcone)</i>
Koszty do zapłacenia	943 769	1 008 246
Zarachowane koszty prowizji agencyjnej	287 585	272 153
Zarachowane koszty wynagrodzeń	132 582	114 245
Zarachowane koszty reasekuracji	313 766	412 227
Zarachowane nagrody dla pracowników	66 429	86 283
Pozostałe	143 407	123 338
Przychody pobierane z góry	139 799	116 682
Pozostałe zobowiązania	6 508 566	2 375 805
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	778 602	696 166
Zobowiązania z tytułu reasekuracji	149 194	96 718
Zobowiązania wobec budżetu inne niż z tytułu podatku dochodowego	59 063	34 576
Rozrachunki publiczno-prawne	58 721	51 538
Zobowiązania wobec pracowników	7 443	9 110
Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny	14 036	11 247
Zobowiązania z tytułu transakcji na instrumentach finansowych	2 961 796	365 614
Zobowiązania z tytułu zakupu trzeciej transzy akcji Alior Banku	-	341 709
Zobowiązania wobec akcjonariuszy PZU z tytułu dywidend	1 799 110	2 982
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	86 191	122 078
Oszacowane zobowiązania pozaubezpieczeniowe	89 499	175 786
Zobowiązania wobec banków z tytułu dokumentów płatniczych rozliczanych w systemach rozliczeń międzybankowych	261 127	183 574
Oszacowane zwroty wynagrodzeń w związku z rezygnacją lub odstąpieniem klientów Alior Banku od ubezpieczeń zawieranych przy sprzedaży produktów kredytowych	81 086	94 045
Zobowiązania Alior Banku z tytułu ubezpieczeń produktów bankowych oferowanych klientom banku	27 027	66 941
Zobowiązania z tytułu likwidacji bezpośredniej	9 647	11 113
Zobowiązania z tytułu nierynkowych umów najmu	24 314	29 348
Pozostałe	101 710	83 260
Inne zobowiązania, razem	7 592 134	3 500 733

8. Aktywa i zobowiązania warunkowe

Aktywa i zobowiązania warunkowe	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015
Aktywa warunkowe	56 759	33 126
- otrzymane gwarancje i poręczenia	56 759	33 126
Zobowiązania warunkowe	10 389 452	10 081 994
- z tytułu limitów odnawialnych w rachunkach ROR oraz kart kredytowych	7 758 678	7 371 753
- udzielone poręczenia i gwarancje	1 454 428	1 576 178
- roszczenia ubezpieczeniowe sporne	500 783	389 854
- inne roszczenia sporne	202 167	211 282
- pozostałe, w tym:	473 396	532 927
- zobowiązania z tytułu transz pożyczek niewykorzystanych przez pożyczkobiorców do dnia bilansowego	408 505	472 988
- potencjalne zobowiązania wynikające z umów kredytowych zawartych przez Grupę Armatura	25 861	31 478

9. Zarządzanie kapitałem własnym

Zewnętrzne wymogi kapitałowe

10 listopada 2015 roku opublikowano nową ustawę o działalności ubezpieczeniowej, wdrażającą do polskiego systemu prawnego Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej („Wypłacalność II”). Ustawa weszła w życie 1 stycznia 2016 roku. Zgodnie z nową ustawą, kalkulację wymogu kapitałowego oparto o ryzyka rynkowe, aktuarialne (ubezpieczeniowe), niewypłacalności kontrahenta, katastroficzne i operacyjne. Aktywa, zobowiązania, a w konsekwencji środki własne, stanowiące pokrycie wymogu kapitałowego wycenia się w wartości godziwej.

Grupa PZU spełnia nakładane na nią wymogi kapitałowe, posiadając znaczną nadwyżkę środków własnych ponad wymóg kapitałowy, który ponadto jest niższy od posiadanych kapitałów własnych.

10. Sprawozdawczość dotycząca segmentów

10.1 Segmenty sprawozdawcze

10.1.1. Kryterium podstawowe podziału

Segmenty operacyjne to części składowe jednostki, dla których dostępne są odrębne informacje finansowe, podlegające regularnej ocenie przez GOZPDO (w praktyce jest to Zarząd PZU), związanych z alokacją zasobów i oceną wyników działalności.

Podstawowy podział segmentacyjny Grupy PZU oparty jest na kryterium jednostek podlegających konsolidacji, z zastrzeżeniem, że w odniesieniu do ubezpieczeniowych spółek Grupy PZU z siedzibą w Polsce (PZU, PZU Życie, Link4 i TUW PZUW) wyodrębnia się dodatkowo segmenty oparte na kryteriach grup klientów, linii produktowych oraz charakteru działalności.

W przypadku PZU, Link4 i TUW PZUW wyodrębniono następujące segmenty:

- ubezpieczenia korporacyjne (ubezpieczenia osobowe i majątkowe);
- ubezpieczenia masowe (ubezpieczenia osobowe i majątkowe);
- inwestycje – obejmujące działalność lokacyjną w zakresie środków własnych.

W przypadku PZU Życie wyodrębniono następujące segmenty:

- ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane (ubezpieczenia na życie);
- ubezpieczenia indywidualne (ubezpieczenia na życie);
- inwestycje – obejmujące działalność lokacyjną w zakresie środków własnych;
- kontrakty inwestycyjne – opisane szerzej w dalszej części tego rozdziału.

Ze względu na swą odrębność, funkcjonowanie w odrębnych środowiskach regulacyjnych, stosowany w Grupie PZU system wewnętrznej sprawozdawczości finansowej, zgodnie z podziałem segmentacyjnym Grupy PZU opartym na kryterium konsolidowanych jednostek oraz przydatności użytkownikom sprawozdań finansowych wyodrębniono dodatkowo następujące segmenty:

- działalność bankowa;
- ubezpieczenia emerytalne;
- Kraje bałtyckie – Litwa, Łotwa i Estonia (ubezpieczenia osobowe i majątkowe oraz ubezpieczenia na życie);
- Ukraina (ubezpieczenia osobowe i majątkowe oraz ubezpieczenia na życie).

W przypadku zaistnienia przesłanek jakościowych lub ilościowych, opisanych w MSSF 8 pkt 12-19, segmenty operacyjne mogą być łączone w segmenty sprawozdawcze. W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym nie łączono wyodrębnionych segmentów operacyjnych w segmenty sprawozdawcze, za wyjątkiem segmentu inwestycje,

obejmującego działalność lokacyjną w zakresie środków własnych spółek Grupy PZU oraz segmentu Kraje bałtyckie, należące do którego kraje połączono ze względu na podobieństwo oferowanych produktów i usług oraz podobne środowisko regulacyjne.

10.1.2. Informacje dotyczące obszarów geograficznych

Grupa PZU stosuje uzupełniający podział segmentacyjny wg kryterium geograficznego, na podstawie którego wyodrębniono następujące obszary geograficzne:

- Polska;
- Kraje bałtyckie;
- Ukraina.

10.2 Rozliczenia pomiędzy segmentami

Wynik netto z inwestycji (różnica pomiędzy zrealizowanymi i niezrealizowanymi przychodami oraz kosztami) wykazywany w ubezpieczeniach korporacyjnych (ubezpieczenia osobowe i majątkowe), ubezpieczeniach masowych (ubezpieczenia osobowe i majątkowe), ubezpieczeniach grupowych i indywidualnie kontynuowanych (ubezpieczenia na życie), ubezpieczeniach indywidualnych (ubezpieczenia na życie) określany jest na podstawie cen transferowych opartych na stopach procentowych z krzywych rentowności skarbowych papierów wartościowych (stopa wolna od ryzyka). W przypadku produktów ubezpieczeniowych typu *unit-linked*, z gwarantowaną stopą oraz strukturyzowanych wykazuje się wprost wynik netto z lokat stanowiących pokrycie odpowiadających im rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

10.3 Miara zysku segmentu

Podstawową miarą zysku segmentu w Grupie PZU jest:

- w przypadku spółek ubezpieczeniowych mających siedzibę w Polsce – wynik na ubezpieczeniach, będący wynikiem finansowym przed podatkiem oraz pozostałymi przychodami i kosztami operacyjnymi (w tym kosztami finansowania), uwzględniający jednak przychody z inwestycji (odpowiadających wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych) określone wg stopy wolnej od ryzyka. Wynik na ubezpieczeniach jest miarą zbliżoną do zdefiniowanego w PSR wyniku technicznego ubezpieczeń z tym, że zarówno w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych, jak też ubezpieczeniach na życie zawiera wynik netto z inwestycji opisany w zdaniu poprzednim;
- w przypadku spółek ubezpieczeniowych mających siedzibę za granicą – analogicznie jak powyżej, z uwzględnieniem całego wyniku inwestycyjnego spółki, tj. bez korekty przychodu z inwestycji opisanej powyżej, wyliczony zgodnie z MSSF;
- w przypadku spółek innych niż ubezpieczeniowe – wynik z działalności operacyjnej według lokalnych standardów rachunkowości w kraju siedziby spółki lub według MSSF, będący wynikiem finansowym przed podatkiem.

10.4 Charakterystyka segmentów

Poniżej przedstawiono charakterystykę wszystkich wyodrębnionych segmentów sprawozdawczych Grupy PZU z przedstawieniem standardów rachunkowości, według których przedstawiono ich dane finansowe:

- ubezpieczenia korporacyjne (ubezpieczenia osobowe i majątkowe) – raportujący wg PSR – obejmujący szeroki zakres produktów ubezpieczeń majątkowych, odpowiedzialności cywilnej i komunikacyjnych, dostosowanych do potrzeb klienta i z indywidualną wyceną ryzyka, oferowanych dużym podmiotom gospodarczym;

- ubezpieczenia masowe (ubezpieczenia osobowe i majątkowe) – raportujący wg PSR – obejmujący szeroki zakres produktów ubezpieczeń majątkowych, wypadkowych, odpowiedzialności cywilnej i komunikacyjnych, oferowanych klientom indywidualnym oraz podmiotom z sektora małych i średnich przedsiębiorstw;
- ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane (ubezpieczenia na życie) – raportujący wg PSR – obejmujący ubezpieczenia grupowe, kierowane przez PZU Życie do grup pracowników oraz innych grup formalnych (np. związki zawodowe), w ramach których do umowy ubezpieczenia przystępują osoby pozostające w stosunku prawnym z ubezpieczającym (np. pracodawcą, związkiem zawodowym) oraz ubezpieczenia indywidualnie kontynuowane, gdzie ubezpieczający nabył prawo do indywidualnej kontynuacji w fazie grupowej. Oferta PZU Życie obejmuje szeroki zakres ubezpieczeń ochronnych, inwestycyjnych (niebędących kontraktami inwestycyjnymi) i zdrowotnych;
- ubezpieczenia indywidualne (ubezpieczenia na życie) – raportujący wg PSR – obejmujący ubezpieczenia oferowane przez PZU Życie klientom indywidualnym, w ramach których umowa ubezpieczenia dotyczy konkretnego ubezpieczonego a ubezpieczony podlega indywidualnej ocenie ryzyka. Oferta PZU Życie obejmuje szeroki zakres ubezpieczeń ochronnych, inwestycyjnych (niebędących kontraktami inwestycyjnymi) i zdrowotnych;
- inwestycje – raportujący wg PSR – obejmujący działalność lokacyjną w zakresie środków własnych Grupy PZU rozumianych jako nadwyżka lokat nad rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi w spółkach ubezpieczeniowych Grupy PZU mających siedzibę w Polsce (PZU, Link4 i PZU Życie) powiększoną o nadwyżkę dochodów osiągniętą ponad stopę wolną od ryzyka z inwestycji odpowiadających wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w produktach ubezpieczeniowych, czyli nadwyżkę dochodów z lokat ponad dochody alokowane według cen transferowych do segmentów ubezpieczeniowych. Ponadto, segment Inwestycje obejmuje dochody z innych wolnych środków finansowych w Grupie PZU (w tym konsolidowane fundusze inwestycyjne);
- działalność bankowa – raportujący wg MSSF – obejmujący Alior Bank wraz z jego jednostkami zależnymi;
- ubezpieczenia emerytalne – raportujący wg PSR – obejmujący spółkę PTE PZU;
- Ukraina (ubezpieczenia osobowe i majątkowe oraz ubezpieczenia na życie) – raportujący wg MSSF – obejmujący spółki PZU Ukraine i PZU Ukraine Life;
- kraje bałtyckie (ubezpieczenia osobowe i majątkowe oraz ubezpieczenia na życie) – raportujący wg MSSF – obejmujący spółki Lietuvos Draudimas AB wraz z jej oddziałem w Estonii, AAS Balta oraz UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas;
- kontrakty inwestycyjne – raportujący wg PSR – obejmujący produkty PZU Życie nietransferujące istotnego ryzyka ubezpieczeniowego w rozumieniu MSSF 4 i niespełniające definicji umowy ubezpieczeniowej (tj. niektóre produkty z gwarantowaną stopą zwrotu oraz niektóre produkty z funduszem kapitałowym – *unit-linked*);
- pozostałe – raportujący łącznie wg MSSF lub PSR (MSSF 8 nie wymaga prezentacji wyników segmentów zakwalifikowanych do kategorii „pozostałe” wg spójnych zasad rachunkowości) – obejmuje pozostałe jednostki, niezakwalifikowane do żadnego innego segmentu powyżej, których przychody pochodzą w przeważającej mierze z działalności produkcyjnej armatury, grzejników i odlewów oraz z działalności usługowej.

10.5 Zastosowane zasady rachunkowości według PSR

10.5.1. PZU

PSR oraz różnice pomiędzy PSR i MSSF w zakresie dotyczącym jednostkowej sprawozdawczości finansowej PZU przedstawiono szczegółowo w Jednostkowym sprawozdaniu finansowym PZU za 2015 rok.

Jednostkowe sprawozdanie finansowe PZU za 2015 rok dostępne jest na stronie internetowej PZU pod adresem www.pzu.pl w zakładce „Relacje inwestorskie”.

10.5.2. PZU Życie

Zasady rachunkowości według PSR dotyczące PZU Życie są zbieżne z PSR dotyczącymi PZU.

Specyficzną różnicą dla PZU Życie są zasady dotyczące rachunkowości umów ubezpieczeniowych i kontraktów inwestycyjnych według MSSF. Szczegółowe informacje na ten temat przedstawiono w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2015 rok.

Podstawową różnicą pomiędzy PSR i MSSF w odniesieniu do rachunkowości umów ubezpieczeniowych i kontraktów inwestycyjnych PZU Życie jest klasyfikacja kontraktów. W PSR nie ma pojęcia kontraktu inwestycyjnego, w konsekwencji wszystkie umowy klasyfikowane są jako umowy ubezpieczeniowe. Wg MSSF klasyfikację umów przeprowadza się zgodnie z wytycznymi zawartymi w MSSF 4, dotyczącymi klasyfikacji produktów jako umowy ubezpieczeniowe (podlegające MSSF 4) bądź kontrakty inwestycyjne (ujmowane zgodnie z MSR 39). W przypadku tych ostatnich przypis składki nie jest rozpoznawany.

10.6 Konstrukcja noty segmentowej i uzgodnienia w niej zawarte

Z uwagi na oparcie miar zysku segmentów na lokalnych standardach rachunkowości obowiązujących w kraju siedziby spółki Grupy PZU lub MSSF, dane finansowe segmentów wykazywane są w różnych standardach rachunkowości (PSR, MSSF).

W tabelach zaprezentowano, wymagane zgodnie z MSSF 8 pkt 28, uzgodnienie sumy przychodów (rozumianych jako składka zarobiona netto) oraz sumy zysków lub strat segmentów sprawozdawczych ze skonsolidowanym zyskiem z działalności operacyjnej.

10.7 Uproszczenia w nocie segmentowej

W nocie segmentowej zastosowano pewne uproszczenia dopuszczalne przez MSSF 8. Poniżej przedstawiono ich uzasadnienie:

- odstąpienie od prezentacji danych o alokacji wszystkich aktywów i zobowiązań do poszczególnych segmentów – wynika z niesporządzania i nieprezentowania Zarządowi PZU takich zestawień. Główną informacją dostarczaną Zarządowi PZU są dane o wynikach danych segmentów i na tej podstawie podejmowane są decyzje zarządcze, w tym o alokacji zasobów. Analiza dotycząca alokowanych do segmentów aktywów i zobowiązań ograniczona jest do monitoringu spełniania wymogów regulacyjnych dotyczących współczynników adekwatności kapitałowej oraz pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych aktywami (analiza w podziale na poszczególne spółki ubezpieczeniowe, a nie grupy produktów);
- prezentacja wyniku netto z inwestycji jedną kwotą jako różnicy pomiędzy zrealizowanymi i niezrealizowanymi przychodami oraz kosztami z inwestycji – wynikające z wewnętrznej oceny wyników segmentów w oparciu o taką łączną miarę wyników inwestycyjnych;
- niealokowanie do segmentu „inwestycje” przychodów i kosztów innych niż dotyczących zrealizowanych i niezrealizowanych przychodów i kosztów z inwestycji – wynikająca ze sposobu analizy danych tego segmentu oraz niepraktyczność takiej alokacji.

10.8 Informacje dotyczące głównych klientów

Ze względu na charakter działalności spółek Grupy PZU nie występują kontrahenci, od których przychody stanowiłyby 10% lub więcej łącznych przychodów Grupy PZU (rozumianych jako składka przypisana brutto).

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2016 roku
(w tysiącach złotych)

Rachunek zysków i strat za okres od 1 kwietnia 2016 roku do 30 czerwca 2016 roku	Ubezpieczenia korporacyjne (ub. maj i os.)	Ubezpieczenia masowe (ub. maj i os.)	Ubezpieczenia grupowe i indy- widualnie konty- nuowane (ub. na życie)	Ubezpieczenia indywidualne (ub. na życie)	Inwestycje	Działalność bankowa	Ubezpieczenia emerytalne	Ukraina	Kraje bałtyckie	Kontrakty inwestycyjne	Pozostała działalność	Suma segmentów
	PSR	PSR	PSR	PSR	PSR	MSSF	PSR	MSSF	MSSF	PSR	PSR	
Składki przypisane brutto na zewnątrz	552 377	2 157 252	1 700 966	291 455	-	-	-	48 102	311 229	13 393	-	5 074 776
Składki przypisane brutto między segmentami	3 425	637	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4 062
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	555 802	2 157 889	1 700 966	291 455	-	-	-	48 103	311 230	13 393	-	5 078 838
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	(79 711)	(3 906)	-	-	-	-	-	(16 042)	(5 996)	-	-	(105 655)
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto	476 091	2 153 983	1 700 966	291 455	-	-	-	32 061	305 234	13 393	-	4 973 183
Zmiany stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	(75 755)	(234 692)	(15)	(505)	-	-	-	(1 210)	(34 917)	20	-	(347 074)
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	26 531	(9 461)	-	-	-	-	-	(5 014)	(1 462)	-	-	10 594
Składki zarobione netto	426 867	1 909 830	1 700 951	290 950	-	-	-	25 837	268 855	13 413	-	4 636 703
Przychody z tytułu prowizji i opłat	-	-	-	-	-	137 134	-	-	-	-	-	137 134
Dochody z lokat, w tym:	35 563	148 358	100 591	65 102	432 520	459 607	1 252	2 918	5 450	(3 670)	2 972	1 250 663
Wynik netto z inwestycji (operacje na zewnątrz)	35 563	148 358	100 591	65 102	(520 454)	459 607	1 252	2 918	5 450	(3 670)	2 972	297 689
Wynik netto z inwestycji (operacje między segmentami)	-	-	-	-	952 974	-	-	-	-	-	-	952 974
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	17 724	12 937	224	20	-	-	-	-	-	-	-	30 905
Przychody z działalności podstawowej jednostek nieubezpieczeniowych	-	-	-	-	-	-	32 449	-	-	-	221 323	253 772
Pozostałe przychody operacyjne (nie dotyczy jednostek ubezpieczeniowych)	-	-	-	-	-	24 426	41	-	-	-	3 534	28 001
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	(345 303)	(1 309 443)	(1 175 323)	(276 794)	-	-	-	(14 991)	(169 818)	(68 188)	-	(3 359 860)
Zmiany stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	51 808	32 863	10 252	3 272	-	-	-	3 235	2 885	(1 027)	-	103 288
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	72 734	61 395	13	-	-	-	-	6 497	3 549	-	-	144 187
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw	(47 604)	(3 054)	-	-	-	-	-	(1 754)	(1 865)	-	-	(54 277)
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(268 365)	(1 218 239)	(1 165 058)	(273 522)	-	-	-	(7 013)	(165 250)	(69 215)	-	(3 166 662)
Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym, rezerwy ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający, rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	-	17 093	16 776	-	-	-	-	-	62 860	-	96 729
Premie i rabaty dla ubezpieczonych na udziale własnym, łącznie ze zmianą stanu rezerw	(656)	(7)	(79)	(65)	-	-	-	-	-	4	-	(803)
Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	(4 203)	(83 012)	(21 196)	(2 318)	-	-	-	-	-	(97)	-	(110 826)
Koszty z tytułu prowizji i opłat	-	-	-	-	-	(60 976)	-	-	-	-	-	(60 976)
Koszty odsetkowe	-	-	-	-	-	(100 203)	-	-	(498)	-	(1 069)	(101 770)
Koszty akwizycji	(91 570)	(377 058)	(78 559)	(24 049)	-	-	(1 043)	(14 615)	(60 622)	(804)	-	(648 321)
Koszty administracyjne	(29 245)	(148 024)	(141 680)	(14 764)	-	(259 549)	(8 698)	(5 689)	(30 891)	(2 140)	-	(640 681)
Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach	3 530	(5 851)	-	-	-	-	-	5 354	361	-	-	3 394
Koszty działalności podstawowej jednostek nieubezpieczeniowych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(200 722)	(200 722)
Pozostałe koszty operacyjne (nie dotyczy jednostek ubezpieczeniowych)	-	-	-	-	-	(89 636)	(136)	-	-	-	(20 546)	(110 318)
Wynik na ubezpieczeniach / Zysk (strata) z działalności operacyjnej	89 645	238 934	412 287	58 130	432 520	110 803	23 865	6 791	17 404	351	5 492	1 396 222

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
 Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2016 roku
 (w tysiącach złotych)

Rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia 2016 roku do 30 czerwca 2016 roku	Ubezpieczenia korporacyjne (ub. maj i os.)	Ubezpieczenia masowe (ub. maj i os.)	Ubezpieczenia grupowe i indy- widualnie konty- nuowane (ub. na życie)	Ubezpieczenia indywidualne (ub. na życie)	Inwestycje	Działalność bankowa	Ubezpieczenia emerytalne	Ukraina	Kraje bałtyckie	Kontrakty inwestycyjne	Pozostała działalność	Suma segmentów
	PSR	PSR	PSR	PSR	PSR	MSSF	PSR	MSSF	MSSF	PSR	PSR	
Składki przypisane brutto na zewnątrz	966 491	4 276 711	3 389 841	537 986	-	-	-	106 061	584 897	60 749	-	9 922 736
Składki przypisane brutto między segmentami	63 932	28 071	-	-	-	-	-	-	-	-	-	92 003
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	1 030 423	4 304 782	3 389 841	537 986	-	-	-	106 061	584 897	60 749	-	10 014 739
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	(105 551)	(7 627)	150	-	-	-	-	(48 176)	(18 197)	-	-	(179 401)
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto	924 872	4 297 155	3 389 991	537 986	-	-	-	57 885	566 700	60 749	-	9 835 338
Zmiany stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	(119 829)	(634 982)	(36)	2 202	-	-	-	(17 439)	(39 652)	32	-	(809 704)
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	(13 394)	(20 137)	-	-	-	-	-	9 180	3 526	-	-	(20 825)
Składki zarobione netto	791 649	3 642 036	3 389 955	540 188	-	-	-	49 626	530 574	60 781	-	9 004 809
Przychody z tytułu prowizji i opłat	-	-	-	-	-	275 104	-	-	-	-	-	275 104
Dochody z lokat, w tym:	63 580	275 187	290 726	77 563	557 939	1 024 325	2 541	10 503	9 453	2 381	2 451	2 316 649
Wynik netto z inwestycji (operacje na zewnątrz)	63 580	275 187	290 726	77 563	(401 007)	1 024 325	2 541	10 503	9 453	2 381	2 451	1 357 703
Wynik netto z inwestycji (operacje między segmentami)	-	-	-	-	958 946	-	-	-	-	-	-	958 946
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	27 474	32 868	454	80	-	-	-	-	-	3	-	60 879
Przychody z działalności podstawowej jednostek nieubezpieczeniowych	-	-	-	-	-	-	56 383	-	-	-	365 557	421 940
Pozostałe przychody operacyjne (nie dotyczy jednostek ubezpieczeniowych)	-	-	-	-	-	46 087	2 041	-	-	-	7 265	55 393
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	(639 876)	(2 634 019)	(2 373 515)	(631 246)	-	-	-	(34 382)	(338 095)	(150 968)	-	(6 802 101)
Zmiany stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	136 481	134 828	(4 711)	(1 812)	-	-	-	(3 278)	(2 782)	(1 593)	-	257 133
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	95 934	72 373	37	-	-	-	-	12 126	8 345	-	-	188 815
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw	(31 517)	(14 991)	-	-	-	-	-	885	578	-	-	(45 045)
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(438 978)	(2 441 809)	(2 378 189)	(633 058)	-	-	-	(24 649)	(331 954)	(152 561)	-	(6 401 198)
Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym, rezerwy ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający, rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	-	(84 619)	211 858	-	-	-	-	-	97 005	-	224 244
Premie i rabaty dla ubezpieczonych na udziale własnym, łącznie ze zmianą stanu rezerw	(604)	(13)	(155)	(144)	-	-	-	-	-	12	-	(904)
Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	(26 587)	(168 792)	(37 975)	(4 268)	-	-	-	-	-	(249)	-	(237 871)
Koszty z tytułu prowizji i opłat	-	-	-	-	-	(111 685)	-	-	-	-	-	(111 685)
Koszty odsetkowe	-	-	-	-	-	(350 951)	-	-	(1 003)	-	(2 109)	(354 063)
Koszty akwizycji	(167 662)	(736 119)	(166 991)	(49 340)	-	-	(2 073)	(26 604)	(121 173)	(2 465)	-	(1 272 427)
Koszty administracyjne	(54 986)	(293 979)	(285 822)	(29 649)	-	(502 058)	(17 272)	(10 042)	(61 174)	(4 856)	-	(1 259 838)
Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach	8 199	(2 832)	(45)	-	-	-	-	10 070	688	-	-	16 080
Koszty działalności podstawowej jednostek nieubezpieczeniowych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(346 791)	(346 791)
Pozostałe koszty operacyjne (nie dotyczy jednostek ubezpieczeniowych)	-	-	-	-	-	(163 758)	(182)	-	-	-	(26 055)	(189 995)
Wynik na ubezpieczeniach / Zysk (strata) z działalności operacyjnej	202 085	306 547	727 339	113 230	557 939	217 064	41 438	8 904	25 411	51	318	2 200 326

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2016 roku
(w tysiącach złotych)

Rachunek zysków i strat za okres od 1 kwietnia 2015 roku do 30 czerwca 2015 roku	Ubezpieczenia korporacyjne (ub. maj ios.)	Ubezpieczenia masowe (ub. maj ios.)	Ubezpieczenia grupowe i indy- widualnie konty- nuowane (ub. na życie)	Ubezpieczenia indywidualne (ub. na życie)	Inwestycje	Ubezpieczenia emerytalne	Ukraina	Kraje bałtyckie	Kontrakty inwestycyjne	Pozostała działalność	Suma segmentów
	PSR	PSR	PSR	PSR	PSR	PSR	MSSF	MSSF	PSR	PSR	
Składki przypisane brutto na zewnątrz	391 702	1 678 408	1 676 718	341 449	-	-	39 052	318 294	30 809	-	4 476 432
Składki przypisane brutto między segmentami	(62)	17 928	-	-	-	-	-	-	-	-	17 866
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	391 640	1 696 336	1 676 718	341 449	-	-	39 052	318 294	30 809	-	4 494 298
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	(12 638)	(1 521)	59	-	-	-	(15 020)	(7 449)	-	-	(36 569)
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto	379 002	1 694 815	1 676 777	341 449	-	-	24 032	310 845	30 809	-	4 457 729
Zmiany stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	26 843	3 320	(252)	(529)	-	-	(2 165)	(35 021)	-	-	(7 802)
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	(37 215)	(16 624)	-	-	-	-	4 857	2 937	-	-	(46 045)
Składki zarobione netto	368 630	1 681 511	1 676 525	340 920	-	-	26 725	278 762	30 809	-	4 403 882
Dochody z lokat, w tym:	35 796	152 716	135 820	32 414	936 314	1 754	1 356	1 886	(2 373)	(15 494)	1 280 191
Wynik netto z inwestycji (operacje na zewnątrz)	35 796	152 716	135 820	32 414	(170 668)	1 754	1 356	1 887	(2 373)	(15 494)	173 208
Wynik netto z inwestycji (operacje między segmentami)	-	-	-	-	1 106 983	-	-	-	-	-	1 106 983
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	5 062	38 390	218	5	-	-	-	-	1	-	43 676
Przychody z działalności podstawowej jednostek nieubezpieczeniowych	-	-	-	-	-	30 395	-	-	-	160 342	190 737
Pozostałe przychody operacyjne (nie dotyczy jednostek ubezpieczeniowych)	-	-	-	-	-	494	-	-	-	(7 057)	(6 563)
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	(219 850)	(1 064 902)	(1 171 829)	(176 888)	-	-	(12 362)	(164 946)	(186 411)	-	(2 997 188)
Zmiany stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	(88 109)	(41 933)	(4 628)	(9 067)	-	-	2 834	(17 960)	4 179	-	(154 684)
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	4 928	10 319	39	-	-	-	2 446	1 363	-	-	19 095
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw	(11 632)	4 479	-	-	-	-	(2 672)	9 954	-	-	129
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(314 663)	(1 092 037)	(1 176 418)	(185 955)	-	-	(9 754)	(171 589)	(182 232)	-	(3 132 648)
Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym, rezerwy ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający, rezerwa na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	-	72 700	(93 184)	-	-	-	-	160 412	-	139 928
Premie i rabaty dla ubezpieczonych na udziale własnym, łącznie ze zmianą stanu rezerw	(705)	(3)	(121)	-	-	-	-	-	(5)	-	(834)
Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	(9 791)	(73 919)	(23 033)	(1 964)	-	-	-	-	(216)	-	(108 923)
Koszty odsetkowe	-	-	-	-	-	-	(32)	(491)	-	(1 090)	(1 613)
Koszty akwizycji	(68 274)	(337 007)	(88 248)	(34 767)	-	(728)	(10 718)	(53 693)	(2 488)	-	(595 922)
Koszty administracyjne	(30 264)	(155 896)	(137 477)	(14 458)	-	(9 305)	(5 289)	(41 744)	(2 047)	-	(396 481)
Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach	6 432	(2 061)	(18)	-	-	-	2 007	396	-	-	6 756
Koszty działalności podstawowej jednostek nieubezpieczeniowych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(149 617)	(149 617)
Pozostałe koszty operacyjne (nie dotyczy jednostek ubezpieczeniowych)	-	-	-	-	-	(129)	-	-	-	(2 009)	(2 138)
Wynik na ubezpieczeniach / Zysk (strata) z działalności operacyjnej	(7 777)	211 694	459 948	43 011	936 315	22 481	4 296	13 527	1 861	(14 925)	1 670 431

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2016 roku
(w tysiącach złotych)

Rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia 2015 roku do 30 czerwca 2015 roku	Ubezpieczenia korporacyjne (ub. maj ios.)	Ubezpieczenia masowe (ub. maj ios.)	Ubezpieczenia grupowe i indy- widualnie konty- nuowane (ub. na życie)	Ubezpieczenia indywidualne (ub. na życie)	Inwestycje	Ubezpieczenia emerytalne	Ukraina	Kraje bałtyckie	Kontrakty inwestycyjne	Pozostała działalność	Suma segmentów
	PSR	PSR	PSR	PSR	PSR	PSR	MSSF	MSSF	PSR	PSR	
Składki przypisane brutto na zewnątrz	802 183	3 623 873	3 337 934	680 111	-	-	74 291	608 058	74 297	-	9 200 747
Składki przypisane brutto między segmentami	1 810	21 864	-	-	-	-	-	-	-	-	23 674
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	803 993	3 645 737	3 337 934	680 111	-	-	74 291	608 058	74 297	-	9 224 421
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	(69 392)	(2 844)	809	4	-	-	(24 968)	(27 277)	-	-	(123 668)
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto	734 601	3 642 893	3 338 743	680 115	-	-	49 323	580 781	74 297	-	9 100 753
Zmiany stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	19 864	(279 431)	(893)	913	-	-	(5 089)	(38 327)	(11)	-	(302 974)
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	(32 351)	(27 812)	-	-	-	-	5 626	7 090	-	-	(47 447)
Składki zarobione netto	722 114	3 335 650	3 337 850	681 028	-	-	49 860	549 544	74 286	-	8 750 332
Dochody z lokat, w tym:	57 558	255 413	332 177	198 261	1 296 161	4 428	26 119	16 607	22 476	(14 892)	2 194 308
Wynik netto z inwestycji (operacje na zewnątrz)	57 558	255 413	332 177	198 261	167 523	4 428	26 119	16 607	22 476	(14 892)	1 065 670
Wynik netto z inwestycji (operacje między segmentami)	-	-	-	-	1 128 638	-	-	-	-	-	1 128 638
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	13 503	80 976	571	5	-	-	-	-	-	-	95 055
Przychody z działalności podstawowej jednostek nieubezpieczeniowych	-	-	-	-	-	56 751	-	-	-	278 884	335 635
Pozostałe przychody operacyjne (nie dotyczy jednostek ubezpieczeniowych)	-	-	-	-	-	527	-	-	-	2 383	2 910
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	(438 937)	(2 098 718)	(2 397 805)	(373 177)	-	-	(49 436)	(352 502)	(404 087)	-	(6 114 662)
Zmiany stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	(45 535)	20 381	(20 193)	(9 425)	-	-	2 985	(8 587)	2 252	-	(58 122)
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	11 451	18 156	74	-	-	-	4 017	9 905	-	-	43 603
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw	20 950	10 692	-	-	-	-	(3 309)	7 917	-	-	36 250
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(452 071)	(2 049 489)	(2 417 924)	(382 602)	-	-	(45 743)	(343 267)	(401 835)	-	(6 092 931)
Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym, rezerwy ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający, rezerwa na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	-	(28 301)	(312 011)	-	-	-	-	316 844	-	(23 468)
Premie i rabaty dla ubezpieczonych na udziale własnym, łącznie ze zmianą stanu rezerw	(1 335)	(839)	(161)	-	-	-	-	-	(8)	-	(2 343)
Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	(19 140)	(172 166)	(31 571)	(2 143)	-	-	-	-	(281)	-	(225 301)
Koszty odsetkowe	-	-	-	-	-	-	(64)	(802)	-	(1 969)	(2 835)
Koszty akwizycji	(130 508)	(659 439)	(180 934)	(65 782)	-	(1 468)	(20 696)	(128 087)	(5 116)	-	(1 192 030)
Koszty administracyjne	(62 857)	(318 125)	(284 303)	(30 466)	-	(20 623)	(9 372)	(78 143)	(4 562)	-	(808 451)
Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach	10 867	(1 811)	(154)	-	-	-	2 966	827	-	-	12 695
Koszty działalności podstawowej jednostek nieubezpieczeniowych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(272 533)	(272 533)
Pozostałe koszty operacyjne (nie dotyczy jednostek ubezpieczeniowych)	-	-	-	-	-	(140)	-	-	-	(7 412)	(7 552)
Wynik na ubezpieczeniach / Zysk (strata) z działalności operacyjnej	138 131	470 170	727 250	86 290	1 296 161	39 475	3 070	16 679	1 804	(15 539)	2 763 491

Uzgodnienie sumy segmentów i danych skonsolidowanych	1 stycznia - 30 czerwca 2016		1 stycznia - 30 czerwca 2015	
	Składka zarobiona netto	Wynik segmentu	Składka zarobiona netto	Wynik segmentu
Suma segmentów	9 004 809	2 200 326	8 750 332	2 763 491
Prezentacja kontraktów inwestycyjnych	(60 781)	-	(74 286)	-
Wycena instrumentów kapitałowych	-	66 967	-	227 854
Wycena nieruchomości	-	(14 663)	-	(20 556)
Rezerwa na wyrównanie szkodowości i fundusz prewencyjny	-	(8 659)	-	(7 706)
Odpisy na ZFŚS i koszty aktuarialne	-	(15 000)	-	(15 000)
Korekty konsolidacyjne	41 390	(1 179 074) ¹⁾	67 867	(1 329 097) ¹⁾
Dane skonsolidowane	8 985 418	1 049 897	8 743 913	1 618 986

¹⁾ Korekty konsolidacyjne wynikają przede wszystkim z dywidend wypłacanych pomiędzy poszczególnymi segmentami oraz z różnych standardów rachunkowości, w jakich raportowane są poszczególne segmenty sprawozdawcze (PSR i MSSF) oraz dane skonsolidowane (MSSF).

Podział geograficzny 1 stycznia – 30 czerwca 2016 i na 30 czerwca 2016	Polska	Kraje bałtyckie	Ukraina	Niealokowane (wyłączenia konsolidacyjne i inne)	Wartość skonsolidowana
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto na zewnątrz	9 172 338	584 897	106 061	(1 309)	9 861 987
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto między segmentami	28 649	-	-	(28 649)	-
Przychody z tytułu prowizji i opłat	391 002	-	-	-	391 002
Przychody netto z inwestycji	1 885 846	7 281	10 188	-	1 903 315
Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji	(469 531)	(1 078)	160	-	(470 449)
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	19 803	3 250	155	-	23 208
Aktywa trwałe inne niż instrumenty finansowe ¹⁾	2 258 608	294 637	3 979	(360)	2 556 864
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	442 865	-	2 082	-	444 947
Aktywa	112 096 715	1 950 774	261 545	(1 363 807)	112 945 227

¹⁾ Dotyczy wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych.

Podział geograficzny 31 grudnia 2015	Polska	Kraje bałtyckie	Ukraina	Niealokowane (wyłączenia konsolidacyjne i inne)	Wartość skonsolidowana
Aktywa trwałe inne niż instrumenty finansowe ¹⁾	2 387 834	302 298	3 229	(405)	2 692 956
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	365 930	-	1 145	2 370	369 445
Aktywa	104 706 348	1 825 890	217 201	(1 352 202)	105 397 237

¹⁾ Dotyczy wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych.

1 stycznia – 30 czerwca 2015 i na 30 czerwca 2015	Polska	Kraje bałtyckie	Ukraina	Niealokowane (wyłączenia konsolidacyjne i inne)	Wartość skonsolidowana
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto na zewnątrz	8 444 101	608 058	74 291	-	9 126 450
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto między segmentami	21 904	-	-	(21 904)	-
Przychody z tytułu prowizji i opłat	103 196	-	-	-	103 196
Przychody netto z inwestycji	808 703	8 649	27 969	-	845 321
Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji	182 094	3 588	(2 740)	-	182 942
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	52 449	4 370	891	-	57 710
Aktywa trwałe inne niż instrumenty finansowe ¹⁾	1 424 565	344 687	3 184	(490)	1 771 946
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	25 146	-	1 178	-	26 324
Aktywa	65 046 559	2 180 592	194 065	(1 341 482)	66 079 734

¹⁾ Dotyczy wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych.

11. Emisję, wykupy i spłaty dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych

W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2016 roku PZU nie dokonywał emisji, wykupów ani spłat dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych.

Informacje o emisji przez Alior Bank, jednostkę zależną od PZU, obligacji podporządkowanych zaprezentowano w punkcie 7.26.1.

12. Niespłacenie lub naruszenie istotnych postanowień umowy kredytu lub pożyczki

W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2016 roku ani w PZU, ani w jednostkach zależnych nie zaszły przypadki niespłacenia kredytów lub pożyczek lub naruszeń istotnych postanowień umowy kredytu lub pożyczki, w odniesieniu do których nie podjęto żadnych działań naprawczych do końca okresu sprawozdawczego.

13. Udzielenie przez PZU lub jednostki zależne poręczeń kredytu lub pożyczki lub udzielenie gwarancji

W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2016 roku ani PZU, ani jednostki zależne nie udzieliły poręczeń kredytu lub pożyczki, ani nie udzieliły gwarancji – łącznie jednemu podmiotowi lub jednostce zależnej od tego podmiotu – jeżeli łączna wartość istniejących poręczeń lub gwarancji stanowiłaby równowartość co najmniej 10% kapitałów własnych PZU, za wyjątkiem transakcji opisanej poniżej.

31 marca 2016 roku PZU udzielił spółce zależnej (Alior Bankowi) gwarancji ubezpieczeniowej ochrony kredytowej nieruchomości, w odniesieniu do wyselekcjonowanego portfela wierzytelności kredytowych Alior Banku. Ochrona kredytowa nieruchomości ograniczała ryzyko kredytowe Alior Banku poprzez obowiązek zapłacenia określonej kwoty przez PZU w przypadku niewykonania zobowiązania przez kredytobiorcę lub wystąpienia innych określonych zdarzeń kredytowych.

Wartość portfela wierzytelności Alior Banku pokrytych gwarancją wynosiła 3 104 240 tys. zł. Po zastosowaniu 10% udziału własnego Alior Banku oraz ograniczeniu do 50 000 tys. zł maksymalnej kwoty odpowiedzialności PZU z tytułu pojedynczej wierzytelności kredytowej kwota gwarancji udzielonej przez PZU wynosiła 2 548 856 tys. zł. 1 lipca 2016 roku Alior Bank wypowiedział umowę tej gwarancji.

14. Dywidendy

Podziałowi podlega wyłącznie zysk wykazany w jednostkowym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej sporządzonym zgodnie z PSR.

20 maja 2016 roku Zarząd PZU postanowił wystąpić do ZWZ PZU z wnioskiem w sprawie podziału zysku netto PZU za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku w kwocie 2 248 522 tys. zł w następujący sposób:

- 1 796 128 tys. zł, tj. 2,08 zł na akcję przeznaczyć na wypłatę dywidendy;
- 442 394 tys. zł przeznaczyć na kapitał zapasowy;
- 10 000 tys. zł przeznaczyć na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.

30 czerwca 2016 roku ZWZ PZU podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku netto PZU za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku zgodną z wnioskiem Zarządu PZU.

Dzień dywidendy został ustalony na 30 września 2016 roku, a dzień wypłaty dywidendy na 21 października 2016 roku.

15. Sprawy sporne

Podmioty z Grupy PZU biorą udział w licznych sporach sądowych, arbitrażowych oraz postępowaniach administracyjnych. Do typowych sporów sądowych, w których biorą udział spółki z Grupy PZU należą spory związane z zawartymi umowami ubezpieczeniowymi, spory dotyczące stosunku pracy oraz spory dotyczące zobowiązań umownych. Do typowych postępowań administracyjnych, w których biorą udział spółki z Grupy PZU należą postępowania związane z posiadaniem nieruchomości. Powyższe postępowania i spory mają charakter typowy i powtarzalny, zazwyczaj żadne z nich z osobna nie ma istotnego znaczenia dla Grupy PZU.

Większość sporów z udziałem spółek z Grupy PZU dotyczy trzech spółek: PZU, PZU Życie i Alior Banku. Dodatkowo PZU i PZU Życie są stroną w postępowaniach przed Prezesem UOKiK.

PZU i PZU Życie uwzględniają roszczenia sporne w procesie tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na szkody znane, biorąc pod uwagę prawdopodobieństwo niekorzystnego rozstrzygnięcia sporu oraz szacując wartość prawdopodobnego rozstrzygnięcia. W przypadku roszczeń spornych dotyczących waloryzacji rent w PZU Życie roszczenia ujmowane są w pozostałych rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych w kwocie rocznej wartości rent ponad odpowiadającą kwotę rezerwy ustalonej w ramach rezerw matematycznych na życie.

W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2016 roku i do dnia przekazania niniejszego raportu okresowego w spółkach z Grupy PZU nie wystąpiły postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczące zobowiązań albo wierzytelności PZU lub jednostki od niego bezpośrednio lub pośrednio zależnej, których jednostkowa wartość stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych PZU.

Na 30 czerwca 2016 roku wartość przedmiotu sporu wszystkich 129 917 spraw toczących się przed sądami, organami właściwymi dla postępowań arbitrażowych lub organami administracji publicznej prowadzonych w podmiotach z Grupy PZU wynosiła łącznie 4 861 716 tys. zł. W kwocie tej 3 245 382 tys. zł dotyczy zobowiązań, a 1 616 334 tys. zł wierzytelności spółek z Grupy PZU, co stanowiło odpowiednio 29,13% i 14,51% kapitałów własnych PZU wg PSR.

Szacując kwoty rezerw na poszczególne sprawy uwzględnia się wszystkie informacje dostępne na datę podpisania skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jednak jej wartość może ulec zmianie w przyszłości.

15.1 Uchwały ZWZ PZU w sprawie podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006

Pozwem z 30 lipca 2007 roku wszczęto postępowanie z powództwa Manchester Securities Corporation („MSC”) z siedzibą w Nowym Jorku przeciwko PZU o uchylenie uchwały nr 8/2007 ZWZ PZU z 30 czerwca 2007 roku w sprawie podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006, jako sprzecznej z dobrymi obyczajami i mającej na celu pokrzywdzenie powoda – akcjonariusza PZU.

Zaskarżona uchwała ZWZ PZU podzieliła zysk netto za rok 2006 w kwocie 3 280 883 tys. zł w następujący sposób:

- na kapitał zapasowy przekazano kwotę 3 260 883 tys. zł;
- na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych przekazano kwotę 20 000 tys. zł.

Wyrokiem z 22 stycznia 2010 roku Sąd Okręgowy w Warszawie w całości uchylił ww. uchwałę ZWZ PZU. PZU wykorzystał wszystkie środki odwoławcze, w tym skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, który 27 marca 2013 roku oddalił tę skargę kasacyjną. Wyrok ten jest prawomocny i nie podlega dalszemu zaskarżeniu.

W ocenie PZU uchylenie ww. uchwały ZWZ PZU nie powoduje po stronie akcjonariuszy powstania roszczenia o wypłatę dywidendy przez PZU.

W związku z uprawomocnieniem się wyroku uchylającego uchwałę nr 8/2007, 30 maja 2012 roku ZWZ PZU podjęło uchwałę o podziale zysku za rok obrotowy 2006 w sposób odpowiadający podziałowi zysku dokonанemu uchyloną uchwałą nr 8/2007. Sprzeciw do uchwały z 30 maja 2012 roku zgłosił MSC i został on zaprotokołowany.

20 sierpnia 2012 roku doręczono PZU odpis pozwu wniesionego przez MSC do Sądu Okręgowego w Warszawie, w którym wymieniona spółka domagała się uchylenia uchwały ZWZ PZU z 30 maja 2012 roku o podziale zysku za rok obrotowy 2006, a wartość przedmiotu sporu została określona przez powoda na 5 054 tys. zł. PZU złożył odpowiedź na pozew domagając się oddalenia powództwa w całości.

17 grudnia 2013 roku Sąd Okręgowy wydał wyrok, którym uwzględnił powództwo w całości i zasądził od PZU na rzecz MSC koszty procesu. 4 marca 2014 roku PZU złożył apelację od ww. wyroku, zaskarżając go w całości. Wyrokiem z 11 lutego 2015 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił w całości wyrok Sądu Okręgowego z 17 grudnia 2013 roku, oddalił powództwo MSC i obciążył MSC kosztami procesu. Wyrok Sądu Apelacyjnego jest prawomocny. MSC zaskarżył w całości wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną z 9 czerwca 2015 roku. PZU złożył odpowiedź na skargę kasacyjną. Postanowieniem z 19 kwietnia 2016 roku Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej MSC do rozpoznania. Postanowienie jest prawomocne, nie podlega dalszemu zaskarżeniu na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego i kończy postępowanie w sprawie.

W międzyczasie 16 grudnia 2014 roku MSC wezwał PZU do zapłaty 264 865 tys. zł z tytułu odszkodowania w związku z uchyleniem uchwały nr 8/2007 ZWZ PZU z 30 czerwca 2007 roku w sprawie podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006. PZU odmówił spełnienia świadczenia ze względu na jego bezzasadność.

23 września 2015 roku PZU doręczono odpis pozwu wraz z załącznikami, w sprawie wszczętej przez MSC przeciwko PZU o zapłatę 169 328 tys. zł wraz z odsetkami ustawowymi od 2 stycznia 2015 roku do dnia zapłaty. Powództwo obejmuje żądanie zapłaty odszkodowania z tytułu pozbawienia MSC oraz J.P. Morgan (MSC nabył roszczenie od J.P. Morgan), jako mniejszościowych akcjonariuszy PZU, udziału w zysku za rok obrotowy 2006, w związku z podjęciem 30 czerwca 2007 roku przez ZWZ PZU uchwały nr 8/2007. Sprawa jest prowadzona przed Sądem Okręgowym w Warszawie XX Wydział Gospodarczy. 18 grudnia 2015 roku PZU złożył odpowiedź na pozew wnosząc o oddalenie powództwa w całości. 1 kwietnia 2016 roku MSC złożył pismo procesowe, w którym odniósł się do twierdzeń, zarzutów i wniosków PZU oraz powołał nowe dowody w sprawie. 30 czerwca 2016 roku PZU złożył replikę na ostatnie pismo procesowe MSC wraz z wnioskami dowodowymi. Postanowieniem z 21 lipca 2016 roku Sąd skierował sprawę do mediacji, na którą PZU nie wyraził zgody.

Zdaniem Zarządu PZU roszczenia MSC są bezzasadne. W konsekwencji, na 30 czerwca 2016 roku nie dokonano zmian w prezentacji kapitałów PZU, mogących potencjalnie wynikać z uchylenia uchwały 8/2007 ZWZ PZU o podziale zysku za rok obrotowy 2006, w tym pozycji „Kapitał zapasowy” i „Zysk (strata) z lat ubiegłych”, a także nie korygowano środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

15.1.1. Inne wezwania do zapłaty dotyczące podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006

W pismach z 17 grudnia 2014 roku Wspólna Reprezentacja SA wezwała PZU do zapłaty kwoty 56 281 tys. zł oraz kwoty 618 tys. zł tytułem roszczeń odszkodowawczych nabytych od akcjonariuszy wynikających z pozbawienia prawa do udziału w zysku PZU. PZU odmówił spełnienia świadczenia ze względu na jego bezzasadność.

Poza wyżej wymienionymi pismami akcjonariusze, byli akcjonariusze lub ich następcy prawni przesłali do PZU wezwania do zapłaty oparte o okoliczności faktyczne jak przedstawione powyżej. Niektórzy z wzywających nie wskazują

konkretnych kwot, lecz liczbę akcji bądź ograniczają się tylko do żądania zapłaty. PZU udzielał odpowiedzi na piśmie stwierdzając, że roszczenia nie istnieją i nie zostaną uwzględnione.

15.1.2. Inne postępowania sądowe dotyczące podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006

19 stycznia 2015 roku Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy doręczył odpis wniosku wraz z załącznikami w sprawie wszczętej przez spółkę Wspólna Reprezentacja SA o zawezwanie do próby ugodowej na kwotę 56 281 tys. zł. Na rozprawie 19 lutego 2015 roku PZU odmówił zawarcia ugody.

Do PZU wpływały odpisy innych wniosków o zawezwania do prób ugodowych z żądaniami zawarcia ugód poprzez zapłatę kwoty z tytułu udziału w zysku za rok obrotowy 2006. PZU odmawiał zawarcia ugód stwierdzając, że roszczenia nie istnieją i nie zostaną uwzględnione.

Przeciwko PZU wszczęto 7 procesów o zapłatę tytułem dywidendy lub odszkodowania. PZU składał odpowiedzi na takie pozwy konsekwentnie żądając ich oddalenia w całości. W sześciu sprawach Sądy Rejonowe w Warszawie oddaliły powództwa w całości (w pięciu sprawach wyroki są prawomocne, w jednej powódka złożyła apelację). W jednej sprawie Sąd Rejonowy umorzył postępowanie na skutek cofnięcia pozwu (postanowienie jest prawomocne).

15.2 Postępowania Prezesa UOKiK wobec PZU

15.2.1. Sprawa dotycząca refundacji kosztu wynajmu samochodu zastępczego

Prezes UOKiK decyzją z 18 listopada 2011 roku nałożył na PZU karę pieniężną w wysokości 11 287 tys. zł za stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów określonej w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50 z 2007 roku, poz. 331 z późn. zm.), polegającej na ograniczaniu zakresu odpowiedzialności PZU wobec konsumentów realizujących roszczenie w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego przez:

- nieuznawanie samej utraty możliwości korzystania z uszkodzonego pojazdu za szkodę majątkową i uzależnianie wypłaty odszkodowania za najem samochodu zastępczego od wykazania przez poszkodowanego szczególnych okoliczności związanych z niezbędnością wynajęcia samochodu zastępczego;
- nieuzasadnione pomijanie przy ustalaniu wielkości kwoty refundacji kosztu wynajmu samochodu zastępczego okresu oczekiwania na części zamienne przez warsztat samochodowy;

a także nakazał zaniechanie jej stosowania.

Zarząd PZU nie zgadzał się zarówno z samą decyzją jak też z uzasadnieniem prawnym i faktycznym. PZU złożył odwołanie od ww. decyzji 5 grudnia 2011 roku (skutkujące brakiem jej uprawomocnienia się).

Na rozprawie 2 grudnia 2013 roku Sąd Okręgowy w Warszawie wydał wyrok, w którym oddalił odwołanie PZU oraz zasądził od PZU na rzecz Prezesa UOKiK zwrot kosztów zastępstwa procesowego. 23 grudnia 2013 roku PZU wniósł apelację od tego wyroku. 17 grudnia 2014 roku Sąd Apelacyjny na rozprawie wydał postanowienie o zawieszeniu postępowania do czasu rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy zagadnienia prawnego w innej sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym. Po jego rozstrzygnięciu, Sąd Apelacyjny podjął zawieszony postępowanie i na posiedzeniu 26 stycznia 2016 roku zamknął rozprawę. Wyrokiem z 1 lutego 2016 roku Sąd Apelacyjny uwzględnił apelację PZU i zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie w całości, uchylając Decyzję Prezesa UOKiK z 18 listopada 2011 roku w całości i zasądził od Prezesa UOKiK na rzecz PZU zwrot kosztów postępowania za obie instancje. Wyrok Sądu Apelacyjnego jest prawomocny. 25 lipca 2016 roku Prezes UOKiK a 27 lipca 2016 roku PZU otrzymali wyrok Sądu Apelacyjnego wraz z uzasadnieniem. Od wyroku przysługuje skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego.

W świetle powyższego, na 30 czerwca 2016 roku nie ma konieczności utrzymywania rezerwy związanej z tą sprawą, a rezerwa utworzona w latach poprzednich została w całości (w kwocie 11 287 tys. zł) rozwiązana w 2015 roku.

15.2.2. Sprawa dotycząca sprzedaży grupowego ubezpieczenia NNW

Prezes UOKiK decyzją z 30 grudnia 2011 roku nałożył na PZU karę pieniężną w wysokości 56 605 tys. zł za stosowanie praktyki ograniczającej konkurencję i naruszającej zakaz określony w art. 6 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na zawarciu przez PZU i Maximus Broker sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu („Maximus Broker”) porozumienia ograniczającego konkurencję na krajowym rynku sprzedaży grupowego ubezpieczenia NNW dzieci, młodzieży i personelu w placówkach oświatowych, polegającego na podziale rynku zbytu pod względem podmiotowym poprzez przekazanie do obsługi Maximus Broker klientów PZU z terenu województwa kujawsko-pomorskiego w zamian za rekomendowanie tym klientom ubezpieczenia w PZU i jednocześnie zakazał PZU stosowania zarzucanej praktyki.

Zarząd PZU nie zgadza się z ustaleniami stanu faktycznego i argumentacją prawną zawartą w decyzji, ponieważ przy wydawaniu decyzji nie uwzględniono całokształtu materiału dowodowego i dokonano błędnej kwalifikacji prawnej.

18 stycznia 2012 roku PZU złożył odwołanie od ww. decyzji (skutkujące brakiem jej uprawomocnienia się). W odwołaniu PZU wskazał m.in., że:

- żadne porozumienie (poza kurtażowym) pomiędzy PZU a Maximus Broker nie zostało zawarte;
- Prezes UOKiK błędnie pojmuje zasady zawierania umów ubezpieczenia z udziałem brokera;
- większość umów ubezpieczenia zawieranych przy udziale Maximus Broker była zawierana z zakładami ubezpieczeń innymi niż PZU;
- PZU i Maximus Broker nie mogą i nie mogli prowadzić działalności konkurencyjnej na rynkach, na których działają.

22 października 2012 roku PZU otrzymał odpowiedź Prezesa UOKiK na odwołanie, na którą 5 listopada 2012 roku PZU złożył replikę. 27 marca 2015 roku SOKiK wydał wyrok, w którym uchylił decyzję Prezesa UOKiK z 30 grudnia 2011 roku. 21 maja 2015 roku Prezes UOKiK wniósł apelację. 24 czerwca 2015 roku PZU złożył odpowiedź na apelację Prezesa UOKiK. Na 22 września 2016 roku wyznaczono termin rozprawy przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, na której ma być rozpatrywana apelacja Prezesa UOKiK.

PZU posiadał rezerwę na ww. karę, której wysokość zarówno na 30 czerwca 2016 roku, jak i na 31 grudnia 2015 roku wynosiła 56 605 tys. zł.

15.3 Postępowanie Prezesa UOKiK wobec PZU Życie

1 czerwca 2005 roku Prezes UOKiK wszczął na wniosek kilku wnioskodawców postępowanie antymonopolowe wobec podejrzenia nadużywania przez PZU Życie pozycji dominującej na rynku grupowych ubezpieczeń pracowniczych, które mogło stanowić naruszenie art. 8 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 82 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. W wyniku rozstrzygnięcia toczącego się postępowania Prezes UOKiK decyzją z 25 października 2007 roku nałożył na PZU Życie karę w wysokości 50 384 tys. zł za utrudnianie korzystania z ofert konkurentów.

Zarząd PZU Życie nie zgadza się zarówno z ustaleniami stanu faktycznego, jak i argumentacją prawną zawartą w decyzji. W ocenie Zarządu PZU Życie przy wydawaniu decyzji nie uwzględniono całokształtu materiału dowodowego i dokonano błędnej kwalifikacji prawnej, a w konsekwencji bezpodstawnie przyjęto, że PZU Życie posiada dominującą pozycję na rynku. PZU Życie złożył odwołanie do SOKiK, w którym sformułował 38 zarzutów materialno- i formalnoprawnych wobec decyzji Prezesa UOKiK.

Po kilkuletnich postępowaniach, SOKiK wyrokiem z 17 lutego 2011 roku częściowo zmienił zaskarżoną decyzję, jednakże oddalając odwołanie PZU Życie w zakresie wysokości nałożonej kary. 6 maja 2011 roku PZU Życie złożył apelację.

9 maja 2013 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem uwzględnił zarzuty PZU Życie i uchylił wyrok SOKiK z uwagi na nieważność postępowania sądowego, zniósł postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością i skierował sprawę do ponownego rozpoznania przez SOKiK.

Skutkiem dalszych postępowań, 28 marca 2014 roku SOKiK wyrokiem oddalił odwołanie PZU Życie i zasądził od PZU Życie zwrot kosztów postępowania. 10 lipca 2014 roku PZU Życie wniósł apelację od wyroku SOKiK z 28 marca 2014 roku, zaskarżając wyrok w całości. 17 września 2015 roku Sąd Apelacyjny ogłosił wyrok, oddalając apelację PZU Życie

w całości i zasądzając od PZU Życie zwrot kosztów postępowania. Wyrok jest prawomocny. PZU Życie zapłacił nałożoną karę w wysokości 50 384 tys. zł oraz koszty, którymi został obciążony. Wyrok wraz z uzasadnieniem został doręczony PZU Życie w dniu 20 stycznia 2016 roku. 18 marca 2016 roku PZU Życie wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od ww. wyroku. 10 maja 2016 roku wpłynęła do PZU Życie odpowiedź Prezesa UOKiK na skargę kasacyjną PZU Życie z 18 marca 2016 roku. 24 maja 2016 roku PZU Życie złożył replikę na odpowiedź Prezesa UOKiK.

Zarówno na 30 czerwca 2016 roku, jak i na 31 grudnia 2015 roku nie istniała konieczność utrzymywania jakiegokolwiek rezerwy z tego tytułu.

15.4 Spór z CSC Computer Sciences Polska sp. z o.o.

9 kwietnia 2010 roku Sąd Arbitrażowy doręczył PZU Życie pozew o zapłatę w sprawie z powództwa CSC Computer Sciences Polska sp. z o.o. („CSC”) przeciwko PZU Życie, w którym CSC domagał się zapłaty kwoty łącznie 8 437 tys. euro w związku z wdrażaniem w PZU Życie systemu GraphTalk. W następstwie kolejnych zmian powództwa, CSC domagał się zapłaty kwoty łącznie 35 663 tys. zł wraz z należnymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu CSC (tj. od 31 marca 2010 roku) do dnia zapłaty. Dochodzona kwota obejmowała roszczenia z tytułu m.in.: opłat licencyjnych, prac wdrożeniowych, usług utrzymaniowych i serwisowych, kar umownych i skapitalizowanych odsetek.

31 maja 2010 roku PZU Życie wniósł o stwierdzenie przez Sąd Arbitrażowy czasowej niewłaściwości do rozpoznania części roszczeń oraz o oddalenie powództwa w całości. PZU Życie złożył także pozew wzajemny przeciwko CSC, domagając się zapłaty kwoty 71 890 tys. zł tytułem zwrotu pobranego wynagrodzenia, ewentualnie tytułem odszkodowania za nienależyte wykonanie zobowiązań. 31 sierpnia 2010 roku CSC wniósł o oddalenie w całości powództwa PZU Życie z uwagi na brak przesłanek do uwzględnienia tego roszczenia.

Po postępowaniach przed Sądem Arbitrażowym przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie, 18 grudnia 2012 roku wydał on wyrok („Wyrok SA 108/10”) zasądzający od PZU Życie na rzecz CSC kwotę 17 193 tys. zł i umorzył postępowanie w zakresie powództwa głównego w odniesieniu do żądania zapłaty kwoty 8 437 tys. euro z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia wniesienia pozwu. Ponadto Sąd Arbitrażowy oddalił powództwo główne w pozostałej części oraz oddalił powództwo wzajemne PZU Życie.

W związku z prawomocnym zakończeniem postępowania o stwierdzenie wykonalności Wyroku 108/10, PZU Życie zapłacił 9 lipca 2015 roku na rzecz CSC objętą wyrokiem łączną kwotę 17 392 tys. zł. 20 sierpnia 2015 roku PZU Życie złożył skargę kasacyjną do Sadu Najwyższego zaskarżając w całości Wyrok SA 108/10. CSC złożył odpowiedź na skargę kasacyjną. Do dnia przekazania niniejszego raportu okresowego nie nastąpiły inne istotne wydarzenia.

15.5 Zgłoszenie wierzytelności PZU do masy upadłości spółek z Grupy Kapitałowej PBG

PZU jest wierzycielem PBG SA („PBG”) oraz Hydrobudowy Polska SA („Hydrobudowa”), obie firmy z siedzibami w Wysogotowie k/Poznań, z tytułu wystawionych i zrealizowanych gwarancji ubezpieczeniowych (gwarancji kontraktowych).

W 2012 roku wszczęto postępowania upadłościowe względem PBG oraz Hydrobudowy. 21 września 2012 roku PZU przystąpił do ww. postępowań zgłaszając swoje wierzytelności do mas upadłości tych spółek.

PBG i Hydrobudowa należą do jednej grupy kapitałowej, której podmiotem dominującym jest PBG i wzajemnie poręczały swoje zobowiązania. Wszystkie wierzytelności, które zgłoszono do masy upadłości Hydrobudowy w kwocie 100 996 tys. zł, w konsekwencji zgłoszono równocześnie do masy upadłości PBG.

Wierzytelności PZU w stosunku do masy upadłości PBG (po sprawdzeniu przez sędziego komisarza oraz po weryfikacji przez nadzorcę sądowego) wpisano na listę wierzytelności w kwocie 103 014 tys. zł. Na 30 czerwca 2016 roku kwota wierzytelności wynosiła 98 830 tys. zł (na 31 grudnia 2015 roku: 102 164 tys. zł), a jej zmniejszenie wynikało z upływu terminu części gwarancji, w których nie zgłoszono roszczeń. Ze względu na niskie prawdopodobieństwo odzyskania wierzytelności, kwota należności nie została rozpoznana w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Na zgromadzeniu wierzycieli 5 sierpnia 2015 roku PZU głosował za przyjęciem układu a 25 sierpnia 2015 roku sędzia komisarz potwierdził wyniki głosowania i zawarcie układu. 8 października 2015 roku Sąd Upadłościowy ogłosił

postanowienie, w którym zatwierdził układ zawarty z wierzycielami. Postanowienie jest prawomocne. W przypadku zrealizowania układu, PZU zostanie zaspokojony w formie spłat gotówkowych w wysokości 21% kwoty wierzytelności, zgodnie z harmonogramem zawartym w Propozycjach Układowych oraz w formie bezgotówkowej, polegającej na konwersji 0,491927% wierzytelności na akcje nowej emisji. 28 czerwca 2016 roku PBG zapłaciło pierwszą ratę z tego tytułu w kwocie 83 tys. zł. 20 lipca 2016 roku Sąd upadłościowy wydał postanowienie o zakończeniu postępowania upadłościowego. Postanowienie nie jest prawomocne.

16. Pozostałe informacje

16.1 Transakcje z podmiotami powiązаныmi

16.1.1. Zawarcie przez PZU lub jednostki zależne istotnych transakcji z podmiotami powiązаныmi na innych warunkach niż rynkowe

W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2016 roku ani PZU, ani jednostki zależne nie zawarły jednej lub wielu transakcji z podmiotami powiązаныmi, jeżeli pojedynczo lub łącznie byłyby one istotne i zostały zawarte na innych warunkach niż rynkowe, za wyjątkiem transakcji opisanych poniżej.

Na podstawie umowy ramowej podpisanej 7 sierpnia 2013 roku pomiędzy PZU i PZU Życie, pomiędzy tymi spółkami udzielane są pożyczki pieniężne w polskich złotych, na czas oznaczony, nie dłuższy niż 12 miesięcy. Suma pożyczek udzielonych przez każdą ze stron nie może przekroczyć 1 mld zł. Celem ww. umowy jest dostarczenie narzędzia zarządzania płynnością w Grupie PZU. Pożyczki nie są udzielane na warunkach rynkowych - od kwoty udzielonej pożyczki nie nalicza się odsetek, a z tytułu udzielenia pożyczki przysługuje pożyczkodawcy wynagrodzenie prowizyjne w wysokości 100 zł za każdą zawartą umowę pożyczki – jednakże z uwagi na uczestnictwo obydwu spółek w PGK są one neutralne podatkowo. W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2016 roku PZU Życie udzielił dwóch takich pożyczek:

- 27 maja 2016 roku na kwotę 400 000 tys. zł, której spłata nastąpiła 24 czerwca 2016 roku;
- 24 czerwca 2016 roku na kwotę 350 000 tys. zł, której spłata nastąpiła 25 lipca 2016 roku.

16.1.2. Obroty i salda transakcji z podmiotami powiązаныmi

Salda i obroty wynikające z transakcji handlowych pomiędzy Grupą PZU a podmiotami powiązаныmi	1 stycznia – 30 czerwca 2016 roku i na 30 czerwca 2016 roku		1 stycznia – 31 grudnia 2015 roku i na 31 grudnia 2015 roku		1 stycznia – 30 czerwca 2015 roku i na 30 czerwca 2015 roku	
	Kluczowi członkowie kadry kierowniczej podstawowych jednostek ¹⁾	Pozostałe podmioty powiązаныe ²⁾	Kluczowi członkowie kadry kierowniczej podstawowych jednostek ¹⁾	Pozostałe podmioty powiązаныe ²⁾	Kluczowi członkowie kadry kierowniczej podstawowych jednostek ¹⁾	Pozostałe podmioty powiązаныe ²⁾
Składka przypisana brutto						
w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	-	1 468	-	3 188	-	1 606
w ubezpieczeniach na życie (łącznie z wolumenami z kontraktów inwestycyjnych)	-	-	-	-	-	-
Pozostałe przychody	-	1	-	3	-	2
Koszty	-	12	-	11	-	11
w tym odpisy na należności dokonane w bieżącym okresie	-	-	-	-	-	-
Należności	-	25	-	50	-	14
wartość brutto	-	25	-	50	-	14
odpisy aktualizujące	-	-	-	-	-	-
wartość netto	-	25	-	50	-	14
Zobowiązania	-	3	-	4	-	-
Aktywa warunkowe	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania warunkowe	-	-	-	-	-	-

¹⁾ Osoby zarządzające wyższego szczebla, dane wg oświadczeń.

²⁾ Niekonsolidowane spółki w likwidacji oraz jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności.

16.2 Nabycie Banku BPH

31 marca 2016 roku Alior Bank (jednostka zależna od PZU), podpisał z GE Investment Poland sp. z o.o. (GEIP), DRB Holdings B.V. oraz Selective American Financial Enterprises, LLC (łącznie „Zbywcy Banku BPH”) umowę sprzedaży akcji oraz podziału dotyczącą nabycia Podstawowej Działalności Banku („Umowa Sprzedaży Akcji i Podziału”).

Umowa Sprzedaży Akcji i Podziału obejmuje:

- nabycie przez Alior Bank od Zbywców Banku BPH akcji stanowiących znaczny udział w Banku BPH SA („Bank BPH”);
- podział Banku BPH zgodnie z art. 529 §1 pkt 4 Kodeksu spółek handlowych przeprowadzany poprzez przeniesienie Podstawowej Działalności Banku BPH na Alior Bank („Podział”) oraz emisję nowych akcji Alior Banku na rzecz akcjonariuszy Banku BPH wskazanych w planie podziału (tj. za wyjątkiem Alior Banku oraz Zbywców Banku BPH oraz ich podmiotów powiązanych).

Alior Bank nabędzie podstawową działalność Banku BPH („Podstawowa działalność Banku BPH”), która będzie stanowiła zorganizowaną część przedsiębiorstwa obejmującą wszelkie aktywa i pasywa Banku BPH, za wyjątkiem aktywów i pasywów, które pozostaną w Banku BPH po podziale, stanowiących działalność hipoteczną Banku BPH.

Nabycie akcji Banku BPH przez Alior Bank zostanie zrealizowane w drodze publicznego wezwania do zapisywania się na sprzedaż wszystkich pozostałych akcji Banku BPH albo akcji reprezentujących 66% kapitału zakładowego Banku BPH („Wezwanie”). Alior Bank jest zobowiązany ogłosić Wezwanie po ziszczeniu się warunków wskazanych w Umowie Sprzedaży Akcji i Podziału. Alior Bank ma jednak prawo ogłosić Wezwanie przed ziszczeniem się tych warunków. Dokładna liczba akcji, która zostanie sprzedana Alior Bankowi przez Zbywców Banku BPH zostanie ustalona poprzez podzielenie kwoty płatności należnej na rzecz Zbywców Banku BPH za ich udział w Podstawowej działalności Banku BPH przez cenę akcji w Wezwaniu.

Cena za 87,23% udział w Podstawowej Działalności Banku BPH należący do Zbywców Banku BPH została ustalona na poziomie 1 225 mln zł, z zastrzeżeniem korekt. W raporcie bieżącym z 2 sierpnia 2016 roku Alior Bank poinformował o ustaleniu skorygowanej ceny nabycia Podstawowej Działalności Banku BPH w kwocie 1 159 645 tys. zł. Cena ta została ustalona w oparciu o wartość księgową aktywów rzeczowych podstawowej działalności Banku BPH według stanu na 30 czerwca 2016 roku i może podlegać dalszym korektom, w zależności od skorygowanej wartości księgowej aktywów rzeczowych Podstawowej Działalności Banku BPH na dzień wpisania przez właściwy sąd rejestrowy podwyższenia kapitału zakładowego Alior Banku w związku z podziałem Banku BPH, a więc po zakończeniu ogłoszonego przez Alior Bank wezwania do zapisywania się na sprzedaż 50 600 821 akcji Banku BPH.

Transakcja zostanie sfinansowana poprzez publiczną emisję nowych akcji Alior Banku na rzecz obecnych akcjonariuszy z zachowaniem prawa poboru.

Realizacja transakcji uzależniona będzie od ziszczenia się następujących warunków zawieszających:

- uzyskania zgody właściwego organu antymonopolowego (zgoda została uzyskana 23 czerwca 2016 roku);
- uzyskania przez Bank BPH, Alior Bank i GEIP stosownych zgód lub decyzji KNF (zgody zostały uzyskane 19 lipca 2016 roku, 25 lipca 2016 roku, 4 sierpnia 2016 roku oraz 9 sierpnia 2016 roku);
- zatwierdzenia i podpisania planu podziału przez Bank BPH i Alior Bank (co miało miejsce 29 kwietnia 2016 roku);
- podjęcia przez Walne Zgromadzenie Alior Banku uchwały w sprawie podwyższenia kapitału poprzez emisję nowych akcji (uchwała została podjęta 5 maja 2016 roku);
- zarejestrowania przez sąd rejestrowy podwyższenia kapitału zakładowego Alior Banku (rejestracja nastąpiła 24 czerwca 2016 roku);
- podjęcia przez Walne Zgromadzenie Alior Banku uchwały w przedmiocie zatwierdzenia Podziału (uchwały zostały podjęte 29 lipca 2016 roku);
- uzyskania określonych interpretacji podatkowych związanych z Podziałem (interpretacja została otrzymana 28 lipca 2016 roku).

29 kwietnia 2016 roku został uzgodniony i podpisany plan podziału, a 5 maja 2016 roku została podjęta uchwała w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Alior Banku. Zgodnie z Umową Sprzedaży Akcji i Podziału pozostałe warunki muszą się ziścić przed upływem 1 listopada 2016 roku.

30 czerwca 2016 roku Alior Bank, działając na podstawie art. 539 §1 i 2 Kodeksu spółek handlowych, w związku z art. 402 (1) po raz drugi zawiadomił o planowanym podziale Banku BPH. Zgodnie z ustalonym w Planie Podziału parytetem wymiany za jedną akcją Banku BPH, akcjonariuszowi Banku BPH (z wyjątkiem akcjonariuszy GE przyznane i przydzielone zostanie 0,44 akcji Alior Banku („Parytet Wymiany Akcji”), z zastrzeżeniem korekty związanej z rozwodnieniem kapitału zakładowego Alior Banku wynikającym z oferty publicznej Alior Banku z zachowaniem prawa poboru przed dniem Podziału. Parytet Wymiany Akcji po uwzględnieniu powyższej korekty związanej z rozwodnieniem kapitału zakładowego Alior Banku został ustalony w zaokrągleniu na 0,51.

Pomiędzy 1 a 16 sierpnia 2016 roku trwały zapisy na sprzedaż akcji Banku BPH w wezwaniu ogłoszonym przez Alior Bank. Przewidywanym terminem rozliczenia transakcji jest 24 sierpnia 2016 roku. 8 sierpnia 2016 roku spełnił się warunek wezwania dotyczący objęcia zapisami złożonymi w odpowiedzi na Wezwanie, co najmniej 37 180 026 akcji Banku BPH, uprawniających do co najmniej około 48,49% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku BPH („Warunek Dotyczący Minimalnej Liczby Akcji”). Spełnienie Warunku Dotyczącego Minimalnej Liczby Akcji oznacza, iż wszystkie warunki wezwania zostały spełnione. Warunek Dotyczący Minimalnej Liczby Akcji został spełniony w wyniku złożenia zapisów na sprzedaż akcji Banku BPH przez GE Investments Poland sp. z o.o. oraz DRB Holdings B.V. w wykonaniu Umowy Sprzedaży Akcji i Podziału. Zapisy te zostały złożone po spełnieniu się ostatniego z warunków Umowy Sprzedaży Akcji i Podziału związanego z uzyskaniem wszystkich określonych w Umowie Sprzedaży Akcji i Podziału zgód Komisji Nadzoru Finansowego, uwzględniając zmiany w tym zakresie na podstawie aneksu do Umowy Sprzedaży Akcji i Podziału z dnia 8 sierpnia 2016 roku.

W okresie pomiędzy zakończeniem Wezwania a wcześniejszą z następujących dat: (i) Dzień Podziału oraz (ii) dzień przypadający na sześć miesięcy po zakończeniu Wezwania („Okres Przejściowy”), Alior Bank zobowiązał się nie wykonywać, bez uprzedniej pisemnej zgody Zbywców Banku BPH, jakichkolwiek praw wynikających z akcji Banku BPH, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w Umowie Sprzedaży Akcji i Podziału. W Okresie Przejściowym Zbywcy Banku BPH pozostaną referencyjnymi akcjonariuszami Banku BPH.

Na 30 czerwca 2016 roku Grupa PZU nie sprawowała kontroli nad Bankiem BPH, w związku z czym nie został on objęty konsolidacją w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Deklaracja wsparcia wydana przez PZU

31 marca 2016 roku PZU wystosował deklarację wsparcia („Deklaracja wsparcia”) na rzecz Zbywców Banku BPH, na mocy której PZU zobowiązał się, z zastrzeżeniem wszelkich wymogów regulacyjnych lub żądań KNF, m. in. do:

- głosowania ze wszystkich akcji Alior Banku posiadanych bezpośrednio przez PZU w dniu wydania Deklaracji wsparcia (tj. 25,19% kapitału zakładowego Alior Banku) lub w dniu walnego zgromadzenia Alior Banku zwołanego w związku z Transakcją (w zależności od tego, która z tych wartości jest wyższa) za podjęciem przez wspomniane walne zgromadzenie Alior Banku uchwał w sprawie podwyższenia kapitału oraz zatwierdzenia Podziału;
- złożenia zapisu i opłacenia akcji nowej emisji Alior Banku, proporcjonalnie do obecnego udziału PZU w kapitale zakładowym Alior Banku, przy czym PZU nie będzie w żadnym razie zobowiązany do złożenia zapisu i objęcia akcji, które łącznie z obecnym udziałem PZU w Alior Banku (wraz z podmiotami powiązanymi, których akcje w Alior Banku są przypisywane PZU zgodnie z właściwymi regulacjami dotyczącymi znacznych pakietów akcji w spółkach publicznych) stanowiłyby więcej niż 33% ogólnej liczby akcji lub głosów w Alior Banku; oraz
- dołożenia wszelkich starań w celu uzyskania w terminie zgodnym z Umową Sprzedaży Akcji i Podziału, wszelkich zgód regulacyjnych (o ile będą konieczne) wymaganych od PZU na potrzeby zamknięcia Transakcji przez Alior Bank.

Dodatkowo PZU zobowiązał się, w okresie od wydania Deklaracji wsparcia do niedokonywania bez zgody Zbywców Banku BPH sprzedaży, zbycia lub innych rozporządzeń akcjami Alior Banku posiadanyymi bezpośrednio przez PZU w dniu wydania Deklaracji wsparcia.

16.3 Kontrole Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w PZU

W okresie od 17 kwietnia do 17 czerwca 2015 roku Urząd Komisji Nadzoru Finansowego przeprowadził kontrolę w PZU w zakresie korzystania z usług agentów ubezpieczeniowych.

12 stycznia 2016 roku PZU otrzymał protokół z kontroli, do którego 27 stycznia 2016 roku zgłosił zastrzeżenia. Zdaniem Zarządu PZU wyniki kontroli nie będą miały wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

W okresie od 14 kwietnia do 19 maja 2016 roku odbyła się kontrola działalności i stanu majątkowego w zakresie likwidacji szkód.

13 lipca 2016 roku PZU otrzymał protokół z kontroli, do którego 27 lipca 2016 roku przekazał wyjaśnienia.

16.4 Sytuacja na Ukrainie

Pomimo niestabilnej sytuacji politycznej i ekonomicznej Ukrainy, PZU Ukraine i PZU Ukraine Life Insurance dzięki dywersyfikacji portfeli i kanałów sprzedaży są bardziej elastyczne na zmiany rynku i realizują wyznaczone plany sprzedażowe na 2016 rok.

Zarząd PZU we współpracy z zarządami PZU Ukraine i PZU Ukraine Life Insurance prowadzi stały monitoring ryzyk zewnętrznych oraz zmian w ukraińskich regulacjach prawnych. Zostały przygotowane scenariusze reagowania na zmiany rynkowe i mechanizmy kontrolne. PZU nie zamierza wycofywać się z rynku ukraińskiego. Na dzień przekazania niniejszego raportu okresowego Zarząd PZU zakłada, że dalsza działalność PZU Ukraine i PZU Ukraine Life Insurance będzie kontynuowana zgodnie z przyjętymi założeniami, jednakże niestabilność gospodarcza na Ukrainie może w przyszłości wpłynąć negatywnie na sytuację finansową i wyniki finansowe PZU Ukraine i PZU Ukraine Life Insurance w sposób, który w chwili obecnej nie może być wiarygodnie przewidziany. Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe odzwierciedla bieżącą ocenę Zarządu PZU w tym zakresie.

Podpisy osób wchodzących w skład Zarządu PZU:

Imię i nazwisko	Stanowisko / Funkcja	
Michał Krupiński	Prezes Zarządu PZU	..... (podpis)
Roger Hodgkiss	Członek Zarządu PZU	..... (podpis)
Andrzej Jaworski	Członek Zarządu PZU	..... (podpis)
Sebastian Klimek	Członek Zarządu PZU	..... (podpis)
Beata Kozłowska-Chyła	Członek Zarządu PZU	..... (podpis)
Maciej Rapkiewicz	Członek Zarządu PZU	..... (podpis)

Osoba odpowiedzialna za sporządzenie skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego:

Katarzyna Łubkowska	Dyrektor Biura Rachunkowości	..... (podpis)
---------------------	---------------------------------	-------------------

Warszawa, 23 sierpnia 2016 roku